

Jak vypracovat akční plán pro udržitelnou energii a klima (SECAP)

Příručka Paktu starostů a primátorů | Hlavní dokument

Covenant of Mayors
for Climate & Energy
EUROPE

Tento dokument je publikací Společného výzkumného střediska (JRC), vědecké a znalostní služby Evropské komise. Jeho cílem je poskytovat vědeckou podporu procesu tvorby evropských politik založenou na důkazech. Obsah této publikace nemusí nutně vyjadřovat postoj nebo stanovisko Evropské komise. Evropská komise ani žádná osoba jednající jménem Komise neodpovídá za případné využití této publikace. Informace o metodice a kvalitě údajů použitých v této publikaci, jejichž zdrojem není Eurostat ani jiné útvary Komise, by měli uživatelé získat od odkazovaného zdroje. Použitá označení a prezentace materiálu na mapách neznamenaají vyjádření jakéhokoli názoru Evropské unie na právní status jakékoli země, území, města nebo oblasti nebo jejich orgánů, ani na vymezení jejich hranic.

Kontaktní informace
Jméno: Mgr: Giulia Melica
Adresa: Fermi 2749, 21027 Ispra (VA), Itálie Email: giulia.melica@ec.europa.eu
Tel: +39 0332 78 9842

Vědecké centrum EU
<https://joint-research-centre.ec.europa.eu> JRC142148

EUR 40339

Tisk	ISBN 978-92-68-28293-9	ISSN 1018-5593	doi:10.2760/6588444	KJ-01-25-311-C-C
PDF	ISBN 978-92-68-28242-7	ISSN 1831-9424	doi:10.2760/4489817	KJ-01-25-311-CS-N

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2025.
© Evropská unie, 2025

Politika opakovaného použití dokumentů Evropské komise je prováděna rozhodnutím Komise 2011/833/EU ze dne 12. prosince 2011 o opakovaném použití dokumentů Komise (Úř. věst. L 330, 14.12.2011, s. 39). Pokud není uvedeno jinak, je opakované použití tohoto dokumentu povoleno pod licencí Creative Commons Uveďte autora 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znamená, že opakované použití je povoleno za předpokladu uvedení příslušných údajů a vyznačení případných změn.

Pro jakékoli použití nebo reprodukci fotografií nebo jiného materiálu, který není ve vlastnictví Evropské unie, je třeba požádat o povolení přímo držitele autorských práv.

- Ilustrace na obálce a v obsahu, © www.freepik.com

Jak citovat tuto zprávu: Davide, M., Bastos, J., Bezerra, P., Hernandez Moral, G., Palermo, V., Pittalis, M., Todeschi, V., Treville, A., Barbosa, P., Melica, G., *How to develop a Sustainable Energy and Climate Action Plan (SECAP) - Covenant of Mayors Guidebook Main document*, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/4489817>, JRC142148.

Jak vypracovat akční plán pro udržitelnou energii a klima (SECAP)

Příručka Paktu starostů a primátorů| Hlavní dokument

Autoři: Mgr:
Davide, M., Bastos, J., Bezerra, P., Hernandez Moral, G., Palermo, V.,
Pittalis, M., Todeschi, V., Treville, A., Barbosa, P., Melica, G.

Grafická úprava: M:
Bagdagul Tan

OBSAH

Abstrakt	4
Poděkování	5
Shrnutí	6
1. Úvod	8
1.1 Kontext politiky EU v oblasti klimatu a energetiky	9
1.2 Pakt starostů a primátorů v Evropě	12
1.3 Celosvětové hnutí: Globální pakt starostů a primátorů pro klima a energetiku	13
1.4 O této příručce	14
2. SECAP - cesta nad rámec cílů EU	16
2.1 Co je to SECAP	17
2.2 Rozsah působnosti	20
2.3 Časový horizont	21
2.4 Klíčové prvky pro SECAP	21
3. Iniciační fáze SECAP	24
3.1 Politický závazek a formální zapojení	25
3.2 Mobilizace všech příslušných obecních úřadů	26
3.2.1 Vytvoření vhodných organizačních struktur	27
3.2.2 Mobilizace lidských zdrojů	29
3.3 Zapojení zúčastněných stran a efektivní komunikace	29
3.3.1 Identifikace a mapování zúčastněných stran	29
3.3.2 Jak zapojit zúčastněné strany	32
3.3.3 Komunikace	34
3.3.4 Začlenění aspektů spravedlnosti a rovnosti	36
4. Posouzení stávajícího stavu a definice cílů	38
4.1 Řádné posouzení současné místní situace	39
4.1.1 Inventarizace emisí skleníkových plynů	39
4.1.2 Posouzení rizik a zranitelnosti	39
4.1.3 Posouzení energetické chudoby	41
4.2 Stanovení společné vize a ambiciózních cílů	41
4.2.1 Regulační ustanovení relevantní pro místní opatření v oblasti klimatu	41
4.2.2 Stanovení dlouhodobé vize	45
4.2.3 Cíle a úkoly	45
4.2.3.1 Cíle v oblasti zmírňování emisí skleníkových plynů	45
4.2.3.2 Adaptační cíle	46
4.2.3.3 Cíle v oblasti energetické chudoby	47

5. Akční plánování a strategie	48
5.1 Příprava komplexních opatření	49
5.1.1 Plánování akcí	49
5.1.2 Příprava na realizaci a monitorování	55
5.2 Určení a zajištění odpovídajícího financování	55
5.3 Přijetí a předložení SECAP	57
6. Provádění a monitorování SECAP	58
6.1 Podrobné strategie provádění s milníky a ukazateli	59
6.2 Monitorování a podávání zpráv o pokroku	60
7. Koordinované možnosti a podpora pro malé obce	62
7.1 Společné SECAP	63
7.2 Koordinátoři dohody podporující procesy SECAP	64
8. Závěry	66
Odkazy	68
Seznam zkratk a definic	70
Seznam rámečků	70
Seznam obrázků	71
Seznam tabulek	71

Shrnutí

Pakt starostů a primátorů pro klima a energetiku - Evropa (CoM EU) je ambiciózní iniciativa pro místní opatření v oblasti klimatu a energetiky, kterou podporuje Evropská komise. Tento dokument poskytuje signatářským obcím kontext, cíle, metodické zásady, postupy a osvědčené postupy pro vypracování jejich akčního plánu pro udržitelnou energii a klima (SECAP). Jako hlavní část příručky CoM tento dokument provází signatáře celým procesem SECAP. Je doprovázen souborem doplňujících dokumentů, které poskytují konkrétní a podrobné technické pokyny ke konkrétním krokům a složkám procesu SECAP.

Poděkování

Tuto práci vypracovalo Společné výzkumné středisko Evropské komise v rámci správního ujednání "Technická a vědecká pomoc, analýza a podpora Paktu starostů a primátorů pro klima a energetiku v koordinaci s GŘ ENER".

Rádi bychom poděkovali GŘ ENER a GŘ CLIMA za jejich strategickou vizi a vedení iniciativy Pakt starostů a primátorů a za jejich připomínky k tomuto dokumentu.

Děkujeme také Kanceláři Paktu starostů a primátorů za cennou práci s obcemi a podporu při revizi tohoto dokumentu.

Kromě toho jsme vděční kolegům ze Společného výzkumného střediska, kteří tento dokument důkladně posoudili a poskytli k němu zpětnou vazbu, čímž zvýšili jeho kvalitu a relevanci.

Zvláštní poděkování patří Bagdagul Tan za podporu grafického návrhu, kolegům z GŘ DGT za úpravu zprávy a Barbaře Realini za pomoc při šíření této příručky.

Autoři jsou rovněž vděční Christianu Thielovi za jeho neochvějnou podporu a vedení.

Tento dokument navazuje na předchozí příručku "Jak vypracovat akční plán pro udržitelnou energii a klima (SECAP)", která byla zveřejněna v roce 2018, a zejména na práci, kterou na části 1 odvedli bývalí kolegové ze Společného výzkumného střediska Paolo Bertoldi, Silvia Rivas a Jean-François Dallemand.

Shrnutí

Pakt starostů a primátorů pro klima a energetiku - Evropa (CoM EU) je významnou iniciativou, která zapojuje místní a regionální orgány do společného závazku řešit problémy spojené se změnou klimatu. Tím, že podporuje navrhování a provádění účinných městských strategií zaměřených na zmírňování změny klimatu, přizpůsobování se této změně a energetické povaze, umožňuje obcím aktivně přispívat k cílům politiky EU v oblasti klimatu a energetiky. Tento průvodce poskytuje signatářům CoM EU podporu prostřednictvím podrobného přehledu hlavních zásad nezbytných pro stanovení komplexního, ambiciózního a účinného akčního plánu. Je podpořena pěti doplňujícími dokumenty, které poskytují podrobné pokyny ke konkrétním složkám.

Politické souvislosti

S prohlubující se klimatickou krizí přijímá Evropská unie (EU) stále ambicióznější opatření ke snížení emisí skleníkových plynů, zvýšení odolnosti svého území a zajištění blahobytu svých obyvatel. Obce hrají klíčovou roli při plnění dlouhodobého závazku EU stát se do roku 2050 klimaticky neutrální, jak je stanoveno v Evropské zelené dohodě a v zákoně EU o klimatu. V souladu se zvýšeným rozsahem a ambicemi politiky EU v oblasti klimatu si signatáři CoM EU v současné době kladou za cíl snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů nejméně o 55 % a také učinit svá města a obce klimaticky neutrálními a zvýšit jejich

odolnost a energetickou bezpečnost do roku 2050. Tato příručka nabízí podrobné a včasné pokyny a poskytuje obcím nástroje a znalosti k přijetí odvážných opatření, která jim v konečném důsledku umožní urychlit dekarbonizaci a zvýšit odolnost a blahobyt jejich komunit.

Pokyny pro místní opatření v oblasti klimatu

Jádrem iniciativy CoM EU je závazek signatářů vypracovat a realizovat akční plán pro udržitelnou energetiku a klima (SECAP), který slouží jako integrovaný, strategický a operativní nástroj a popisuje, jak obce hodlají dosáhnout svých cílů ve třech pilířích: Snížení emisí skleníkových plynů, přizpůsobení se změně klimatu a zmírnění energetické chudoby na jejich území. Tento komplexní plán stanoví cíle a plánované kroky nezbytné k naplnění těchto závazků, a to vše v rámci dlouhodobé strategické vize, která je v souladu s národními a mezinárodními závazky a strategiemi.

Po popisu rozsahu a působnosti SECAP tato příručka zdůrazňuje základní prvky nezbytné pro vypracování a provádění SECAP, jako je zajištění politického závazku, přizpůsobení obecních rámců a zapojení zúčastněných stran. Vědecké základy iniciativy, konkrétně základní inventura emisí (BEI), hodnocení rizik a zranitelnosti (RVA) a hodnocení energetické chudoby (EPOV), představují klíčové nástroje pro posouzení současného stavu a stanovení společné vize a ambiciózních cílů. Pro dosažení svých cílů mohou obce realizovat široké portfolio politik a opatření zahrnující krátkodobá i dlouhodobá opatření, přičemž mohou vycházet ze stávajících zkušeností, ale s ohledem na stanovenou vizi. To by obcím umožnilo strategické plánování prostřednictvím výběru a stanovení priorit různých

typů akcí, počínaje možnostmi bez lítosti nebo s nízkou lítostí. Pro efektivní řešení problémů souvisejících s klimatem a energetikou je zásadní kombinace měkkých a tvrdých opatření. K překonání jedné z klíčových výzev slouží přehled finančních mechanismů podporujících místní opatření. V neposlední řadě dokument poskytuje návod, jak nastavit účinný proces monitorování, který představuje zásadní krok umožňující obcím sledovat plnění cílů a pokrok v realizaci opatření, identifikovat případné nedostatky a přijímat nápravná opatření.

Tím, že tato příručka poskytuje komplexní návod krok za krokem, podporuje obce při budování nízkouhlíkové, odolné a inkluzivní společnosti a hraje klíčovou roli při utváření kultury udržitelnosti v jejich komunitách.

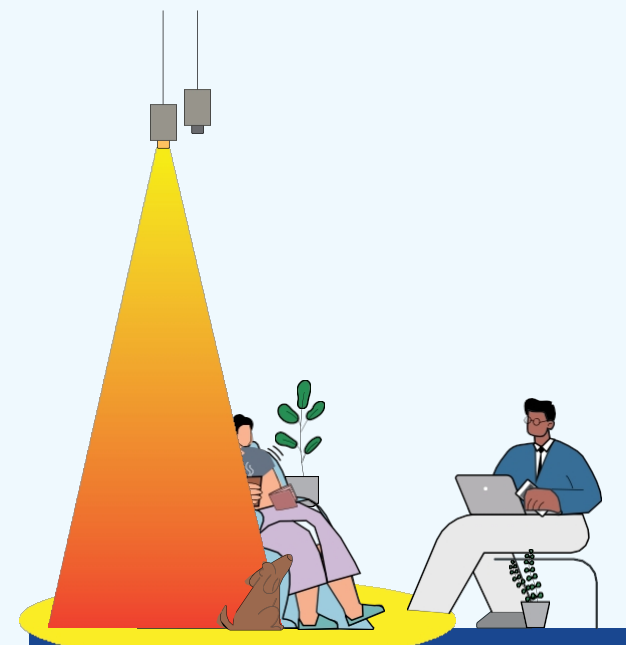
Tato příručka se zabývá zásadními aspekty návrhu, vypracování, provádění a monitorování SECAP. Je postavena na deseti klíčových prvcích, které jsou pro úspěch celého procesu zásadní a na které by se měla soustředit činnost obcí:

1. Politický závazek a formální zapojení obecního zastupitelstva (nebo obdobného rozhodovacího orgánu).
2. Mobilizace všech příslušných obecních útvarů
3. zapojení zúčastněných stran a účinná komunikace
4. řádné posouzení současné místní situace
5. definování společné vize a ambiciózních cílů
6. Příprava komplexních opatření k řešení klíčových problémů
7. Určení a zajištění odpovídajícího financování
8. Přijetí a předložení SECAP
9. Podrobné prováděcí strategie s milníky a ukazateli.
10. Monitorování a podávání zpráv

Související a budoucí práce Společného výzkumného střediska

Společné výzkumné středisko Evropské komise (JRC) je od počátku odpovědné za poskytování vědecké, technické a metodické podpory iniciativě EU CoM. Úkolem JRC je zajistit soulad iniciativy s politikami EU v oblasti klimatu a energetiky, jakož i její vědeckou integritu. Klíčovou součástí mandátu SVS je pomáhat signatářům při vypracovávání a provádění jejich akčních plánů, což zahrnuje vytváření metodických příruček, které tento proces usnadňují.

Tato příručka představuje významnou aktualizaci předchozí příručky "Jak vypracovat akční plán pro udržitelnou energetiku a klima (SECAP)", vydané v roce 2018 (Bertoldi P.

(eds) 2018a, bod 1; 2018b, bod 2; 2018c, bod 3). Poskytuje aktualizované informace o závazcích v souladu s pokrokem v plnění cílů politiky EU v oblasti klimatu. Kromě toho nabízí další pokyny v návaznosti na vývoj rámce CoM EU, zejména začlenění pilíře energetické chudoby. Dokument má nyní novou strukturu, která má usnadnit čtení a reagovat na potřeby různých skupin čtenářů.

Budoucí související práce Společného výzkumného střediska by se mohla zaměřit na přizpůsobení metodických pokynů kontextu dalších regionálních iniciativ v rámci KoM.

Stručný průvodce

Tato příručka se skládá z hlavního dokumentu (tento dokument) a pěti doplňujících dokumentů. Hlavní dokument poskytuje kontext, přehled celého procesu a klíčové prvky přípravy SECAP. Slouží jako průvodce hlavními kroky a zásadami pro signatáře CoM EU a obce, které se chtějí zapojit do opatření v oblasti klimatu. Je doplněn souborem dokumentů, které poskytují podrobnější vhled, včetně metodických a technických pokynů, a také příklady klíčových opatření a vzorových postupů. Pět doplňujících dokumentů, které podrobně popisují klíčové kroky a prvky přípravy SECAP, je následujících:

1. Jak připravit inventuru emisí skleníkových plynů
2. Jak vypracovat posouzení rizik a zranitelnosti
3. Jak vypracovat posouzení energetické chudoby
4. Jak plánovat opatření pro zmírnění dopadů, přizpůsobení se a energetickou chudobu
5. Finanční nástroje pro zmírňování, přizpůsobování a opatření v oblasti energetické chudoby

1. Úvod

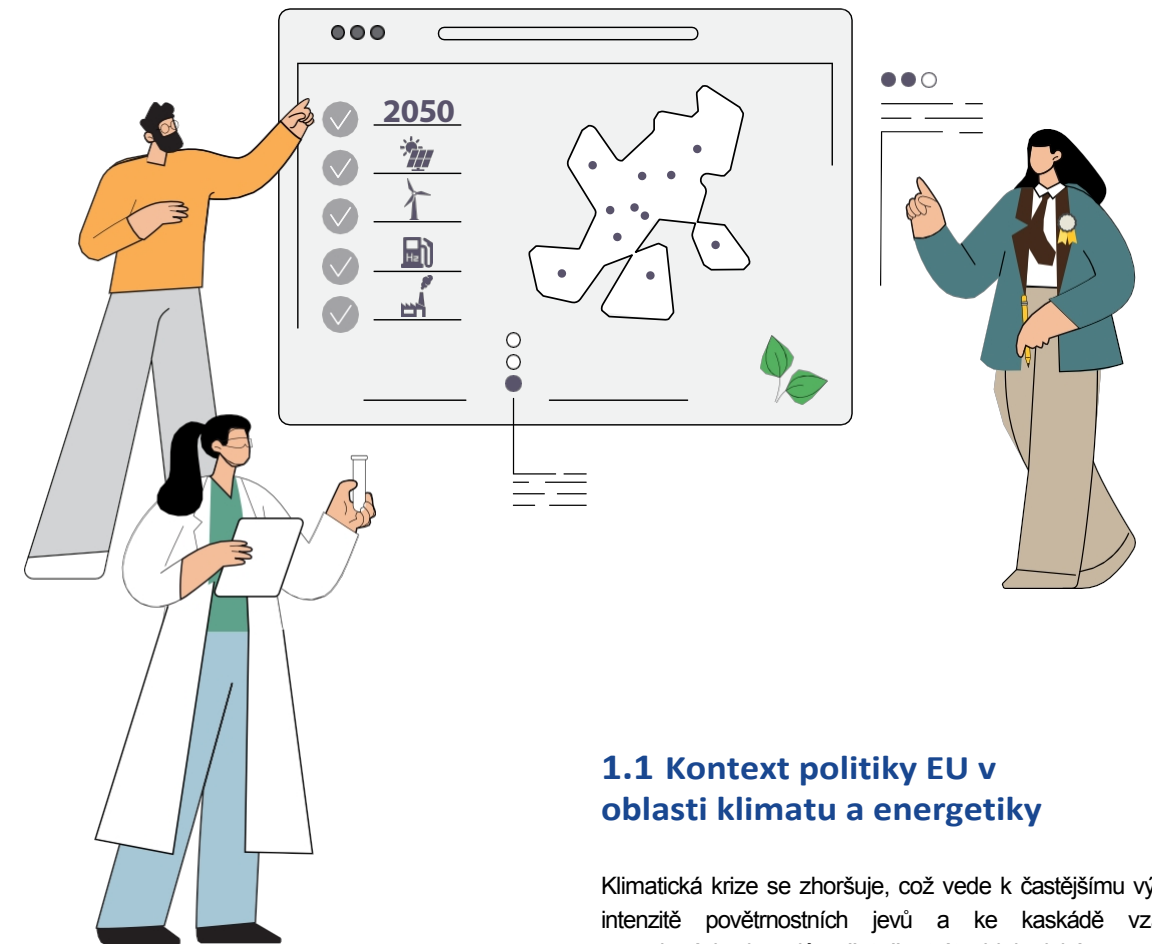
Kontext Pakt starostů a primátorů

Evropypolitiky EU v oblasti klimatu a

energetiky

Celosvětové hnutí: Globální pakt starostů a primátorů pro klima a energetiku

O této příručce

1.1 Kontext politiky EU v oblasti klimatu a energetiky

Klimatická krize se zhoršuje, což vede k častějšímu výskytu a intenzitě povětrnostních jevů a ke kaskádě vzájemně propojených dopadů, včetně ztráty biologické rozmanitosti, zvyšování hladiny moří, narušení potravinových systémů a ohrožení veřejného zdraví. V této souvislosti přijímá EU stále ambicióznější opatření ke snížení emisí skleníkových plynů a zvýšení odolnosti svého území.

V roce 2008 byl v rámci *klimaticko-energetického balíčku pro rok 2020* stanoven první cíl EU pro zmírnění dopadů změny klimatu, jehož cílem bylo snížit emise skleníkových plynů do roku 2020 o 20 % ve srovnání s rokem 1990. Tento cíl byl aktualizován v roce 2014, kdy se členské státy EU dohodly *na klimaticko-energetickém rámci* do roku 2030, který stanovil cíl snížit emise skleníkových plynů o 40 % do roku 2030 a konsolidoval politiky na podporu zavádění obnovitelných zdrojů energie, zlepšení energetické účinnosti a posílení systému EU pro obchodování s emisemi.

Současně EU přijala opatření, aby zvýšila svou odolnost a čelila nevyhnutelným dopadům změny klimatu. Zejména adaptační strategie z roku 2013 zahájila soubor opatření, která jsou nyní základem reakce EU na změnu klimatu. Patří k nim vypracování národních adaptačních strategií nebo plánů všemi členskými státy, jakož i začlenění adaptace do příslušných politik zaměřených na zranitelná odvětví.

Iniciativa Evropský pakt starostů a primátorů pro klima a energetiku (CoM EU) sdružuje přibližně 12 000 obcí, které podporují vytváření a provádění účinných politik a strategií v oblasti klimatu na městské úrovni. V rámci CoM se signatáři (obvykle obce nebo seskupení obcí) dobrovolně zavazují k vypracování a provádění akčního plánu pro udržitelnou energii a klima (SECAP), což je strategický a operativní nástroj, který detailuje, jakým způsobem hodlá obec dosáhnout svých závazků ve třech pilířích: snížení emisí skleníkových plynů, přizpůsobení se změně klimatu a zmírnění energetické chudoby na svém území. SECAP stanovuje cíle a úkoly, kterých má být dosaženo v rámci dlouhodobé strategické vize, a také plánovaná opatření a plán realizace, které jsou v souladu s národními a mezinárodními závazky a strategiemi.

Cílem tohoto dokumentu je podpořit evropské obce v celém procesu tvorby a realizace SECAP a poskytnout jim přehled hlavních zásad pro vytvoření komplexního, soudržného a účinného akčního plánu.

Cíl klimatické neutrality do roku 2050 se stal závazným na základě *evropského zákona o klimatu*² v roce 2021, čímž se Evropa stala prvním kontinentem, který se zavázal k nulovým čistým emisím. Aby se zajistilo dosažení těchto dlouhodobých cílů, ale také aby se čelilo nedávné energetické krizi, zvýšil se nařízením průběžný cíl EU pro snížení emisí do roku 2030 na nejméně 55 % ve srovnání s rokem 1990. Tento cíl byl podpořen *balíčkem "Fit for 55"*, který zahrnuje také konkrétní opatření k identifikaci klíčových faktorů ohrožujících spotřebitele energetickou chudobou a zohledňuje strukturální řešení zranitelnosti a nerovností. Kromě toho *nová strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu*⁴ přijatá v roce 2021 stanoví klíčové zásady pro to, aby se EU stala do roku 2050 odolnou vůči změně klimatu: aby se přizpůsobení stalo inteligentnějším, rychlejším a systémovějším a aby se zintenzivnila mezinárodní opatření v oblasti přizpůsobení.

Jako jeden z klíčových aktérů v debatě OSN o klimatu se EU v roce 2015 podílela na formování Pařížské dohody, která poprvé stanovila celosvětový společný cíl omezit do konce století nárůst průměrné teploty výrazně pod 2 °C ve srovnání s předindustriální úrovní a usilovat o udržení teploty pod 1,5 °C. V rámci dohody jsou země rovněž vyzvány k posílení odolnosti a schopnosti přizpůsobit se dopadům změny klimatu a k mobilizaci mezinárodního financování v oblasti klimatu.

EU si uvědomuje silný vztah mezi opatřeními v oblasti klimatu a sociální spravedlností, a proto postupně vytvořila komplexní politický rámec pro řešení energetické chudoby. Mezi klíčové milníky tohoto procesu patří zahájení činnosti střediska pro sledování energetické chudoby v roce 2016, které se v roce 2020 vyvinulo v *poradenské centrum pro energetickou chudobu*. V roce 2017 byla energie v rámci *Evropského pilíře sociálních práv* prohlášena za základní službu a *balíček Čistá energie pro všechny Evropany* (2019) požadoval, aby se členské státy zabývaly energetickou chudobou ve svých národních plánech v oblasti energetiky a klimatu.

Přijetím *Evropské zelené dohody*¹ EU nastoupila cestu k dosažení souladu s mezinárodními cíli a přijala komplexní přístup k urychlení přechodu k ekologickému způsobu života a zároveň podpořila hospodářskou prosperitu a kvalitu života. Byla zahájena v roce 2019 a sestává ze strategie růstu, která podporuje politiky zaměřené na to, aby se EU do roku 2050 stala klimaticky neutrální, zvýšila svou odolnost vůči dopadům klimatu a zajistila sociálně spravedlivý přechod.

1 COM(2019) 640 final.
2 Nařízení (EU) 2021/1119.
3 KOM/2021/550 v konečném znění.
4 KOM/2021/82 v konečném znění.
5 COM(2019) 640 final.

Evropská komise nedávno doporučila snížit čisté emise skleníkových plynů v EU do roku 2040 o 90 % oproti roku 1990 jako další milník na cestě ke klimatické neutralitě⁵.

V tomto politickém kontextu Pakt starostů a primátorů pro klima a energetiku (CoM EU) sdružuje širokou komunitu zúčastněných stran na místní úrovni s cílem doplnit a podpořit plnění dlouhodobých cílů EU a národních cílů v oblasti zmírňování změny klimatu, přizpůsobení se této změně a energetické chudoby. Iniciativa jako taková se v průběhu času vyvíjela tak, aby odrážela ambice a rozsah cílů EU v oblasti klimatu a energetiky.

Rámeček 1. Definice klíčových pojmů

Zmírnění (změny klimatu) znamená zásah člověka, který má snížit emise nebo zvýšit propady skleníkových plynů. V klimatické politice jsou zmírňujícími opatřeními technologie, procesy nebo postupy, které přispívají ke zmírnění dopadů, například technologie obnovitelných zdrojů energie, procesy minimalizace odpadů a způsoby dojíždění veřejnou dopravou. Možnost zmírnění znamená technologii nebo postup, který snižuje emise skleníkových plynů (IPCC 2022).

Adaptace se v lidských systémech týká procesu přizpůsobení se aktuálnímu nebo očekávanému klimatu a jeho účinkům s cílem zmírnit škody nebo využít příznivých příležitostí. V přírodních systémech jde o proces přizpůsobení se aktuálnímu klimatu a jeho účinkům; lidské zásahy mohou usnadnit přizpůsobení se očekávanému klimatu a jeho účinkům. Možnosti adaptace zahrnují řadu strategií a opatření, které jsou k dispozici a jsou vhodné pro řešení adaptace. Špatná adaptační opatření (maladaptace) mohou vést ke zvýšenému riziku nepříznivých důsledků souvisejících s klimatem, mimo jiné prostřednictvím zvýšených emisí skleníkových plynů, zvýšené nebo posunuté zranitelnosti vůči změně klimatu, nespravedlivějším důsledkům nebo sníženému blahobytu, a to nyní nebo v budoucnu. Nejčastěji je maladaptace nezamýšleným důsledkem (IPCC 2022).

Energetická chudoba nastává, když domácnost musí snížit svou spotřebu energie do té míry, že to má negativní dopad na zdraví a pohodu obyvatel. Její příčinou jsou především tři základní příčiny: i) vysoký podíl výdajů na energii ii) nízký příjem iii) nízká energetická náročnost budov a spotřebičů⁶.

1.2 Pakt starostů a primátorů v Evropě

EK si je vědoma potenciálního přínosu obcí k řešení klimatických problémů, a proto v roce 2008, po přijetí prvního klimaticko-energetického balíčku EU, zahájila iniciativu Covenant of Mayors (CoM), jejímž cílem je podpořit úsilí obcí při zavádění politik udržitelné energie. Cílem této iniciativy bylo sdružit a zapojit místní a regionální orgány, které se dobrovolně zavázaly k provádění politik udržitelnosti na svém území, a poskytnout jim harmonizované metodiky a rámce pro podávání zpráv, aby mohly své ambice v oblasti snižování emisí skleníkových plynů převést do reality. Původně se obce zavázaly, že do roku 2020 dosáhnou cíle EU snížit emise alespoň o 20 % oproti výchozímu stavu, a to prostřednictvím realizace akčního plánu pro udržitelnou energii (SEAP).

V souvislosti s přijetím adaptační strategie EU v roce 2014 zahájila Evropská komise samostatnou iniciativu nazvanou Mayors Adapt, která vychází ze stejných zásad jako Pakt starostů a primátorů, ale zaměřuje se na přizpůsobení se změně klimatu. V roce 2015 byly iniciativy Pakt starostů a primátorů a Mayors Adapt sloučeny do Paktu starostů a primátorů pro klima a energetiku (CoM EU), čímž se zvýšil původní závazek v oblasti zmírňování dopadů klimatických změn tak, aby dosáhl alespoň 40 %.

snížení emisí do roku 2030 a začlenění místních opatření pro přizpůsobení se změně klimatu.

V návaznosti na zvýšení rozsahu a ambicí politiky EU v oblasti klimatu přijal Výbor regionů EU cíl uhlíkové neutrality do roku 2050, který je podpořen strategiemi na zlepšení místní odolnosti a přizpůsobení se a na zajištění bezpečné, udržitelné a cenově dostupné energie. Od dubna 2021 jsou signatáři této iniciativy v EU vyzváni, aby navrhli opatření ke snížení emisí skleníkových plynů o nejméně 55 % do roku 2030 a aby jejich města a obce byly do roku 2050 klimaticky neutrální a zvýšily svou odolnost a energetickou bezpečnost (obrázek 1). V této souvislosti je iniciativa v současné době postavena na třech pilířích: zmírňování emisí skleníkových plynů, přizpůsobování se změně klimatu a zmírňování energetické chudoby. Díky odvážným závazkům a opatřením pro tyto tři pilíře hrají obce klíčovou roli při dosahování cílů evropské Zelené dohody a nejvyšších ambicí Pařížské dohody.

V širším smyslu je CoM EU součástí rostoucího počtu iniciativ EU na podporu měst, obcí a regionů v jejich úsilí o řešení změny klimatu na místní úrovni. Dalšími důležitými iniciativami jsou: i) *mise EU "100 klimaticky neutrálních a inteligentních měst do roku 2030"*, která vyzývá 100 měst EU a jejich místní komunity, aby do roku 2030 dosáhly klimatické neutrality; ii) *mise EU "Adaptace na změnu klimatu"*, která se týká měst a obcí v EU.

Obrázek 1. Cesta Paktu starostů a primátorů do roku 2050

Zdroj: Webové stránky Paktu starostů a primátorů v Evropě

1.3 Celosvětové hnutí: Globální pakt starostů a primátorů pro klima a energetiku

Od zahájení Evropského paktu starostů a primátorů v roce 2008 se iniciativa postupně rozšířila i mimo EU, a to díky podpoře Evropské komise pro rozšíření iniciativy ve "východních a jižních sousedních zemích" (v roce 2011, resp. 2012) a později i v zemích subsaharské Afriky.

Později, v roce 2017, se Pakt starostů a primátorů financovaný EU spojil s Paktem starostů a primátorů⁽⁹⁾ čímž vznikl Globální pakt starostů a primátorů pro klima a energetiku (GCoM). V průběhu let se GCoM rozrostl v největší mezinárodní alianci měst a místních samospráv se společnou dlouhodobou vizí prosazování a podpory dobrovolných opatření k řešení změny klimatu a přechodu na nízkouhlíkovou odolnou společnost. V rámci podpory GCoM financovala Evropská komise regionální a národní kanceláře Paktu v Americe a Asii.

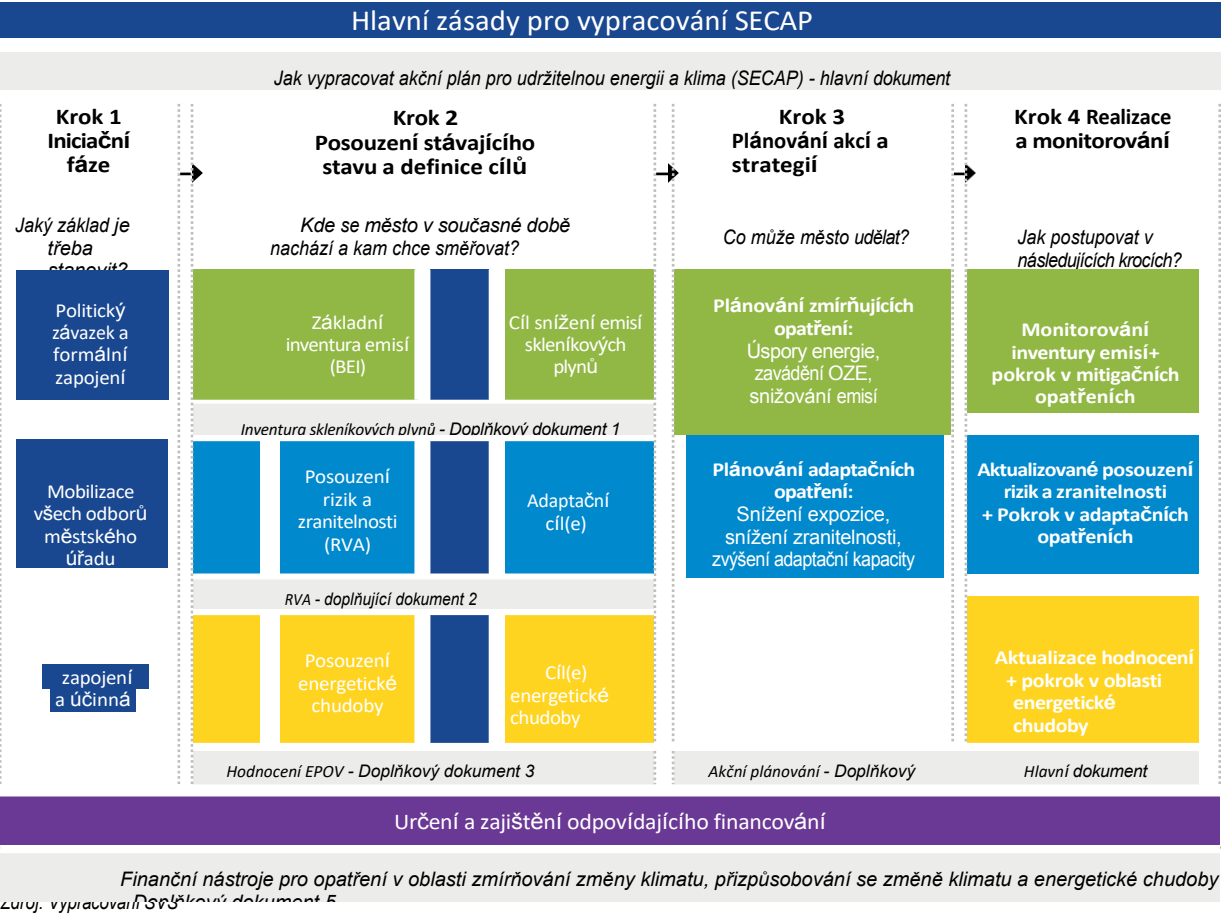
Cílem je do roku 2030 umožnit nejméně 150 regionům a obcím budovat odolnost vůči změně klimatu a zavádět inovativní řešení; iii) *dohoda EU o zelených městech*, hnutí evropských starostů, jehož cílem je učinit města čistšími a zdravějšími tím, že se zavázají jednat v pěti oblastech (ovzduší, voda, hluk, příroda a biologická rozmanitost, oběhové hospodářství a odpady); iv) *platforma Smart Cities Marketplace*, která pomáhá městům hledat řešení, formovat udržitelné městské projekty a úspěšně uzavírat smlouvy o jejich financování⁷. A konečně, *Nový evropský Bauhaus* (NEB) podporuje řešení, která jsou udržitelná, inkluzivní a krásná a zároveň respektují rozmanitost míst, tradic a kultur v Evropě i mimo ni. Je platformou pro experimentování a propojování, ale také poskytuje přístup k finančním prostředkům EU na podporu ekologického přechodu v zastavěném prostředí, které je příjemné, atraktivní a pohodlné pro všechny⁸.

Všechny tyto iniciativy dohromady ukazují silný a rostoucí závazek Evropské komise podporovat místní komunity, jakož i význam víceúrovňového přístupu k podpoře ambiciózních opatření v oblasti udržitelné energetiky a klimatu.

7 Další informace o těchto iniciativách jsou k dispozici na [internetových stránkách místních a regionálních opatřeních v oblasti klimatu](#). Evropské komise o
8 Další informace jsou k dispozici na [webové stránce Nový evropský Bauhaus](#).
9 Pakt starostů a primátorů byl společným úsilím OSN, v jehož rámci se starostové a představitelé měst zavázali ke snižování emisí skleníkových plynů, sledování pokroku a přípravě na dopady změny klimatu. Iniciativu, která je součástí Lidsko-pařížské akční agendy (LPAA), zahájil na klimatickém summitu OSN v New Yorku v roce 2014 zvláštní vyslanec OSN pro města a změnu klimatu Michael R. Bloomberg pod vedením světových sítí měst - C40 Cities Climate Leadership Group (C40), Local Governments for Sustainability (ICLEI) a United Cities and Local Governments (UCLG) - s podporou UN-Habitat, hlavní agentury OSN pro otázky měst.

Obrázek 2. Struktura příručky CoM Guidebook 2025

2. SECAP - cesta nad rámec cílů EU

Co je SECAP Rozsah

Časový horizont

Klíčové prvky pro SECAP

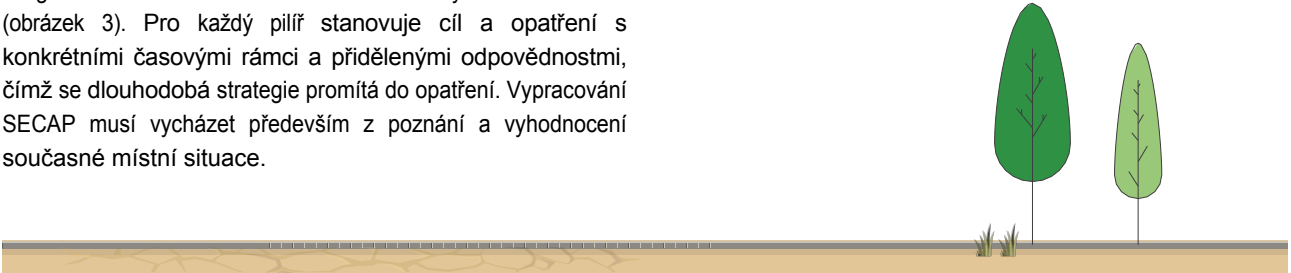
2.1 Co je to SECAP

Akční plán pro udržitelnou energii a klima (SECAP) je integrovaný, strategický a operativní plán - formálně přijatý obecní radou - který nastiňuje závazky a opatření k řešení problémů spojených se změnou klimatu a přechodem na udržitelnou energii v různých oblastech intervence příslušné obce. Vypracovávají ho obce, které v něm stanovují cíle a úkoly, jichž má být dosaženo v rámci dlouhodobé strategické vize, a také soubor opatření v různých odvětvích k dosažení těchto cílů a plán realizace, který je v souladu s národními a mezinárodními závazky a strategiemi nebo jde nad jejich rámec.

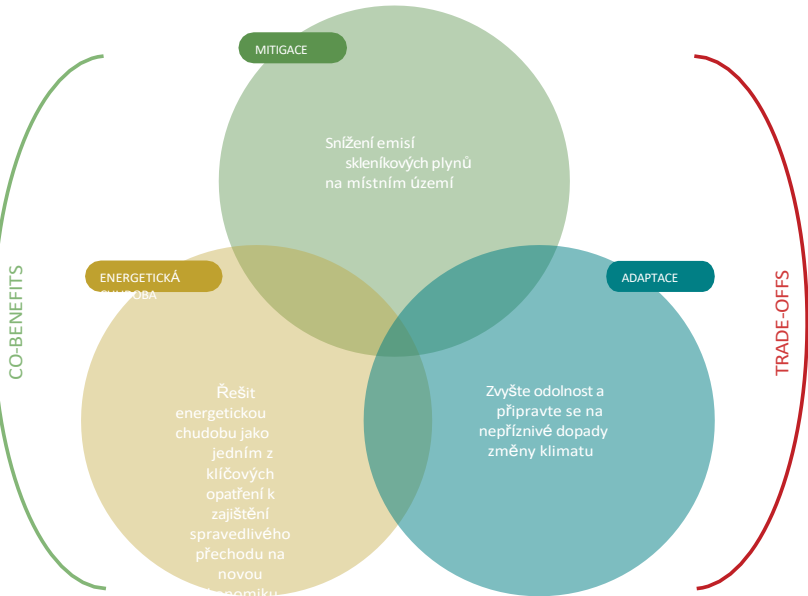
SECAP je strukturován do tří pilířů, a to zmírňování změny klimatu, přizpůsobování se změně klimatu a energetické chudoby, které mohou být prezentovány v jednom integrovaném dokumentu nebo v samostatných dokumentech (obrázek 3). Pro každý pilíř stanovuje cíl a opatření s konkrétními časovými rámci a přidělenými odpovědnostmi, čímž se dlouhodobá strategie promítá do opatření. Vypracování SECAP musí vycházet především z poznání a vyhodnocení současné místní situace.

Konkrétně jsou v rané fázi vyvinuty *tři nástroje*, které mají podpořit a informovat o opatřeních v rámci tří pilířů:

- **Základní inventura emisí (BEI)** je inventura emisí skleníkových plynů pro výchozí rok. Identifikuje různé zdroje emisí na daném území a pomáhá signatářům identifikovat a zaměřit se na nejlepší oblasti činnosti a příležitosti k dosažení cíle snížení emisí skleníkových plynů.
- **Posouzení rizik a zranitelnosti (RVA)** identifikuje nejvýznamnější klimatická rizika a zranitelná místa, která ovlivňují místní území, a slouží jako podklad pro vypracování adaptační strategie a určení vhodných adaptačních opatření k řešení těchto rizik.
- A konečně, **posouzení energetické chudoby (EPOV)** pomáhá identifikovat místní podmínky energetické chudoby a poskytuje informace pro strategii jejího odstranění.

Obrázek 3. Tři pilíře SECAP

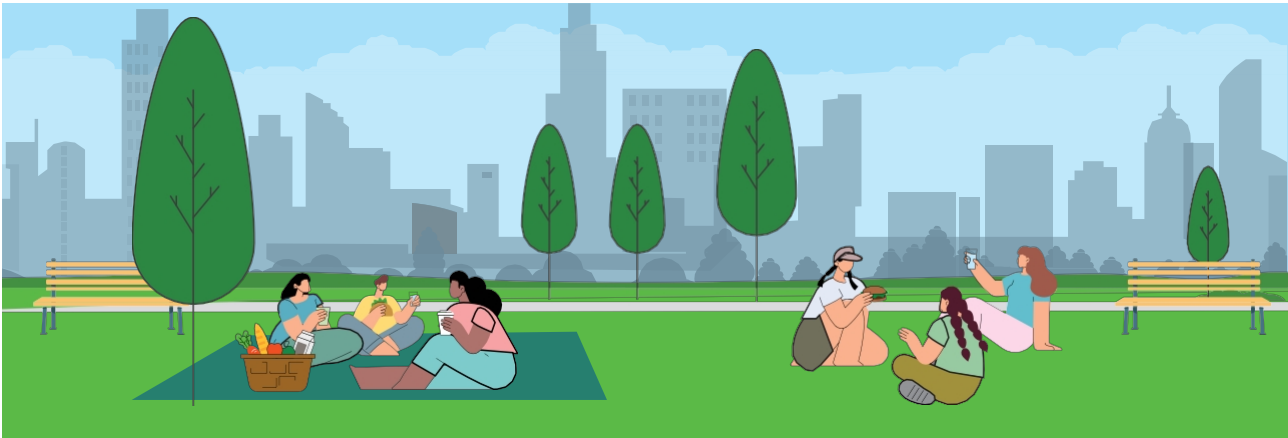

Zdroj: Zpracování SVS na základě textu závazku Výboru regionů EU.

Cíle a opatření obsažené v SECAP by měly být začleněny do rozvoje politiky a plánování obcí na všech organizačních úrovních. Je třeba zdůraznit, že některé aspekty zmírňování, přizpůsobování a energetické chudoby spolu souvisejí a měly by se vzájemně doplňovat. To by mělo být zohledněno a zohledněno v odvětvových a průřezových opatřeních, aby se podpořila synergie a optimalizovalo využití dostupných zdrojů. Kromě toho by SECAP neměl být považován za pevný a rigidní dokument. Vzhledem k tomu, že se okolnosti mohou měnit, může být užitečné nebo nezbytné plán pravidelně revidovat na základě neustálého monitorování, které zohledňuje neustále se vyvíjející kontext změny klimatu a poznatky získané při provádění opatření.

Dobře navržený SECAP, vytvořený společně s místními zúčastněnými stranami a komunitami a podporovaný nejvyššími politickými úrovněmi v obci, poskytuje sdílený a konkrétní plán činnosti. To pomáhá plánovat dopředu a zvyšuje šance na úspěšnou realizaci. Nabízí také možnost zviditelnit a rozšířit klimatická opatření a zlepšit image obce.

Od okamžiku, kdy se obec připojí k CoM jako signatář, se zavazuje, že do dvou let připraví a předloží SECAP.

Rámeček 2. Mohou být klimatické akční plány vypracované v rámci jiných iniciativ nebo projektů považovány za platné jako SECAP v kontextu KoM EU?

Akční plány v oblasti klimatu, které jsou v souladu se zásadami, závazky a rozsahem Evropského paktu starostů a primátorů, lze považovat za rovnocenné s akčními plány v oblasti klimatu. Akční plán musí vykazovat úroveň závazku, která je stejná nebo vyšší než úroveň stanovená KoM EU, musí zajistit minimální požadované pokrytí z hlediska pilířů, rozsahu, odvětví, časového plánu a zeměpisného vymezení a poskytnout veškeré informace související s posouzením současného stavu, stanovením cílů, plánováním opatření, monitorováním a podáváním zpráv, jak je uvedeno v této příručce. K doplnění požadovaných informací, které nejsou obsaženy v původním akčním plánu, lze použít samostatné dokumenty.

Příklad: Příklad smlouvy o klimaticky neutrálních městech (CCC) vypracované v rámci mise EU pro klimaticky neutrální a inteligentní města (CNC).

V kontextu CoM EU se SECAP musí zabývat třemi pilíři: zmírňováním, přizpůsobováním a energetickou chudobou.

Pokud jde o pilíř zmírňování dopadů, CCC připravený v rámci mise CNC obvykle obsahuje všechny prvky SECAP, tj. inventuru emisí, cíl snížení emisí, strategie a opatření zaměřená na dosažení stanoveného cíle. Cíl mise CNC spočívající v dosažení klimatické neutrality do roku 2030 převyšuje ambice Výboru regionů dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050. Pokud jde o odvětví a skleníkové plyny, které mají být zahrnuty do emisní inventury, má mise CNC širší rozsah než mise CoM EU: zatímco mise CoM se zaměřuje především na emise ze stacionárního sektoru energetiky a ze sektoru dopravy, mise CNC zahrnuje také odpady, IPPU a AFOLU (a případně propady). Proto smlouva o klimatickém městě obvykle splňuje požadavky na mitigační pilíř iniciativy CoM. Pokud však jde o pilíře přizpůsobení a energetické chudoby, má CoM EU specifické požadavky, které jdou nad rámec mise CNC. Města v rámci CoM musí vypracovat podrobná hodnocení rizik a zranitelnosti a hodnocení energetické chudoby, která budou sloužit jako základ pro stanovení kvantifikovaných a časově omezených cílů v oblasti adaptace a energetické chudoby a pro stanovení příslušných opatření v oblasti adaptace, resp. energetické chudoby. Pokud jsou tyto prvky zahrnuty do CCC města, lze CCC považovat za ekvivalent SECAP. Pokud tyto prvky nejsou zahrnuty v CCC, mohou být předloženy jako samostatné dokumenty/plány spolu s CCC.

2.2 Rozsah působnosti

SECAP se zaměřuje na opatření na místní úrovni, která se týkají činností a odvětví v rámci vlivu obce. Jako takový se obvykle vztahuje na zeměpisnou oblast v působnosti obce a zahrnuje opatření, která se týkají jak veřejného, tak soukromého sektoru.

Vzhledem k tomu, že SECAP zahrnuje zmírňování změny klimatu, adaptaci na ni (odolnost vůči změně klimatu) a energetickou chudobu, měly by se obce zaměřit na činnosti a odvětví, v nichž mohou například dlouhodobě ovlivňovat využívání energie a její zdroje, územní plánování a odolnost vůči změně klimatu.

Pro **zmírňování změny klimatu** jsou hlavními cílovými sektory, které mají být zahrnuty buď do inventur, nebo do opatření, budovy, zařízení/objekty (obytné, komerční a komunální) a městská doprava. SECAP musí poskytovat informace o emisích produkovaných v těchto sektorech a zároveň zahrnovat opatření k jejich snížení. Ta by mohla zahrnovat podporu energetické účinnosti v sektoru budov a dopravy, pobídky pro energeticky účinné výrobky nebo podporu energetických úspor.

udržitelná místní výroba elektřiny, například s využitím fotovoltaiky, větrné energie, kombinované výroby tepla a elektřiny, zlepšení místní výroby elektřiny a místní výroby tepla/chladu. Očekává se, že obec půjde příkladem přijetím ambiciózních opatření týkajících se vlastních budov a energetických zařízení a interního vozového parku a jeho využívání.

Pro **přizpůsobení se změně klimatu** musí SECAP zahrnovat odvětví, oblasti a obyvatelstvo, které budou pravděpodobně nejvíce zranitelné změnou klimatu na pokrytém území. Zranitelná odvětví (např. budovy, doprava, energetika, vodohospodářství, odpady, územní plánování, životní prostředí a biologická rozmanitost, zemědělství a lesnictví, zdravotnictví, civilní ochrana a mimořádné události, cestovní ruch), stejně jako intenzita a četnost ohrožení se mohou značně lišit v rámci městských obvodů, mezi jednotlivými obcemi a mezi městskými oblastmi a venkovskými oblastmi. Proto má hluboké pochopení nebezpečí a zranitelnosti území, za které je obec zodpovědná, zásadní význam pro plánování opatření, která sníží jejich dopad a ochrání zranitelné skupiny.

Pokud jde o **energetickou chudobu**, SECAP se zabývá makrooblastmi klimatu, zařízení a bydlení, mobility, socioekonomiky, politiky a regulačních rámců, participace a zvyšování povědomí a posouzením podmínek relevantních pro energetickou chudobu na území obce. Na základě toho obec použije SECAP ke stanovení souvisejících opatření a cílů k řešení a vypořádání se s aspekty energetické chudoby vyplývajícími z hodnocení.

Ačkoli se SECAP obvykle vztahuje na území jedné obce, může se skupina obcí rozhodnout vypracovat společný akční plán. Tato možnost je vhodná zejména pro malé obce, protože jim umožňuje využít (provozní a případně finanční) výhody společného plánování a společných akcí. Podrobnější informace jsou uvedeny v kapitole 7.1.

2.3 Časový horizont

SECAP musí obsahovat jasný přehled strategických opatření, která obec hodlá přijmout k dosažení svých závazků. Časový horizont musí být v souladu s národním a regionálním kontextem a strategiemi. Obec, která se připojí k CoM, se zavazuje stanovit střednědobé a dlouhodobé cíle (v souladu s cíli EU a přinejmenším stejně ambiciózní jako cíle národní) s cílem dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050. Pokud SECAP uvažuje o dlouhém časovém horizontu (např. do roku 2050), měl by obsahovat také krátkodobé cíle pro rok 2030 nebo ideálně pro příštích pět let. To umožňuje sledovat jasnou cestu k dosažení cíle klimatické neutrality.

Protože není vždy možné detailně naplánovat konkrétní opatření a rozpočty na tak dlouhý časový rámec, doporučuje se připravit SECAP s:

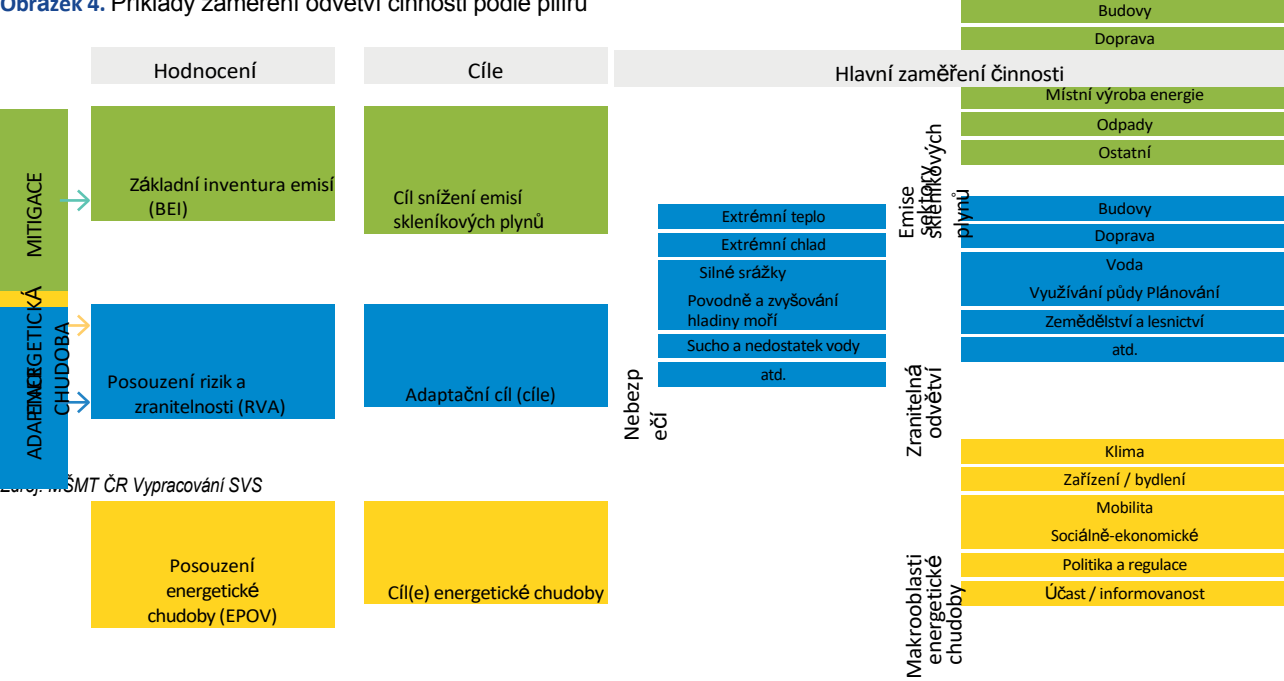
- **dlouhodobou vizi, strategii a cíle**, včetně pevných závazků v oblastech, jako je územní plánování, doprava a mobilita, veřejné zakázky, normy pro nové/rekonstruované budovy, například pro rok 2050;
- **podrobné cíle a opatření, kterých je třeba dosáhnout**, provést a monitorovat v krátkodobém až střednědobém horizontu (obvykle do roku 2030 nebo během příštích pěti let), které jsou milníkem k dosažení dlouhodobých cílů.

2.4 Klíčové prvky pro SECAP

Pro vytvoření silného a konzistentního SECAP se obcím doporučuje věnovat pozornost 10 základním prvkům, které jsou velmi důležité pro úspěch celého procesu a jejichž cílem je řídit činnost obcí při navrhování, elabo- vání, provádění a monitorování SECAP. Jsou shrnuty na obrázku 5.

Těchto 10 klíčových prvků shrnuje to, co je podrobně představeno v dalších částech této příručky. Jsou uspořádány do čtyř hlavních oddílů podle odpovídajících fází procesu SECAP: i) iniciační fáze, ii) posouzení současného stavu a vymezení cílů, iii) plánování akcí a strategií, iv) realizace a monitorování. Tabulka 2 znázorňuje hlavní kroky v rámci procesu vypracování a provádění SECAP s uvedením příslušného oddílu příručky pro každý prvek.

Obrázek 4. Příklady zaměření odvětví činnosti podle pilířů

Obrázek 5. 10 Klíčové prvky plánu SECAP

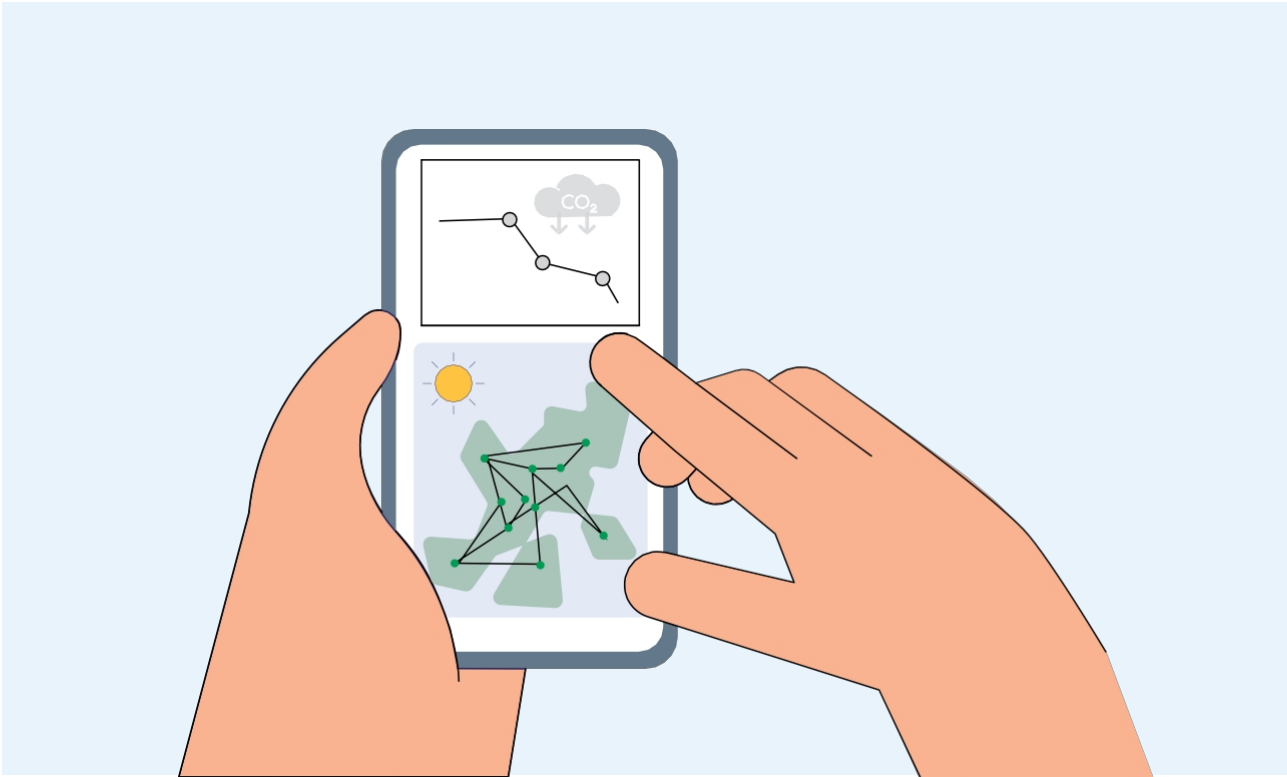

Zdroj: MŠMT ČR Zdroj: MŠMT ČR Vypracování SVS

Tabulka 2. Hlavní kroky v procesu vypracování SECAP

Fáze	Klíčový prvek	Oddíl
Krok 1: iniciační fáze	1. Politický závazek a formální zapojení obecní rady	3.1
	2. Mobilizace všech příslušných obecních odborů	3.2
	3. Zapojení zúčastněných stran a účinná komunikace	3.3
Krok 2: posouzení stávajícího stavu a stanovení cílů	4. Řádné posouzení současné místní situace	4.1
	5. Stanovení společné vize a ambiciózních cílů	4.2
Krok 3: akční plánování a strategie	6. Příprava komplexních opatření zaměřených na klíčové výzvy	5.1
	7. Určení a zajištění odpovídajícího financování	5.2
	8. Přijetí a předložení SECAP	5.3
Krok 4: provádění a monitorování	9. Podrobné strategie provádění s milníky a ukazateli	6.1
	10. Monitorování a podávání zpráv	6.2

Zdroj: MŠMT ČR Vypracování SVS

3. SECAP iniciační fáze

Politický závazek a formální angažovanost Mobilizace

všech příslušných městských oddělení Zapojení

zúčastněných stran a účinná komunikace

3.1 Politický závazek a formální zapojení

Podpis Paktu starostů a primátorů musí být podložen oficiálním usnesením přijatým obecní radou. Tento krok představuje závazek k cílům a zásadám iniciativy. Tento první akt závazku je pak potvrzen předložením dokumentu SECAP, který musí schválit také obecní rada (nebo obdobný rozhodovací orgán). Politický závazek musí být zajištěn také v průběhu celé realizační fáze SECAP.

Pro zajištění úspěchu plánovaných akcí je nezbytná podpora na vysoké úrovni. Je nezbytné, aby se do procesu přípravy SECAP plně zapojili klíčoví činitelé obce s rozhodovací pravomocí, poskytl vedení a podporu a dali jasný mandát svým technickým kancelářím/oddělení. Stejně důležité je, aby na přípravu a realizaci SECAP vyčlenili odpovídající lidské zdroje, dostatek času a rozpočet. Politický závazek a vedení jsou hnacími silami, které stimulují cyklus řízení. Proto je třeba o ně usilovat od samého počátku.

A konečně, důležitou roli by mohli sehrát klíčoví představitelé obce s rozhodovací pravomocí⁽¹⁰⁾:

- začlenění vize SECAP do příslušných probíhajících akcí a iniciativ ostatních oddělení a zajištění toho, aby se stala součástí celkového plánování;

- zajištění dlouhodobého závazku k provádění a monitorování po celou dobu trvání SECAP;
- usilovat o účast veřejnosti a zapojení zainteresovaných stran a podporovat je;
- zajistit, aby proces SECAP "patřil" obci a obyvatelům;
- sdílení vize, výsledků, zkušeností a know-how s ostatními místními a regionálními orgány v rámci EU i mimo ni prostřednictvím přímé spolupráce a vzájemné výměny zkušeností s cílem dosáhnout pokroku ve společném programu opatření v oblasti klimatu.

Po schválení SECAP by měl být politický závazek zachován po celou dobu provádění a monitorování. Obecní rada jako nejvyšší odpovědný orgán musí být o provádění SECAP podrobně informována a v případě potřeby upravit plánování.

K politickému závazku nevede jediná cesta. Správní struktury, způsoby politického schvalování a politická kultura se v jednotlivých zemích liší a závisí na místním kontextu. Z tohoto důvodu by každá obec měla určit, jak postupovat, aby získala politickou podporu potřebnou k zajištění úspěšného rozvoje a realizace SECAP.

¹⁰ Jednotlivci nebo skupiny přijímající příslušná rozhodnutí, jako jsou starostové, místostarostové, ředitelé, výkonné orgány, městské rady atd.

- Informujte starostu a další klíčové osoby s rozhodovací pravomocí o významu a přínosu SECAP a o potřebných zdrojích. Dbejte na to, aby dokumenty předkládané politickým orgánům byly jasné, stručné a vyčerpávající.
- Stručně informujte hlavní politické skupiny o příčinách a důsledcích klimatických změn, zdůrazněte možné dopady na místní úrovni (již pozorované a o budoucích rizicích) a příklady účinných reakcí.
- Důrazně odkazujte na další rozhodnutí a závazky přijaté obecním zastupitelstvem v této oblasti (např. související strategie a plány, městská agenda).
- Využijte příležitosti a synergií, například když se média zaměřují na otázky změny klimatu.
- Zdůrazněte přínosy klimatických politik (např. sociální, ekonomické, v oblasti zaměstnanosti, kvality ovzduší a zdraví). Udržujte sdělení jednoduché, jasné a přizpůsobené publiku.

3.2 Mobilizace všech příslušných obecních oddělení

Navrhování a provádění SECAP je složitý a časově náročný proces, který vyžaduje důkladné plánování a průběžné řízení. Vyžaduje spolupráci a koordinaci mezi různými útvary správy obce, jako je ochrana životního prostředí, územní plánování, ekonomika a sociální věci, správa budov a infrastruktury, mobilita a doprava, rozpočet a finance, veřejné zakázky, ale také komunikace a vztahy s veřejností. Je nezbytné, aby tyto útvary vnímaly SECAP jako integrovanou součást své každodenní činnosti, která je v souladu s probíhajícími a plánovanými místními projekty a programy, a nikoli jako vnější nebo vnucený úkol.

Úspěšný SECAP se opírá o meziodvětvový a holistický přístup podpořený jasnou organizační strukturou s přidělenými odpovědnostmi. Nedostatečná koordinace mezi různými politikami, obecními odděleními a externími organizacemi může být hlavní překážkou. Proto by signatáři CoM měli vytvořit podmínky pro podporu mezíresortní spolupráce. Odborům by měly být přiděleny vhodné a jasné úkoly, přičemž by měly být zváženy možné synergie (a kompromisy) s jinými vnitřními kompetencemi.

3.2.1 Vytvoření vhodných organizačních struktur

V rámci KoM lze využít existující organizační struktury (např. oddělení energetického managementu, koordinace agendy udržitelného rozvoje). Na začátku procesu přípravy SECAP by měl být jmenován koordinátor (jednotlivec nebo malá skupina). Tento koordinátor musí mít plnou podporu politického orgánu a hierarchie, jakož i potřebný čas a rozpočtové prostředky k provedení plánovaných úkolů. Lze uvažovat o vytvoření specializovaného útvaru nebo týmu na podporu koordinátora¹¹. V závislosti na velikosti obce může být také zapotřebí několik osob určených pro různé úkoly, jako je sběr, zpracování a sdílení údajů. I když se specifika budou lišit v závislosti na konkrétním kontextu, jednoduchá organizační struktura může zahrnovat (obrázek 6):

- **Řídící výbor** složený z tvůrců politik a vedoucích pracovníků. Jeho úkolem by bylo zajistit strategické vedení a nezbytnou politickou podporu procesu a začlenit politiky v oblasti změny klimatu do různých resortů.
- **Pracovní skupina SECAP**, složená ze zástupců různých odborů magistrátu a odborníků z veřejných agentur a akademické obce, která by byla zodpovědná za řízení programu, vypracovávání projektů a monitorování pokroku a která by mohla být dále strukturována do následujících částí:

- **Tematické podskupiny** složené z manažerů klimatického a energetického plánování, klíčových osob z různých odborů městského úřadu, veřejných agentur, odborníků z akademické sféry atd. Jejich úkolem by bylo koordinovat činnosti týkající se konkrétních otázek, případně s přispěním klíčových aktérů, kteří nejsou členy obce a jsou přímo zapojeni do akcí SECAP.
- **Průřezové podskupiny** zahrnující referenty z odborů obce a externí odborníky. Pomohly by pochopit příležitosti ke zmírnění emisí skleníkových plynů, zranitelnost vůči změně klimatu a problémy energetické chudoby z různých odvětvových hledisek - zaměřily by se na skutečné potřeby obcí a dostupné údaje, usnadnily by začlenění problematiky klimatu do stávajících oblastí politiky a nasměrovaly by projekty k dosažitelným výsledkům.

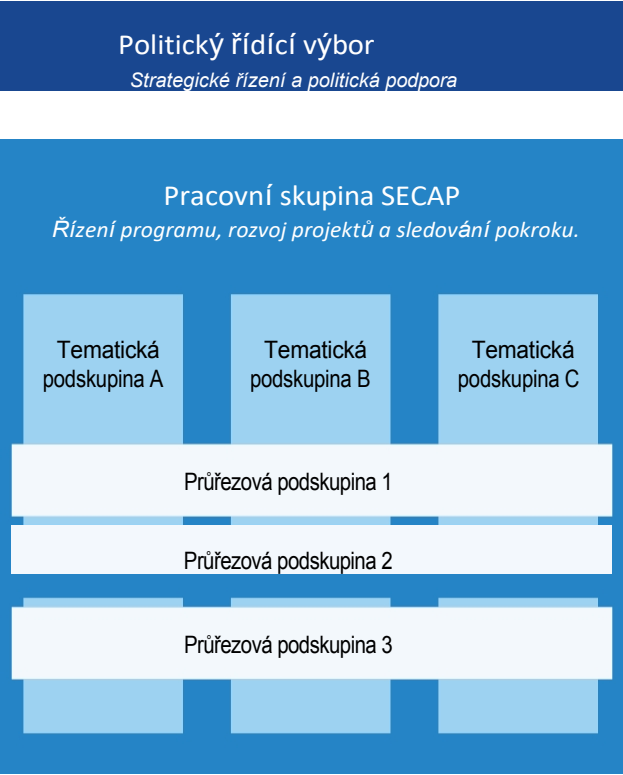
11 Koncepte týmu pro přechod a různé formy, kterých může nabývat, jak je předpokládá mise 100 klimaticky neutrálních a inteligentních měst, může obcím pomoci při vytváření týmu, který zahrnuje jak interní, tak externí dovednosti, schopnosti a zdroje potřebné k uskutečnění přechodu na nové klima. Viz další zdroje na konci této části.

Řídící výbor a pracovní skupina, stejně jako podskupiny, potřebují samostatného vedoucího a jasně vymezené cíle a funkce, ačkoli by měly být podporovány ve spolupráci. Pro dobré ovládání procesu SECAP se doporučuje pravidelný plán schůzek, dobře definovaný program a společná strategie podávání zpráv o projektu.

Je nezbytné, aby všechny složky SECAP byly integrovány s ostatními opatřeními a iniciativami příslušných odborů obce a aby se staly součástí celkového plánování obce. Příslušným aktérům obce by měly být přiděleny odpovědné role, aby se zajistila silná odpovědnost za proces v organizaci. Pro identifikaci případných nutných úprav organizace obce by bylo užitečné vypracovat vývojový diagram, který by naznačoval různé interakce mezi jednotlivými odděleními a aktéry.

Interní komunikační kampaň může pomoci oslovit a zapojit pracovníky obecních úřadů v různých odděleních. V rámci týmu obce by mělo být zřízeno kontaktní místo, které usnadní komunikaci mezi stranami a podpoří sdílení údajů.

Obrázek 6. Příklad organizační struktury

Zdroj: MŠMT ČR: Zdroj: Zpracování SVS

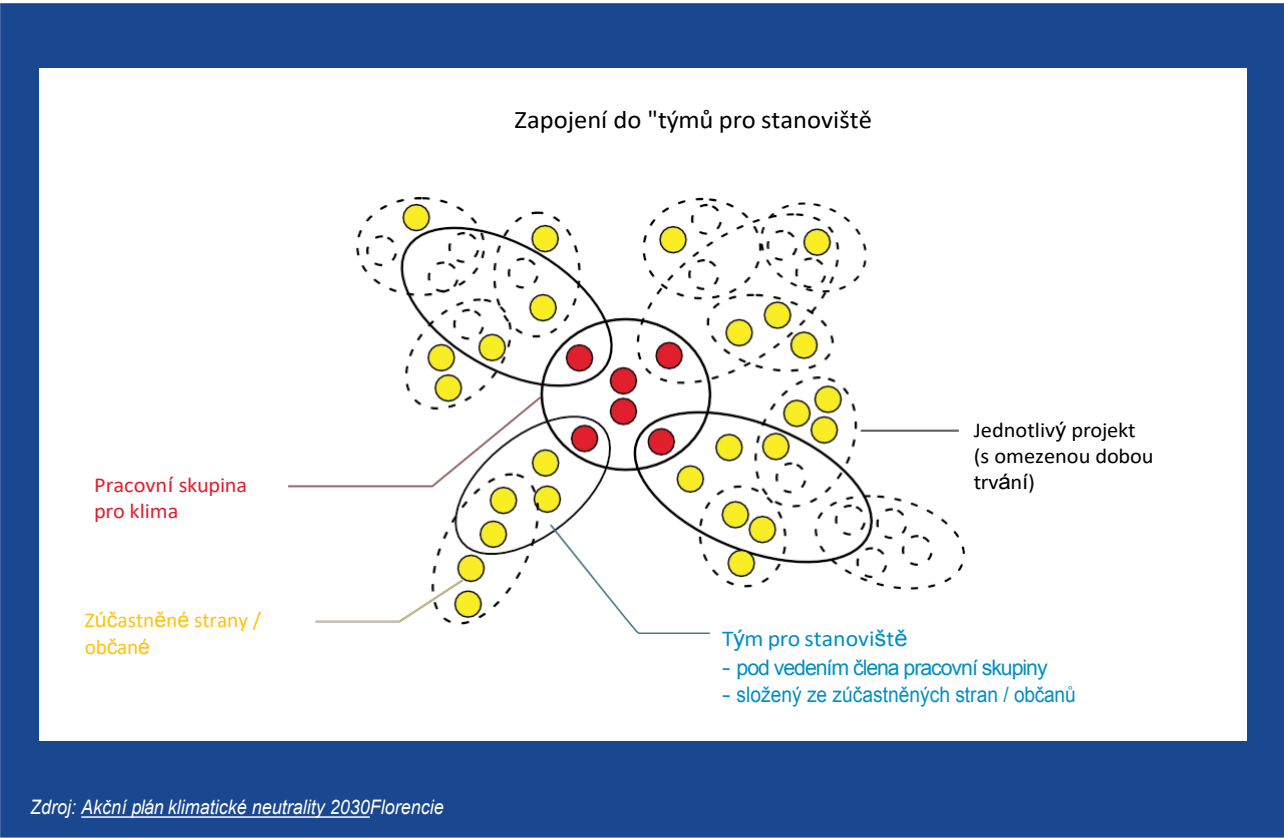
Od roku 2010 město Florencie (Itálie) formálně vytvořilo specializovaný mezioborový tým, jehož struktura je meziresortní a flexibilní, aby pokryla všechny možné potřeby a otázky spojené s akčním plánem SECAP a změnou klimatu.

Pracovní skupina pro klima je tvořena interní řídicí skupinou (22 osob+ Technical Assistance), která řídí proces navrhování a pořádá pravidelné schůzky za účelem monitorování činností, ladění připravovaných plánů, srovnávání a výměny informací s jinými městy a iniciativami. V jejím čele stojí starosta a generální ředitel, který je zároveň kontaktní osobou a zástupcem Paktu starostů a primátorů. Zapojeny jsou všechny městské sektory:

1. Generální ředitelství a oddělení spolupráce. (vedoucí týmů),
2. Ředitelství pro životní prostředí,
3. Řízení nové infrastruktury a mobility,
4. Odbor technických služeb,
5. Městské ředitelství,
6. Řízení finančních zdrojů,
7. Odbor ekonomického rozvoje,
8. Odbor komunikace.

Interní řídicí skupina spolupracuje s "týmy pro stanoviště", tematickými pracovními skupinami, které zahrnují také příslušné zúčastněné strany a obyvatele. Každý člen interní řídicí skupiny je odpovědný za jedno téma: interní odpovědný člen koordinuje podskupiny pro stanoviště a podává zprávy řídicí skupině.

Grafické znázornění struktury pracovní skupiny pro klima ve Florencii

Další zdroje o organizačních strukturách
NetZeroCities (2022). [Příručka přechodového týmu](#) - Organizace spravedlivého přechodu ke klimatické neutralitě.
Tavella C., Pessina A., Yearworth M., Spoerndli C. (2019). [Pokyny pro zapojení zúčastněných stran](#). Zpráva vypracovaná v rámci projektu H2020 CoME EAsy.

3.2.2 Mobilizace lidských zdrojů

Efektivní příprava a realizace SECAP vyžaduje rychlou mobilizaci lidských zdrojů. Obec by měla zajistit, aby pro přípravu SECAP a realizaci plánovaných opatření byly k dispozici odpovídající personální zdroje. To může zahrnovat identifikaci, zapojení a přidělení podpory z jiných úrovní veřejné správy nebo doporučení a žádost o tuto podporu.

- Lze mobilizovat různé lidské zdroje:
- Interní (interní): lidské zdroje, které již existují v řídicí struktuře obce. Mohou být přiděleny začleněním úkolů spojených s procesem SECAP do stávajících oddělení obce, která se již zabývají udržitelným rozvojem a/nebo tématy souvisejícími s energetikou a klimatem. Lze počítat se specifickým školením s cílem zlepšit dovednosti zaměstnanců v oblasti technických otázek, správy dat, projektového a finančního řízení, rozvoje investičních projektů, komunikačních nástrojů a dalších zjištěných nedostatkových oblastí.
 - Interní (nové): pokud oddělení a lidské zdroje nejsou k dispozici nebo jsou nedostatečné, lze zřídit nové útvary v souladu s posouzením potřeb pro návrh a provádění SECAP.
 - Externí zdroje: pokud zaměstnanci, kteří jsou v obci k dispozici, nemají dostatečné odborné znalosti a zázemí v dané oblasti, lze na omezenou dobu nebo pro splnění konkrétního úkolu v rámci SECAP využít externí zdroje. Soukromí konzultanti, sítě obcí, univerzity a výzkumné ústavy mohou být najímáni na podporu práce na technických částech SECAP. Pokud jsou některé úkoly zadány externím dodavatelům, musí obec práci dodavatelů pečlivě sledovat a požadovat od nich podrobnou dokumentaci o provedených úkolech, aby byl zajištěn konzistentní a plynulý postup ve všech krocích SECAP.
 - Sdílení zdrojů: pokud obec nemá dostatečné dovednosti nebo zdroje pro vypracování a realizaci vlastního SECAP (zejména malé obce), může spojit síly s jinými obcemi nebo s jinými úrovněmi veřejné správy. Existují různé způsoby využití společných zdrojů, například vypracování společného SECAP v koordinaci a spolupráci se sousedními obcemi (oddíl 7.1) nebo získání podpory od koordinátorů Dohody (oddíl 7.2).

Je třeba zdůraznit, že vlastní lidské zdroje přidělené na SECAP mohou být obzvláště produktivní z finančního a strategického hlediska. Zapojení zdrojů

zevnitř v co největší míře nabízí výhodu vyšší odpovědnosti za proces, šetří náklady a podporuje realizaci SECAP.

3.3 Zapojení zúčastněných stran a účinná komunikace

Zapojení zainteresovaných stran a participativní spoluvytváření jsou pro místní správu životního prostředí zásadní. V případě SECAP je zapojení veřejnosti a organizací v rané fázi plánovacího procesu obzvláště důležité vzhledem k významu veřejného a soukromého sektoru a konečných uživatelů při plnění závazků v oblasti změny klimatu. Zapojení zúčastněných stran a participativní přístupy jsou klíčovými pro zajištění angažovanosti klíčových aktérů a transparentnosti procesu, jakož i důvěryhodnosti SECAP a přijetí opatření. Přispívají také ke změnám chování napříč všemi segmenty společnosti a uznává se, že mají pozitivní dopad na výsledky správy životního prostředí (Cattino a Reckien 2021; Rivas et al. 2021; Newig et al. 2023).

3.3.1 Identifikace a mapování zúčastněných stran

Identifikace a zmapování zúčastněných stran je prvním krokem k vytvoření společně vytvořeného, sdíleného a inkluzivního SECAP. Zúčastněnými stranami jsou jednotlivci nebo skupiny:

- jejichž zájmy jsou danou problematikou ovlivněny;
- jejichž činnost ovlivňuje danou problematiku;
- kteří vlastní/ovládají informace, zdroje a odborné znalosti potřebné pro formulaci a provádění strategie;
- jejichž účast/zapojení je nutná pro úspěšnou realizaci.

Vytvoření komplexního seznamu zúčastněných stran je nezbytným předpokladem pro obce, které začínají budovat místní komunitu pro zapojení do jednotlivých fází procesu SECAP. V závislosti na místním kontextu lze nastínit široké kategorie zúčastněných stran, které lze následně rozškálovat a určit zástupce různých organizací, skupin nebo subjektů.

V souvislosti se změnou klimatu a udržitelným rozvojem identifikuje přístup quintuple helix pět dílčích systémů zainteresovaných stran:

1. Vzdělávací systém (akademická obec, univerzity, systémy vyššího vzdělávání a školy);
2. ekonomický systém (průmysl, firmy, služby a banky);
3. politický systém (stát a vláda);
4. mediální a kulturní veřejnost (včetně občanské společnosti);
5. Přírodní prostředí (aktéři, kteří představují instance a know-how v oblasti životního prostředí/sociální ekologie).

Podle tohoto modelu cirkulace znalostí z jednoho subsystému do ostatních vyvolává tvorbu znalostí a generuje nové myšlenky pro sociálně-ekologický přechod. V tabulce 3 je navržen příklad mapování zúčastněných stran pomocí modelu pětínásobné šroubovice.

Jelikož se identifikované zúčastněné strany mohou lišit z hlediska svých charakteristik, dopadu a zájmů, je důležité je zmapovat podle jejich vlastností, míry dopadu/zájmů a role ve vztahu ke klíčovým problémům, které je třeba řešit. Některé subjekty nebo skupiny mohou představovat větší potenciální riziko nebo obzvláště vysoké zájmy, takže jsou pro úspěch plánu kritičtější. Tyto klíčové subjekty vyžadují bližší řízení, časté monitorování a případně vyšší míru zapojení. Existují různé nástroje pro mapování zainteresovaných stran, které využívají grafy pro vizualizaci všech atributů zainteresovaných stran. Ty mohou obcím pomoci pochopit, jak si která zainteresovaná strana stojí v porovnání s ostatními, identifikovat vzorce a uspořádat zainteresované strany do skupin na základě společných atributů.

Tabulka 3. Příklad kategorizace zúčastněných stran pomocí modelu Quintuple Helix

Helix		Kategorie	Zainteresaná strana
Přírodní prostředí Zohlednit na každé úrovni mapování zainteresovaných stran	Vzdělávací systém	Školy, výzkum a akademická sféra	Univerzity
			Školy
			Výzkumná centra/instituty
			Odborníci
	Hospodářský systém	Podniky a průmyslová odvětví	Podnikatelé
			Místní průmysl
			Stavební/konstrukční firmy
			Zemědělské podniky/zemědělství/potravinářské podniky
			Poradenské firmy
		Finanční partneři	Banky
			Soukromé fondy
			ESCO
			Pojišťovny
		Komunální služby	Dopravní/mobilní společnosti
			Společnosti zabývající se nakládáním s odpady
			Poskytovatelé energie
			Vodohospodářské společnosti
	Politický systém	Veřejné orgány	Státní/regionální správa a/nebo sousední obce
			Místní a regionální agentury pro životní prostředí a energetiku
		Ostatní vládní subjekty	Civilní ochrana (např. policie a hasiči)
			Obchodní komory
			Přístavní úřad a/nebo pobřežní stráž
			Nemocnice/pohotovostní služby
	Veřejnost založená na médiích a kultuře	Široká veřejnost	Obyvatelé
			Turisté
		Kulturní/občanská sdružení	Místní sdružení, nevládní organizace a sítě
			Nadace a muzea
			Odbory/odborové svazy
			Náboženské skupiny a spolky
			Dobrovolníci
		Komunikace	Místní média
			Komunikační agentury

Zdroj: Zpracování SVS

3.3.2 Jak zapojit zúčastněné strany

Po identifikaci a zmapování by měly být zúčastněné strany zapojeny od samého počátku procesu SECAP, i když různé skupiny zúčastněných stran mohou být zapojeny v různých fázích. Některé skupiny zúčastněných stran mohou mít také aktivní úlohu v konkrétních úkolech přípravy plánu SECAP. Například akademičtí odborníci, podniky veřejných služeb, nevládní organizace a soukromý sektor mohou přispět ke shromažďování a sdílení užitečných údajů a k navrhování spolehlivých a politicky relevantních ukazatelů. Jasně a smysluplné zapojení do všech fází rozhodovacího procesu je klíčovým prvkem pro ambiciózní a transformační místní plánování adaptace na změnu klimatu a její zmírňování (Cattino a Reckien 2021).

Existují různé stupně zapojení zúčastněných stran do tvorby SECAP a rozhodování: od informování po

vyšší úrovně zapojení, jako jsou konzultace, participace a zmocnění (viz tabulka 4). Pro vytvoření sdíleného a inkluzivního SECAP je třeba usilovat o co nejvyšší zapojení zúčastněných stran a jednotlivců a podporovat dialog a spolupráci mezi nimi.

Zapojení zúčastněných stran lze podpořit různými metodami a technikami v závislosti na úrovni zapojení (tabulka 4).

Příprava plánu zapojení zúčastněných stran, který by popisoval zúčastněné strany, které mají být zapojeny, role, metody a cíle každé fáze, může městům pomoci sledovat pokrok, identifikovat potřeby zúčastněných stran a předcházet potenciálním překážkám účasti (tabulka 5). Kromě toho může být užitečné přizvat odborníky na zapojení zúčastněných stran a animátory.

Tabulka 4. Příklady technik zapojení komunit

	Informujte	Konzultace	Zapojte se	Spolupracovat	Empower
CÍL ZAPOJENÍ	Poskytnout komunitě relevantní informace	Shromáždit podněty od komunity	Zajistit, aby potřeby a aktiva komunity byly začleněny do procesu a sloužily jako podklad pro plánování.	Zajistit, aby komunita hrála vedoucí úlohu při provádění rozhodnutí	Podporovat rozhodování řízené komunitou
POSELSTVÍ KOMUNITĚ	<i>"Budeme vás informovat</i>	<i>"Záleží nám na tom, co si myslíte</i>	<i>"Nutíte nás přemýšlet (a tedy i jednat) o této problematice jinak.</i>	<i>"Vaše vedení a odborné znalosti mají zásadní význam pro řešení problému</i>	<i>"Je čas uvolnit kolektivní sílu a kapacitu pro transformační řešení</i>
TECHNIKY ZAPOJENÍ	- Webové stránky - Obecné informační kanály - Video - Infografiky - Sociální média - Reklama a mediální pokrytí - Tištěné podklady - Prezentace a živé vysílání - Odborný panel - Displeje/výstavy - Návštěvy/prohlídky na místě - Veřejná setkání	- Ankety - Hlasování - Průzkumy - Rozhovory - Focus Groups - Online fóra - Online komentáře - Naslouchání sociálním médiím - Diskuze na sociálních sítích / radnice - Workshopy - Podomní prodej - Rozhovory u kuchyňského stolu - Dny otevřených dveří/výstavy - Schránky na připomínky	- Crowdsourcing nápadů/idealizace - Mapování komunity - Digitální vyprávění příběhů - Charrette designu - Myšlenkové mapování - Nejvýznamnější změna (MSC) - Vizionářství - Testování scénářů - Panely obyvatel - Hackathony - Participativní rozpočtování	- Setkání velkých skupin - Společná tvorba dokumentů - Online komunity - Otevřený prostor - Pracovní skupiny/studijní kruhy	- Platforma pro spolurozhodování - Výbory obyvatel - Poroty obyvatel - Projekty komunitních indikátorů - Komunitní rozvoj založený na majetku (ABCD)

- Ankety

- Hlasování

- Průzkumy

- Rozhovory

- Focus Groups

- Online fóra

- Online komentáře

- Naslouchání sociálním médiím

- Diskuze na sociálních sítích / radnice

- Workshopy

- Podomní prodej

- Rozhovory u kuchyňského stolu

- Dny otevřených dveří/výstavy

- Schránky na připomínky

- Crowdsourcing nápadů/idealizace

- Mapování komunity

- Digitální vyprávění příběhů

- Charrette designu

- Myšlenkové mapování

- Nejvýznamnější změna (MSC)

- Vizionářství

- Testování scénářů

- Panely obyvatel

- Hackathony

- Participativní rozpočtování

- Setkání velkých skupin

- Společná tvorba dokumentů

- Online komunity

- Otevřený prostor

- Pracovní skupiny/studijní kruhy

- Platforma pro spolurozhodování

- Výbory obyvatel

- Poroty obyvatel

- Projekty komunitních indikátorů

- Komunitní rozvoj založený na majetku (ABCD)

Zdroj: Upraveno podle Tamarack Institute (2017) a Covenant of Mayors - Europe (2023).

Tabulka 5. Možná osnova plánu zapojení zúčastněných stran (pouze pro ilustraci)

Fáze	Název/ odkaz	Typ (kategorie)	Zájem	Vliv	Role	Komunikač ní přístup	Metoda	...
KROK 1: Iniciační fáze	Název	Městské oddělení. (veřejný orgán)	+++	+++	Koordinace	E-mail, telefonní hovor	Pravidel né schůzky	...
	Jméno	NEVLÁDNÍ ORGANIZACE (Občanská společnost)	++	++	Zapojení/konzult ace	E-mail	Občanské panely	
	Název	Obyvatelé (občanská společnost)	++	+++	Konzultace	Informační bulletin/komunik ační kampaň	Občanské panely/průzkum	
	...							
KROK 2: Posouzení současného stavu a vymezení cílů	Název	Odborník (akademická sféra)	+++	++	Shromažďování/ analýza dat	E-mail, videoho vor	Pracovní skupina	
	Jméno	Životní prostředí. Agentura (veřejný orgán)	++	++	Poskytovatel údajů/anal ýzy	E-mail	Pracovní skupina	
	Název	Poskytovatel energie (energetick á společnost)	++	+++	Poskytovatel údajů	E-mail, schůzka	Pracovní skupina	
	Název	NEVLÁDNÍ ORGANIZACE (občanská společnost)	++	++	Stanovení vize	E-mail	Občanské panely	
	...							
KROK 3: Akční plánování a strategie	Název	Banka (finanční sektor)	+	+++	Sponzor	Telefonát, schůzka	Crowdsourcingov é nápady	
	Název	NEVLÁDNÍ ORGANIZACE (občanská společnost)	++	++	Zapojení/akce implem.	E-mail	Workshop	
	Název	Soukromá firma (Podnik)	+	++	Realizace akce	Telefonní hovor, e- mail	Hackathon	
	Název	Obyvatelé (občanská společnost)	++	+++	Plánování akcí/ impl.	Zpravodaj/komu nikační kampaň	Participativní rozpočtování	
	...							
KROK 4: Implement ace a monitorová ní	Název	Městské oddělení (veřejný orgán)	+++	+++	Monitorování	E-mail, telefonní hovor	Pravidel ná setkání	
	Název	Místní televize (komunikace)	++	+++	Sdělení výsledků	Telefonní hovor, e- mail	Tisková zpráva	
	...	...						

Zdroj:

Rámeček 5. Příklad: Záhřebské partnerství s více zúčastněnými stranami za účelem vymýcení energetické chudoby

V roce 2018 město Záhřeb (Chorvatsko) vytvořilo partnerství s více zúčastněnými stranami s cílem řešit energetickou chudobu a zároveň přispět k cíli města snížit emise skleníkových plynů. Ve spolupráci s Fakultou elektrotechniky a informatiky Záhřebské univerzity a Chorvatskou společností pro design udržitelného rozvoje zahájila obec projekt "Spravedlivá (FER) řešení pro lepší komunitu". Projekt zahrnoval školení studentů pro provádění energetických auditů a realizaci nízkonákladových energetických zlepšení v domácnostech ohrožených energetickou chudobou, které vytipovala obec. Projekt sledoval více cílů: mapování energeticky chudých domácností v Záhřebu, realizaci nízkonákladových energeticky úsporných opatření a poskytování poradenství, jak snížit spotřebu energie, a také budování dovedností studentů v rámci univerzitního programu. Byl financován z Evropského sociálního fondu a chorvatského státního rozpočtu prostřednictvím Úřadu vlády pro nevládní organizace.

Během dvou let bylo navštíveno 102 domácností, jejichž životní podmínky se zlepšily díky bezplatně realizovaným opatřením v oblasti energetické účinnosti, včetně instalace energeticky účinných LED žárovek, časových spínačů pro elektrické kotle, izolace oken a dveří proti průvanu atd. Odhaduje se, že tato opatření ušetří domácnostem přibližně 200 kg CO₂/rok a více než 1 200 kWh/rok elektřiny a tepla. Studenti také na základě modelu pro modernizaci stěn, který byl v rámci projektu vyvinut, radili domácnostem, jaké investice jsou nejúspěšnější a nejohodnocenější. Kromě toho údaje shromážděné prostřednictvím průzkumu v domácnostech umožnily výzkumníkům analyzovat a pochopit příčiny energetické chudoby v Záhřebu.

Město Záhřeb využilo doporučení zprávy k prosazování legislativních změn a k poskytování dalších informací a podpory zranitelným obyvatelům. Záhřeb se stal prvním městem v Chorvatsku, které přijalo strategický dokument o prevenci chudoby a sociálního vyloučení, "Záhřebskou strategii boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení na období 2021-2025", která obsahuje také definici energetické chudoby.

Více informací je k dispozici v knihovně Paktu starostů a primátorů - Evropa.

Další zdroje týkající se zapojení zúčastněných stran

NetZeroCities, Quick Reads on "[Citizens participation and stakeholder engagement](#)".

Tavella C., Pessina A., Yearworth M., Spoerndli C. (2019). [Pokyny pro zapojení zúčastněných stran](#). Zpráva vypracovaná v rámci projektu H2020 CoME EAsy.

Mezinárodní asociace pro zapojení veřejnosti, "[IAP2 Spektrum zapojení veřejnosti](#)". Evropský pakt o klimatu "[Rychlé nástroje pro zapojení občanů](#)".

3.3.3 Komunikace .

Komunikace je základním prostředkem pro udržení informovanosti, motivace a podpory externích i interních zúčastněných stran během vývoje a realizace SECAP. Proto by vývoj SECAP měl zahrnovat jasnou komunikační strategii, která je proveditelná, účinná a přizpůsobená místním potřebám a kulturnímu kontextu.

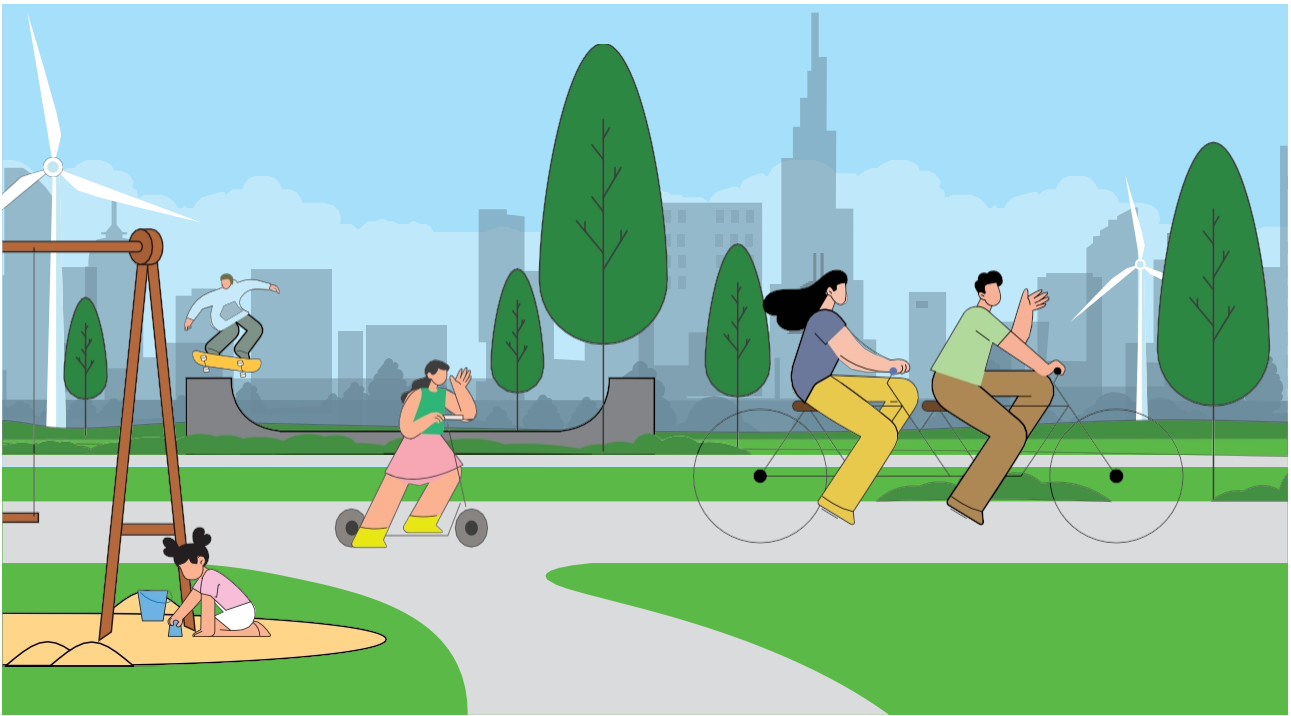
Komunikační strategie by měla zohledňovat všechny fáze tvorby SECAP a může být nápomocná při získávání podpory zúčastněných stran v průběhu tohoto procesu, zviditelnění závazků obce i partnerů a uznání dosažených výsledků.

V počáteční fázi může jasná komunikační strategie a přesné informační kampaně zajistit, že cíle SE- CAP budou plně pochopeny, a zabránit riziku dezinformací a zkreslených informací o tématech spojených se změnou klimatu. Zmírňování a emise skleníkových plynů, adaptace na změnu klimatu a energetická chudoba jsou pojmy, které jsou často špatně chápány a nejsou vnímány jako související s každodenními problémy. Pro společenské přijetí plánu může být zásadní ukázat souvislost s blahobytem společnosti a každodenními činnostmi. Je důležité zaměřit se na přínosy opatření na zmírnění dopadů, přizpůsobení se změně klimatu a energetické chudobě, jako jsou pozitivní dopady na zdraví a kvalitu života nebo na to, že se města stanou obyvatelnými a atraktivními, což pomůže překonat obavy zúčastněných stran z nákladů.

Dobrá komunikace je nezbytná i ve fázi realizace, a to jak interně mezi jednotlivými útvary obce, tak externě s příslušnými zainteresovanými stranami včetně veřejnosti. V takovém případě mohou být komunikační plány spojeny s realizací konkrétních opatření nebo s celkovým dosažením plánu.

Velmi se doporučuje navazování kontaktů s jinými obcemi, zejména s ostatními signatáři CoM, za účelem výměny zkušeností a osvědčených postupů. Urychluje to učení a vyzdvihuje opatření přijatá jednotlivými obcemi, což může také přilákat investory a další finanční prostředky na podporu pilotních a/nebo demonstračních projektů.

- Klíčové body účinné komunikační strategie:**
- Definujte požadovaný výsledek: očekávaný efekt komunikačního nástroje/plánu by měl být jasný a objektivní. Některé příklady výsledků jsou: zvýšení povědomí, rozšíření znalostí o tématu, získání politické relevance, získání příjetí, inspirace k činnosti a podpora výsledků.
 - Zaměřte se na klíčové sdělení: mělo by být jasné, stručné a jednoduché.
 - Určete a oslovte klíčové publikum: cílové publikum může být různé, interní (uvnitř obecních administrativních institucí) nebo externí (ostatní zúčastněné strany). Pochopení cílového publika pomůže zachytit jeho zájem a řešit konkrétní problémy.
 - Stanovte ukazatele pro vyhodnocení potenciálního dosahu a dopadu komunikace (počet účastníků akce, odpovědi na průzkumy, návštěvy webových stránek, zpětná vazba prostřednictvím e-mailů atd.).
 - Určete rozpočet.
 - Určete nejvhodnější komunikační kanál (kanály) v závislosti na požadovaném výsledku a dostupných opětovných zdrojích: osobní setkání, reklama, pošta, e-mail, webové stránky, blogy, rozhovory/setkání, brožury, plakáty, zpravodaje, publikace, zprávy pro média, sponzoring atd.
 - Upřesněte plánování: vypracujte plán shrnující všechny výše uvedené orientační informace a podrobnosti týkající se jeho realizace, jako jsou časové harmonogramy, odpovědnosti, náklady na jednotlivé akce a případné překážky realizace.

3.3.4 Začlenění aspektů spravedlnosti a rovnosti

Opatření v oblasti klimatu ve městech musí být skutečně inkluzivní a přednostně zohledňovat potřeby zranitelných a marginalizovaných skupin obyvatelstva.

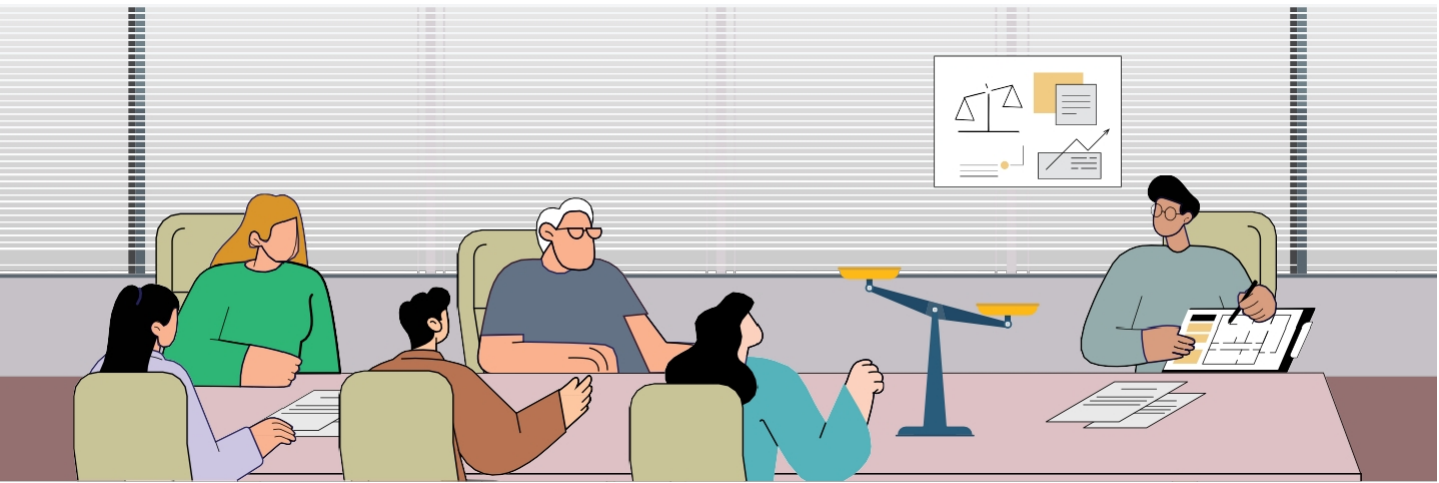
Zajištění aktivního zastoupení a účasti zranitelných komunit v rozhodovacích procesech je zásadní pro získání informovaných a smysluplných podnětů od těch, kteří jsou změnou klimatu nejvíce postiženi, nesou větší zátěž vysokých nákladů na energii (např. domácnosti s nízkými příjmy a starší obyvatelé) nebo jsou více vystaveni nepříznivým důsledkům přechodu. Kromě toho posílení postavení marginalizovaných a zranitelných komunit tím, že se jim poskytne přístup k informacím, vzdělávání, školení a finančním zdrojům, umožní jejich aktivní účast na programech energetické účinnosti, iniciativách v oblasti obnovitelných zdrojů energie a projektech odolnosti vůči změně klimatu. To v konečném důsledku zvyšuje jejich schopnost řídit a využívat iniciativy v oblasti klimatu.

V minulosti plány opatření v oblasti klimatu často upřednostňovaly environmentální a ekonomické aspekty, přičemž mohly přehlížet nebo zanedbávat sociální rozměr, nebo dokonce zvyšovat nerovnosti, například tím, že vedly k "zelené gentrifikaci" (Anguelovski et al. 2022). Aby se města nestala "ohnisky nespravedlnosti", musí si uvědomit souvislosti mezi klimatickým úsilím a jeho mnohostrannými důsledky, mít na paměti nezamýšlené důsledky klimatických opatření a při plánování klimatických opatření více dbát na spravedlnost (Della Valle, Ulpiani a Vetters 2023).

Pro začlenění aspektů spravedlnosti a rovnosti mohou města přijmout řadu politických nástrojů (Diezmartínez a Short Gianotti 2022):

1. Posílit místní zapojení prostřednictvím "partnerských organizací v oblasti spravedlnosti", a to přímým zapojením zranitelných skupin nebo skupin, které je zastupují. Tímto způsobem mohou města podpořit účast historicky nedostatečně zastoupených komunit, využít místní znalosti a zdroje, a tak vyvíjet a realizovat opatření v oblasti klimatu, která reagují na potřeby a priority všech obyvatel.
2. Vytvořit "poradní sbory pro rovnost", které budou mít na starosti zastupování a zapojení zranitelných skupin obyvatelstva, aby se zajistilo, že opatření budou v souladu s cíli v oblasti spravedlnosti.
3. Vytvořit "nástroje spravedlnosti", které by vedly obecní samosprávy k tomu, aby uznávaly a začleňovaly hlediska spravedlnosti a rovnosti do celého politického procesu. Tyto nástroje, které mohou zahrnovat kontrolní seznamy nebo návodné otázky, umožňují městům posoudit potenciální přínosy a nepředvídané dopady politik na místní zranitelné skupiny obyvatel a provést hodnocení každé politiky a programu před jejich zavedením do praxe.
4. Stanovit "ukazatele spravedlnosti" pro kvantifikaci dopadů klimatických akčních plánů na spravedlnost a rovnost a sledovat pokrok při dosahování cílů v oblasti spravedlnosti.

Plány SECAP mají potenciál stát se klíčovými nástroji k prosazování spravedlivých změn ve městech. Sociální rizika mohou vzniknout, pokud lidé nebudou chápat přijímaná opatření nebo je nebudou spoluvlastnit (G. Ulpiani a Vetters 2023). Řešení otázek sociální spravedlnosti a nerovnosti v rané fázi plánovacího procesu je proto zásadní pro zajištění legitimacy klimatických akčních plánů, a tím i pro zmírnění sociálních rizik. Další návod, jak začlenit hlediska spravedlnosti do procesů SECAP, poskytuje Pakt starostů a primátorů - Evropa (2023).

Rámeček 6. Příklad: Nový model řízení v Barceloně, který zahrnuje i justici

V roce 2021 přijala Barcelona (Španělsko) akční plán pro mimořádné klimatické situace do roku 2030, integrovaný akční plán (součást SECAP). Představuje příležitost spojit síly a učinit z Barcelony průkopnické město, které nejenže přebírá odpovědnost za snižování emisí, ale také se připravuje na to, že bude méně zranitelné vůči jejich dopadům a že bude spravedlivější a participativnější díky podpoře klimatické spravedlnosti a občanských aktivit.

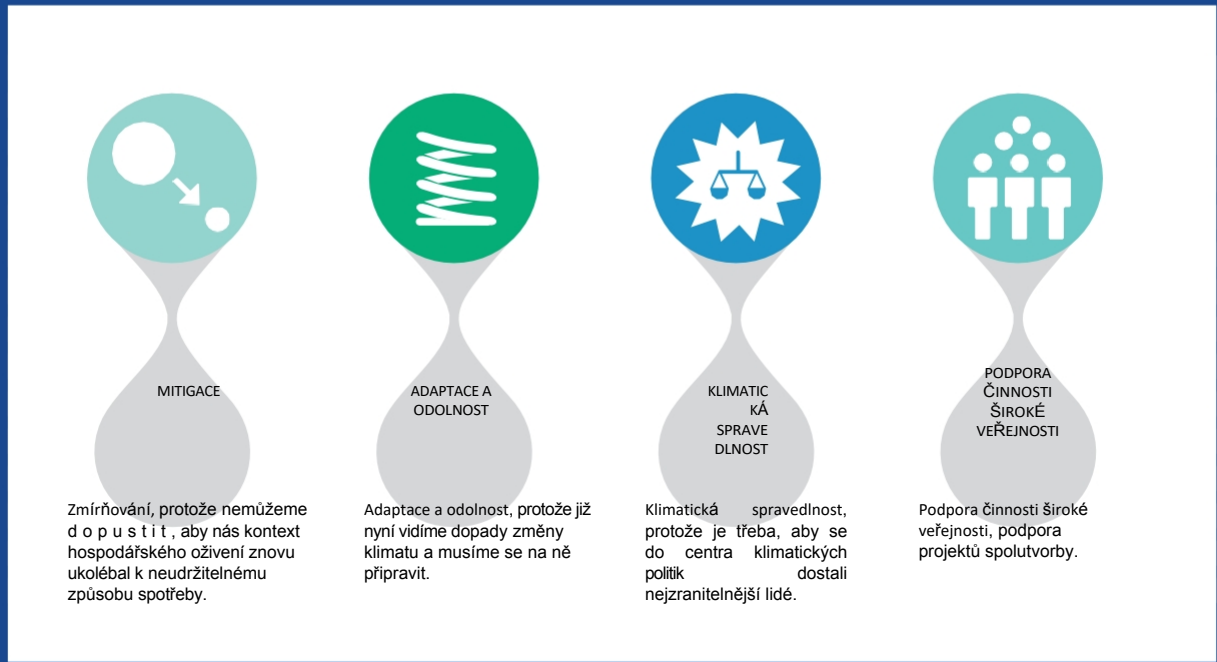
Všechny činnosti v plánu jsou prováděny s důrazem na rovnost, včetně toho, že do popředí zájmu se dostávají potřeby zranitelných skupin nebo těžko dostupných lidí. Zohledněny jsou různé dimenze, jako je genderová, ekonomická, sociální a procesní spravedlnost, ale také klíčové výzvy včetně chudoby, zaměstnanosti, lidských práv a uprchlíků.

Vzhledem k tomu, že si uvědomujeme možnost procesní nespravedlnosti, byly v rámci obce zavedeny nové modely mechanismů spolupráce při správě. Aby bylo možné realizovat plánované aktivity, byl zřízen nový průřezový odbor, který má usnadnit aktivní spolupráci mezi různými odbory města. Tento mezioborový department má za cíl podpořit spravedlivější přerozdělování přínosů klimaticky odolné infrastruktury a zajistit smysluplnější participační procesy.

Celkově lze říci, že barcelonský přístup k mezioborové klimatické spravedlnosti využívá čtyři různé kategorie taktik řízení a rozhodování: i) experimentování s převratnými přístupy v oblasti městského a klimatického plánování; ii) prolomení institucionálních sil s cílem začlenit klimatickou spravedlnost do všech aspektů fungování v průběhu času; iii) učinění konceptu péče ústředním bodem městského plánování; iv) přijetí přístupů založených na místě s cílem uznat místní znalosti a zapojit okrajové obyvatele do rozhodování.

Strategické linie barcelonského plánu pro mimořádné klimatické situace

Strategické linie, na nichž je plán pro oblast klimatu založen, jsou následující:

Zdroj: Akční plán pro mimořádné události v oblasti klimatu

Více informací naleznete v článku [hodnotícím intersekcionalní klimatickou spravedlnost](#), který vydala Autonomní univerzita v Barceloně.

4. Posouzení současného stavu a stanovení cílů

Řádné posouzení současné místní situace

Definování společné vize a ambiciózních cílů

4.1 Řádné posouzení současné místní situace

4.1.1 Inventarizace emisí skleníkových plynů

Proces SECAP zahrnuje sestavení inventury emisí skleníkových plynů (GHG). Tyto emisní inventury kvantifikují potenciální emise skleníkových plynů spojené s územím a činnostmi obce. Na základě údajů o spotřebě energie z různých nosičů, výrobě energie z obnovitelných a neobnovitelných zdrojů a dalších údajů o činnostech a při použití příslušných emisních faktorů (EF) může obec odhadnout emise spojené s klíčovými městskými sektory.

Účtování emisí skleníkových plynů má zásadní význam pro podporu opatření na zmírnění změny klimatu a pro to, aby obec mohla vypracovat, sledovat a měřit dopady svého plánu SECAP a v případě potřeby přizpůsobit nebo upravit akční plán. Zejména vypracování základní emisní inventury (BEI) představuje klíčovou součást SECAP, jejímž cílem je stanovit referenční výchozí bod, s nímž se bude porovnávat dosažené snížení emisí skleníkových plynů, zatímco následné monitorovací emisní inventury (MEI) jsou klíčové pro sledování pokroku v průběhu realizace.

Inventury emisí skleníkových plynů umožňují určit relativní příspěvky jednotlivých sektorů a podle toho podpořit návrh a stanovení priorit opatření ke zmírnění emisí skleníkových plynů. Údaje o spotřebě energie a místní výrobě energie umožňují obci sledovat pokrok v oblasti energetické účinnosti a zavádění obnovitelných zdrojů energie. Navíc jsou klíčem k zajištění transparentního procesu a komunikace - potenciálně zvyšují motivaci a zapojení všech zúčastněných stran a aktérů, kteří mohou přispět k dosažení místních cílů v oblasti klimatu a energetiky.

Rozsah, hranice a metodika vynálezů CoM EU musí vycházet z dobře zavedených standardů a rámců, aby byla zajištěna kvalita, relevance a srovnatelnost,

a zároveň zůstat flexibilní a přizpůsobit se potřebám a možnostem obcí. Obce jsou například vyzývány, aby používaly přístupy a zásady účtování skleníkových plynů, které jsou v souladu s přístupy a zásadami Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC). Rámec CoM však stanoví specifickou strukturu inventarizace, která považuje činnosti obcí za sektor, pro který by se měly spotřeba energie a emise vykazovat odděleně, aby se podpořila transparentnost a příkladná role obce.

Podrobné pokyny jsou uvedeny v doplňujícím dokumentu 1 "[Jak připravit skleníkových plynů](#)" inventuru emisí.

4.1.2 Posouzení rizik a zranitelnosti

Vypracování hodnocení rizik a zranitelnosti (RVA) je pro obce zásadním krokem. Tento proces kombinuje vědecké údaje s místními znalostmi, aby bylo možné posoudit rizika a zranitelnost v oblasti klimatu. RVA vychází ze strategického přístupu, který zahrnuje identifikaci, analýzu, komunikaci a neustálé zlepšování, přičemž cílem je zajistit odolnost obcí vůči nepříznivým dopadům změny klimatu.

Identifikace rizik souvisejících s klimatem je prvním klíčovým krokem RVA. Pomocí klimatických dat a služeb mohou obce přesně určit konkrétní klimatická nebezpečí, kterým jejich region čelí. Tato fáze zahrnuje pečlivou analýzu historických klimatických vzorců a prognóz do budoucna s cílem zmapovat potenciální nebezpečí. Po identifikaci klimatických nebezpečí je další fází zmapování expozice majetku, infrastruktury a obyvatelstva. Tento krok je spojen s hodnocením zranitelnosti těchto subjektů (odvětví a skupin obyvatelstva) vůči identifikovaným nebezpečím. Poté následuje posouzení adaptační kapacity, kdy se pozornost soustředí na hodnocení toho, jak dobře se může komunita přizpůsobit dopadům klimatu. To zahrnuje zkoumání opětovných zdrojů, technologií, znalostí a infrastruktury, které mohou pomoci při přizpůsobování se klimatu.

Analýza rizik a stanovení priorit jsou dalšími fázemi RVA. Ta zahrnuje syntézu všech shromážděných údajů s cílem pochopit celková rizika. Jde o kvantifikaci rizik, vyhodnocení potenciálních dopadů a stanovení jasných, měřitelných adaptačních cílů, které odpovídají kapacitám a potřebám komunity.

Rámeček 7. Definice klíčových pojmů souvisejících s tímto oddílem

Klimatické nebezpečí. Potenciální výskyt přírodní nebo člověkem způsobené fyzické události, trendu nebo fyzického dopadu, který může způsobit ztráty na životech, zranění nebo jiné zdravotní dopady, jakož i škody a ztráty na majetku, infrastrukturu, živobytí, poskytování služeb, ekosystémech a environmentálních zdrojích. V této zprávě termín nebezpečí obvykle označuje fyzikální události nebo trendy související s klimatem nebo jejich fyzikální dopady (IPCC 2022).

Expozice klimatu: Přítomnost lidí, zdrojů obživy, druhů nebo ekosystémů, environmentálních funkcí, služeb a zdrojů, infrastruktury nebo ekonomických, sociálních či kulturních aktiv v místech a prostředích, které by mohly být nepříznivě ovlivněny (IPCC 2022).

Zranitelnost vůči klimatu:
Pro *skupiny obyvatelstva*: Zranitelnost vůči klimatu popisuje, do jaké míry je skupina obyvatel zranitelná vůči škodám způsobeným dopady klimatu. To může být ovlivněno faktory, jako je socioekonomický status, zdravotní stav, věk, poloha a přístup ke zdrojům. Mezi zranitelné skupiny mohou patřit starší lidé, komunity s nízkými příjmy nebo lidé s již existujícími zdravotními potížemi.

Pro *sektory*: Zranitelnost vůči klimatu pro odvětví se týká zranitelnosti hospodářských odvětví (jako je zemědělství, vodní zdroje nebo energetika) vůči proměnlivosti a extrémům klimatu. To může záviset na faktorech specifických pro dané odvětví, jako jsou technologie, infrastruktura, dynamika trhu a regulační rámce.

Adaptivní kapacita: Adaptační kapacita je schopnost systému, komunity nebo organizace přizpůsobit se proměnlivosti a extrémům klimatu, zmírnit potenciální škody, využít příležitostí nebo se vyrovnat s následky. Zahrnuje prvky, jako je dostupnost zdrojů, technologie, informace a dovednosti, infrastruktura, instituce a spravedlnost.

Dopad na klima: Dopad klimatu se týká účinků proměnlivosti a změny klimatu na přírodní a lidské systémy. Dopady mohou být pozitivní i negativní a mohou být důsledkem jak postupných změn (např. zvyšování teploty), tak extrémních událostí (např. hurikánů). Tyto dopady často vedou ke změnám ve fungování a službách poskytovaných těmito systémy.

Klimatické riziko: Potenciál důsledků v případě, že je v sázce něco cenného a výsledek je nejistý, přičemž se uznává různorodost hodnot. Riziko je výsledkem interakce zranitelnosti, expozice a nebezpečí (IPCC 2022).

Podrobné pokyny jsou uvedeny v doplňkovém dokumentu 2 o ["Jak připravit rizik a zranitelnosti posouzení\(RVA\)"](#).

4.1.3 Posouzení energetické chudoby

Energetická chudoba je specifickou formou chudoby, která je způsobena kombinací faktorů, jako jsou nízké příjmy, vysoké výdaje za energie a nízká energetická účinnost budov, které ovlivňují zdraví, vzdělání a celkovou životní pohodu lidí. Cílem fáze hodnocení je poskytnout komplexní porozumění energetické chudobě v místním kontextu, včetně jejího rozsahu, základních příčin a přispívajících faktorů, a poskytnout tak informace pro účinné plánování opatření.

Vzhledem k tomu, že energetická chudoba je komplexní a vícerozměrný problém, který je ovlivňován různými průřezovými faktory, je posouzení obzvláště důležité pro pochopení toho, jak se tyto prvky vzájemně ovlivňují a jak působí na místní kontext. Vícerozměrné aspekty energetické chudoby se odrážejí v pěti makroblastech používaných v kontextu EU: Klima, zařízení a bydlení,

Mobilita, socioekonomický, politický a regulační rámec a účast/zvyšování povědomí. V souladu s doporučeními poradenského centra pro energetickou chudobu (Energy Poverty Advisory Hub 2023) a v rozsahu od místních podmínek pro klienty až po socioekonomické okolnosti a existenci politických přístupů poskytují makroblasti rámec pro strukturované uspořádání hodnocení. Pro každou makroblast je k dispozici soubor ukazatelů, které poskytují obraz o stavu energetické chudoby v obcích.

Na konci hodnocení by signatáři měli mít de- tailní představu o energetické chudobě ve svém místním kontextu, včetně poznatků z vybraných ukazatelů v několika makroblastech, což jim umožní stanovit informované cíle, stanovit priority intervencí a navrhnout cílené politiky a opatření.

Podrobné pokyny jsou uvedeny v doplňkovém dokumentu 3 ["Jak ".vypracovat hodnocení energetické chudoby"](#)

4.2 Definování společné vize a ambiciózních cílů

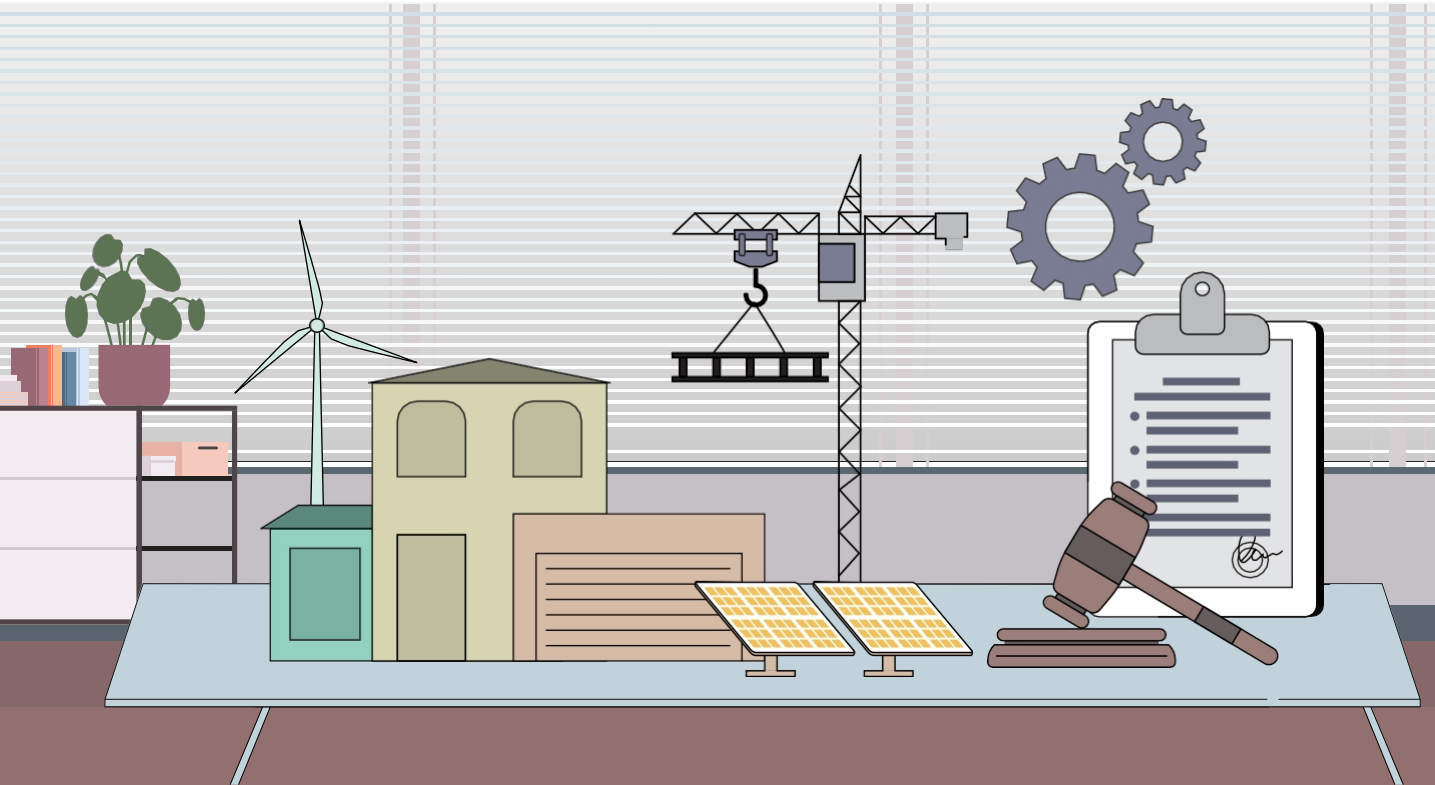
4.2.1 Regulační ustanovení relevantní pro místní opatření v oblasti klimatu

Při stanovování cílů v oblasti klimatu musí mít obce jasný přehled o stávajících obecních, regionálních, národních a unijních politikách a předpisech, které ovlivňují energetiku a problematiku klimatu na jejich území. Tento oddíl poskytuje přehled hlavních regulačních ustanovení EU, která mohou být pro obce relevantní.

S přijetím Zelené dohody EU a zákona EU o klimatu byl výslovně uznán význam opatření v oblasti klimatu na místní úrovni. Nové směrnice a reformy zahájené v rámci balíčku "Fit for 55" se týkají odvětví, jako jsou budovy, energetika, mobilita, příroda a průmysl, která spadají do působnosti obcí. Z nich jsou v kontextu definice SECAP důležité následující (podrobnosti o ustanoveních, která se týkají obcí, jsou uvedeny v tabulce 6):

- Revidovaná směrnice o energetické účinnosti (EED)⁽¹²⁾má za cíl zvýšit požadavky na energetickou účinnost, včetně předpokládané vedoucí úlohy veřejného sektoru. Připomíná zásadu "energetická účinnost na prvním místě" a potvrzuje potřebu jejího důsledného uplatňování na všech úrovních, včetně místní politiky, plánování a investičních rozhodnutí souvisejících se spotřebou nebo dodávkami energie.

12 Viz [internetové stránky Evropské komise o směrnici o energetické účinnosti](#).

- Nová směrnice o obnovitelných zdrojích energie (RED)¹³obsahuje ustanovení, která ovlivní plány místních správ. Jsou stanoveny odvětvové cíle, například v sektoru stavebnictví je třeba dosáhnout alespoň 49% podílu energie z obnovitelných zdrojů.

— Směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD)¹⁴, ve znění revize z roku 2024, má za hlavní cíl do roku 2050 plně dekarbonizovat fond budov v EU. Národní plány renovace budov musí být vypracovány v součinnosti s místními orgány, které by kromě zásahů do vlastních veřejných budov měly obdržet také odpovídající školení a informace o provádění směrnice na národní nebo regionální úrovni.

— Nová směrnice o uspořádání trhu s elektřinou¹⁵obsahuje ustanovení na ochranu zranitelných spotřebitelů před kolísáním cen energie. Mimo jiné umožňuje veřejným subjektům účastnit se systémů sdílení energie z obnovitelných zdrojů.
- Nové nařízení o transevropských dopravních sítích (TEN-T)¹⁶, jehož cílem je podpora efektivní dopravy osob a zboží, určuje 431 měst jako městské uzly a vyžaduje od nich mimo jiné přijetí plánu udržitelné městské mobility (SUMP).

— Směrnice o čištění městských odpadních vod¹⁷, revidovaná na konci roku 2024, stanoví pravidla pro odvádění, čištění a vypouštění městských odpadních vod s cílem chránit životní prostředí a lidské zdraví a zároveň snižovat emise skleníkových plynů.

— Nařízení o obnově přírody¹⁸ které je součástí pilíře "přírodní zdroje" evropské zelené dohody, žádá členské státy, aby zavedly opatření, která mohou ovlivnit zelené plochy a řeky v městských oblastech a do nichž by měly být zapojeny místní a regionální orgány spolu s dalšími příslušnými zúčastněnými stranami.

13 Viz [webové stránky Evropské komise o směrnici o obnovitelných zdrojích energie \(RED\)](#).
14 Viz [webové stránky Evropské komise o směrnici o energetické náročnosti budov](#).
15 Viz [internetové stránky Evropské komise o koncepci trhu s elektřinou](#).
16 Viz [internetové stránky Evropské komise o regulaci transevropských dopravních sítí](#).
17 Viz [internetové stránky Evropské komise o městských odpadních vodách](#).
18 Viz [internetové stránky Evropské komise o nařízení o obnově přírody](#).

Nařízení	Požadavek/předpis, který se týká obcí
Směrnice o energetické účinnosti (směrnice (EU) 2023/1791)	Dosáhnout snížení roční spotřeby energie ve veřejném sektoru o 1,9 % (článek 5). Každoročně renovovat alespoň 3 % celkové podlahové plochy budov s užitnou plochou >250 m⁽²⁾ které jsou v majetku veřejných subjektů (včetně místních samospráv), tak, aby byly přeměněny na budovy s alespoň téměř nulovou spotřebou energie. U budov, které nejsou ve vlastnictví veřejných subjektů, by měly jednat o energetických zlepšeních (článek 6). Vypracování místních plánů vytápění a chlazení, které zajistí především energetickou účinnost, pro obce s> 45 000 obyvateli, s finanční a technickou podporou členských států (článek 25).
Směrnice o obnovitelných zdrojích energie (směrnice (EU) 2023/2413).	Místní a regionální správní orgány jsou vybízeny k tomu, aby do plánování obecní infrastruktury případně zahrnovaly vytápění a chlazení z obnovitelných zdrojů a aby konzultovaly provozovatele sítí s cílem zohlednit dopad programů energetické účinnosti a reakce na poptávku, jakož i zvláštních ustanovení o vlastní spotřebě energie z obnovitelných zdrojů a komunitách využívajících energii z obnovitelných zdrojů, na plány rozvoje infrastruktury provozovatelů sítí (článek 15). Do 21. února 2026 stanovit v koordinaci s místními a regionálními orgány a subjekty "oblasti urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie" pro zavádění obnovitelných zdrojů energie (článek 15b). Od února 2024 až do dosažení klimatické neutrality se předpokládá, že veškeré plánování, výstavba a provoz obnovitelných zdrojů energie a jejich připojení k síti jsou v "převažujícím veřejném zájmu a slouží veřejnému zdraví a bezpečnosti" (článek 16).
Směrnice o energetické náročnosti budov (směrnice (EU) 2024/1275)	- Od 1. ledna 2028 budou muset být nové budovy ve vlastnictví veřejných orgánů budovami s nulovou spotřebou energie (bez emisí ze spalování fosilních paliv na místě). - Od 1. ledna 2030 musí stejné požadavky splňovat všechny nové budovy (článek 7). Měly by být zajištěny instalace solární energie, a to následujícím způsobem (článek 10): - Na všech nových veřejných a nebytových budovách s užitnou plochou> 250 m²do 31. prosince 2026; - Na všech stávajících veřejných budovách s užitnou podlahovou plochou větší než: - o 2 000 m²do 31. prosince 2027; - o 750 milionů EUR², a to do 31. prosince 2028; - o 250 m², do 31. prosince 2030. - Na stávajících nebytových budovách s užitnou plochou> 500 m², které procházejí větší renovací, do 31. prosince 2027; - na všech nových obytných budovách a nových zastřešených parkovištích fyzicky přiléhajících k budovám do 31. prosince 2029. Nebytové budovy musí být vybaveny systémy automatizace a řízení budov (článek 13): - při výkonu systému> 290 kW do 31. prosince 2024. - když výkon systému> 70 kW do 31. prosince 2029. O infrastruktuře pro udržitelnou mobilitu (článek 14): - Do 1. ledna 2027 musí být nebytové budovy s více než 20 parkovacími místy vybaveny: - o alespoň 1 dobíjecím místem/10 parkovacích míst (nebo rozvody pro elektrické kabely pro alespoň 50 % parkovacích míst); - o parkovacími místy pro jízdní kola představujícími alespoň 15 % průměrné nebo 10 % celkové uživatelské kapacity budovy. - Do 1. ledna 2033 musí být v budovách ve vlastnictví nebo užívání veřejných orgánů instalována předběžná kabeláž pro nejméně 50 % parkovacích míst; - Nové nebytové budovy a budovy procházející rozsáhlou rekonstrukcí s více než 5 parkovacími místy musí b ý t vybaveny: - o alespoň 1 dobíjecí bod/5 parkovacích míst; - o předkabelováním pro nejméně 50 % parkovacích míst a kabelovými rozvody pro zbývající parkovací místa; - o parkovacími místy pro jízdní kola představujícími alespoň 15 % průměrné nebo 10 % celkové uživatelské kapacity.
Směrnice o návrhu trhu s elektřinou (směrnice (EU) 2024/1711)	- Veřejné subjekty mají právo účastnit se sdílení energie jako aktivní zákazníci nediskriminačním způsobem. - Projekty sdílení energie vlastněné veřejnými orgány musí umožnit přístup ke sdílené elektřině zranitelným nebo energeticky chudým zákazníkům nebo obyvatelům. Množství této dostupné energie by přitom mělo činit v průměru alespoň 10 % sdílené energie (článek 15a).

TEN-T (nařízení (EU) 2024/1679)	Každý městský uzel musí (článek 41): - Do 31. prosince 2027 - o Přijmout a sledovat plán udržitelné městské mobility (SUMP), včetně opatření k integraci různých druhů dopravy a přechodu na udržitelnou mobilitu, podporovat efektivní mobilitu s nulovými a nízkými emisemi, snižovat znečištění ovzduší a hluk a případně posuzovat dopravní dostupnost uživatelů; - o shromažďovat a předkládat Komisi údaje o městské mobilitě v oblasti udržitelnosti, bezpečnosti a dostupnosti podle ukazatelů a metodiky stanovených nařízením; - Do 31. prosince 2030 vybudovat multimodální uzel pro cestující, který usnadní spojení na první a poslední míli, včetně usnadnění přístupu k infrastruktuře veřejné dopravy a aktivní mobility, a který bude vybaven alespoň jednou dobíjecí stanicí; - Do 31. prosince 2040 vybudovat alespoň jeden multimodální terminál nákladní dopravy, pokud již neexistuje.
Směrnice o čištění městských odpadních vod (směrnice (EU) 2024/3019)	Musí být vypracován integrovaný plán nakládání s městskými odpadními vodami (článek 5): - Do 31. prosince 2033 pro spádové oblasti aglomerací o velikosti 100 000 ekvivalentních obyvatel (EO) a více; - do 31. prosince 2039 pro spádové oblasti aglomerací mezi 10 000 a 100 000 ekvivalentních obyvatel. Celková roční energie z obnovitelných zdrojů vyrobená v čistírnách městských odpadních vod, které čistí 10 000 ekvivalentních obyvatel a více, musí být (článek 11): - o 20 % jejich celkové roční spotřeby energie do 31. prosince 2030; - o 40 % jejich celkové roční spotřeby energie do 31. prosince 2035; - o 70 % celkové roční spotřeby energie do 31. prosince 2040; - o 100 % celkové roční spotřeby energie do 31. prosince 2045.
Nařízení o obnově přírody (nařízení (EU) 2024/199)	- Do 31. prosince 2030 zajistit, aby v porovnání s rokem 2024 nedošlo k žádnému čistému úbytku celkové vnitrostátní plochy městské zeleně a pokrytí městských ekosystémů korunami stromů (výjimka, pokud je plocha městské zeleně> 45 % a pokrytí městských ekosystémů korunami stromů > 10 %) (článek 8); - Od 1. ledna 2031, dokud nebude zjištěna uspokojivá úroveň (článek 8): - o Zajistit rostoucí trend celkové národní rozlohy městské zeleně, včetně začlenění městské zeleně do budov a infrastruktury, v oblastech městských ekosystémů, měřeno každých šest let; Zajistit rostoucí trend pokrytí městských stromových porostů v každé oblasti městského ekosystému, měřeno každých šest let.
	Provést inventarizaci a odstranit umělé překážky bránící propojení povrchových vod a do roku 2030 obnovit alespoň 25 000 km řek v rámci EU jako volně tekoucí řeky (článek 9).
	Členské státy musí určit a zmapovat oblasti městských ekosystémů pro všechna města, městečka a předměstí (článek 14).

Source: Zpracování SVS

Revize směrnice o systému obchodování s emisemi (ETS) z roku 2023 navíc zavádí nový systém obchodování s emisemi (ETS2), který má být plně funkční v roce 2027. Může být relevantní pro města a obce, protože se vztahuje na emise CO₂ze spalování paliv v budovách, silniční dopravě a dalších odvětvích, jako jsou malá průmyslová odvětví, na něž se současný systém obchodování nevztahuje. Systém ETS2 reguluje emise na předchozím stupni, a proto vyžaduje, aby dodavatelé paliv monitorovali a vykazovali své emise.

S tím souvisí i Sociální klimatický fond (SCF), který podpoří spravedlivý přechod ke klimatické neutralitě a pomůže zmírnit sociální a ekonomické dopady ETS2. Poskytne členským státům EU účelové finanční prostředky, aby se nejvíce postižené zranitelné skupiny, jako jsou domácnosti, mohly zapojit do řešení problémů spojených se sociálním klimatem.

v energetické nebo dopravní chudobě, dostanou zvláštní podporu, která jim umožní mít z ekologického přechodu přímý prospěch. Při přípravě sociálních klimatických plánů musí členské státy konzultovat místní a regionální orgány. Fond představuje pro obce příležitost financovat opatření a investice SECAP pro spravedlivý a rovný přechod na jejich území.

Celkově mohou výše popsané politické iniciativy EU přinést široké ekonomické, environmentální a společenské výhody pro veřejnost (např. snížením nákladů na energii, snížením neefektivity, uvolněním veřejných zdrojů pro jiné účely). To umožní místním komunitám těžit ze synergických opatření v oblasti snižování emisí, energetické bezpečnosti a energetické chudoby.

4.2.2 Stanovení dlouhodobé vize

SECAP vychází především z dlouhodobé vize, která bude hlavním principem přípravy a plánování SECAP. Ukazuje směr, kterým se obec hodlá ubírat. Je důležité, aby vize stanovila, "kde chce obec v budoucnu být", což bude sloužit jako základ pro určení opatření, která jsou nezbytná k tomu, aby se tam obec dostala, a to od současného stavu.

Vize by měla být realizována ve spolupráci s místní komunitou prostřednictvím účasti veřejnosti a diskusních skupin s cílem vytvořit společnou představu o udržitelné budoucnosti a stanovit prioritní oblasti intervence. Vize musí být realistická, ale přesto ambiciózní. Musí být v souladu se závazky Cove- nantu starostů, tj. měla by být minimálně stejně ambiciózní jako cíl snížení emisí skleníkových plynů o 55 % do roku 2030 a zahrnovat cíl klimatické neutrality do roku 2050, měla by zdůraznit, jak se obec postupně stane odolnou a přizpůsobí se dopadům změny klimatu a jak bude řešit energetickou chudobu, a zároveň zdůraznit, jaké budou přínosy pro veřejnost. Jasná a ambiciózní dlouhodobá vize je považována za klíčový faktor úspěchu SECAP, protože ukazuje politický závazek obce a dává veřejnosti a zúčastněným stranám jasný signál o tom, jak se chce obec v budoucnu rozvíjet, a připravuje tak půdu pro významnější investice do šetrné infrastruktury.

4.2.3 T argety a cíle

Jakmile je dlouhodobá vize dobře stanovena, je třeba ji převést do konkrétnějších záměrů a cílů v oblastech, kde obec hodlá podniknout kroky v rámci jednotlivých pilířů KoM. Cíle by měly vycházet z výsledků a ukazatelů zjištěných při hodnocení současného stavu (oddíl 4.1).

Cíle a záměry by se měly řídit zásadami SMART: Konkrétní, měřitelné, dosažitelné, realistické a časově omezené. Pro stanovení cílů a úkolů SMART mohou obce použít následující otázky:

1. **Specifické** (dobře definované, zaměřené, podrobné a konkrétní): Co se snažíme udělat? Proč je to důležité? Kdo bude co dělat? Kdy to potřebujeme udělat? Jak to uděláme?

2. **Měřitelné** (kWh, čas, peníze, % atd.): Jak poznáme, že bylo cíle dosaženo? Jak můžeme provést příslušná měření?
3. **Dosažitelný** (proveditelný, realizovatelný): Je to možné? Můžeme to provést v daném časovém rámci? Rozumíme omezením a rizikovým faktorům? Bylo to již někdy (úspěšně) provedeno?
4. **realistické** (v kontextu zdrojů, které mohou být k dispozici): Máme v současné době k dispozici zdroje potřebné k dosažení tohoto cíle? Pokud ne, můžeme zajistit další zdroje? Musíme změnit priority v přidělování času, rozpočtu a lidských zdrojů, abychom toho dosáhli?
5. **Časově vázané** (pevně stanovený termín nebo harmonogram): Kdy bude tento cíl splněn? Je termín nejednoznačný? Je termín dosažitelný a realistický?

Každý z pilířů CoM (zmírňování, přizpůsobování a energetická chudoba) má určitá specifika, jak stanovit cíle a úkoly, která jsou vysvětlena níže.

4.2.3.1 Cíle v oblasti zmírňování emisí skleníkových plynů

Zmírňovací cíl je celkové snížení emisí skleníkových plynů, kterého se obec zavazuje každoročně dosáhnout do cílového roku (např. 2030, 2050) ve vztahu k výchozímu roku.

Cíl snížení emisí lze stanovit v absolutní hodnotě nebo v přepočtu na obyvatele. Obecně platí, že absolutní cíle snížení jsou vhodné, pokud nejsou pozorovány nebo očekávány žádné významné změny v počtu obyvatel mezi výchozím a cílovým rokem. Pokud jsou však pozorovány významné změny v počtu obyvatel, je absolutní cíl snížení pravděpodobně nevhodný. Pokud dojde k velkému nárůstu počtu obyvatel, může být cíl snížení nereálný a podhodnocovat úsilí potřebné v rámci SECAP, a pokud dojde k prudkému poklesu počtu obyvatel, může být cíl snížení dosažen v důsledku re- dukce činnosti a nemusí odrážet skutečné úsilí obce.

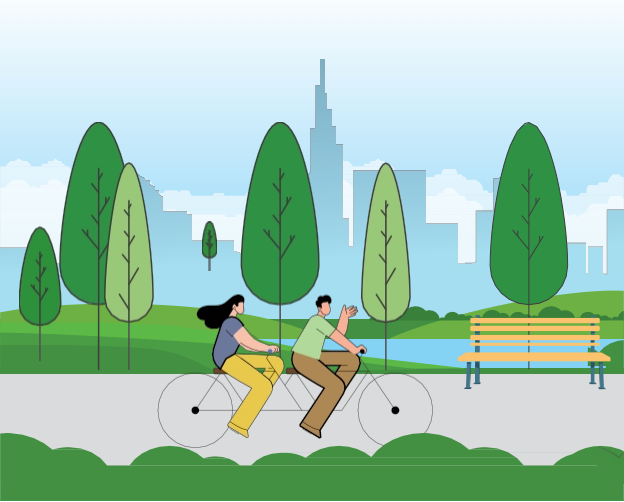
Místní cíle v oblasti zmírňování dopadů by měly být v souladu s regionálními nebo národními závazky a předpisy (nebo je překračovat). V souladu s cíli EU v oblasti zmírňování dopadů změny klimatu je cílem snížení emisí skleníkových plynů, který navrhl Výbor regionů, alespoň 55% absolutní snížení do roku 2030 ve srovnání s úrovní v roce 1990. Větší procentní snížení nebo výběr novějšího roku jako výchozího může odrážet vyšší ambice. Rovněž v souladu s cílem EU dosáhnout nulových čistých emisí skleníkových plynů.

do roku 2050, jak je zakotveno v zákoně o klimatu¹⁹, se města EU zavazují stát se do roku 2050 klimaticky neutrálními. Klimatická neutralita znamená dosažení čistých nulových emisí skleníkových plynů, jinými slovy stav, kdy do atmosféry nepřidávají žádné skleníkové plyny (Davis et al. 2018). Nezmenšené emise do roku 2050 by měly být kompenzovány prostřednictvím záporných emisí. Kompenzační opatření a metody výpočtu však nespádají do rozsahu této příručky.

Koncepce nulových čistých emisí skleníkových plynů umožňuje vyrovnávat zbytkové emise (emise, které nelze plně snížit z důvodu technologických, finančních a/nebo jiných omezení) odstraňováním CO2. Zbytkové emise by měly být omezeny na minimum a jakákoli forma kompenzace by měla být zvažována pouze u zdrojů emisí, které je velmi obtížné nebo nemožné zmírnit. Obce by se při výpočtu zbytkových emisí měly řídit specifickými rámci a pokyny.

 Podrobný návod, jak definovat cíle pro zmírňování emisí, je uveden v doplňujícím dokumentu 1 ["Jak připravit ".inventuru emisí skleníkových plynů"](#)

Tyto rámce by mohly přispět k solidnímu plánování a definování toho, co by mělo být považováno za zbytkové emise (Ulpiani et al. 2024).

19 Viz internetové stránky Evropské komise o evropském právu v klimatuoblasti .

4.2.3.2 Adaptační cíle

Adaptační cíle by se měly zaměřit na nejdůležitější identifikovaná rizika a zranitelná místa a poskytnout měřitelné cíle pro zvýšení odolnosti komunity vůči změně klimatu. Měly by být kvantifikovatelné a odrážet záměr snížit potenciální dopady. Toho lze dosáhnout zaměřením na různé aspekty, jako je snížení počtu lidí, činností, infrastruktury a ekosystémů, které by mohly být nepříznivě ovlivněny (tj. snížení expozice), snížení náchylnosti vystavených lidí a sektorů k nepříznivému ovlivnění (tj. snížení zranitelnosti) a zvýšení schopnosti lidí, sektorů nebo systémů přizpůsobit se nebo reagovat na potenciální škody a využít příležitostí (tj. zvýšení adaptační kapacity). Adaptační cíle by proto měly obsahovat hlavní klimatické nebezpečí, na které se zaměřují, ukazatele, jednotky, hodnotu základního roku a cílovou hodnotu pro sledování pokroku.

- Některé příklady zahrnují (viz také tabulka 7):
- Snížení rizika onemocnění způsobených horkem ve společnosti o 40 % do roku 2030: tento cíl se zaměřuje na snížení celkové úrovně rizika spojeného s nebezpečím "extrémního horka" a se zranitelným sektorem "zdraví". Aby byl tento cíl měřitelný, mohl by být souvisejícím ukazatelem "počet onemocnění souvisejících s horkem" měřený jednotkou "počet případů". Tímto způsobem může obec v základním roce [např. 2020] měřit počet případů (např. 100 případů) a v cílovém roce [2030] sledovat, zda obec dosáhla očekávaného snížení [tj. 60 případů].
 - Snížit do roku 2030 počet budov vážně poškozených povodněmi na nulu: tento cíl se zaměřuje na snížení zranitelnosti budov vystavených povodním. Klíčovým ukazatelem pro měření tohoto cíle je "počet poškozených budov", měřený v absolutních hodnotách jednotkou "počet budov". Obec tedy může posoudit pokrok a zkontrolovat, zda se základní hodnota [např. 50 budov] v referenčním roce [např. 2022] sníží v cílovém roce [2030] na nulu.

 Podrobný návod, jak definovat adaptační cíle, je uveden v Doplňkovém dokumentu 2 ["Jak připravit rizik a "posouzení zranitelnosti \(RVA\)." "](#)

Tabulka 7. Příklad adaptačních cílů

Adaptační cíl	Hlavní cíl [Hlavní adaptační odvětví]	Hrozba	Ukazatel	Jednotka	Základní hodnota [rok]	Cílová hodnota [rok]
Snížit riziko onemocnění způsobených horkem v obci o 40 % do roku 2030	Snížení celkové úrovně rizika [Civilní ochrana a nouzové situace. Budovy]	Extrémní teplo	Počet onemocnění souvisejících s horkem	Počet případů	100 případů [2020]	60 případů [2030]
Snížit počet budov vážně poškozených povodněmi do roku 2030 na nulu	Snížit zranitelnost [Civilní ochrana a mimořádné události. Budovy]	Povodně	Počet poškozených budov	Počet budov	50 budov [2022]	0 budov [2030]

4.2.3.3 Cíle v oblasti energetické chudoby

Na základě poznatků získaných v předchozích fázích, v nichž byla provedena analýza místního energetického kontextu a shromážděny prvotní údaje, je nyní obec požádána o stanovení cíle energetické chudoby.

V souladu s přístupem KoM EU by obce měly stanovit jak obecný, tak specifický cíl v oblasti energetické chudoby:

- **Obecný cíl energetické chudoby:** Tento cíl spočívá v tom, že se do určitého roku začne řešit energetická chudoba. V evropském kontextu obec tento závazek výslovně deklaruje a zvolí cílový rok.
- **Specifický cíl energetické chudoby:** Obec určí a kvantifikuje požadované zlepšení pomocí vybraného ukazatele energetické chudoby z procesu hodnocení. Evropské obce mohou stanovit jeden nebo více specifických cílů s využitím seznamu dostupných ukazatelů. Příklady specifických cílů stanovených pomocí jednoho nebo více ukazatelů jsou uvedeny v doplňujícím dokumentu "Jak vypracovat hodnocení energetické chudoby".

Během tohoto procesu stanovování cílů je také důležité vzít v úvahu absolutní čísla a demografické prognózy. Dosažení vyššího procenta lidí žijících v lepších podmínkách je jedním z cílů, zároveň je však třeba zajistit, aby se snížil i celkový počet jednotlivců nebo domácností, které zažívají energetickou chudobu, což činí cíl smysluplnějším a odráží skutečný pokrok.

 Podrobný návod, jak definovat cíle v oblasti energetické chudoby, je uveden v Doplňkovém dokumentu 3 ["Jak "vypracovat hodnocení energetické chudoby." "](#)

5. Plánování opatření a strategie

Příprava komplexních opatření Identifikace a

zajištění odpovídajícího financování

Přijetí a předložení SECAP

5.1 Příprava komplexních opatření

Třetí krok v rámci tvorby SECAP se skládá ze dvou hlavních dílčích kroků: plánování opatření a příprava realizace a monitorování. Těmto krokům musí předcházet důkladné pochopení stávajícího stavu a stanovení vize a cílů (vysvětleno v oddílech 4.1, 4.2 a 4.3), aby se vytvořil most k celkové fázi *realizace a monitorování* plánu (tj. "provedení" na obrázku 7).

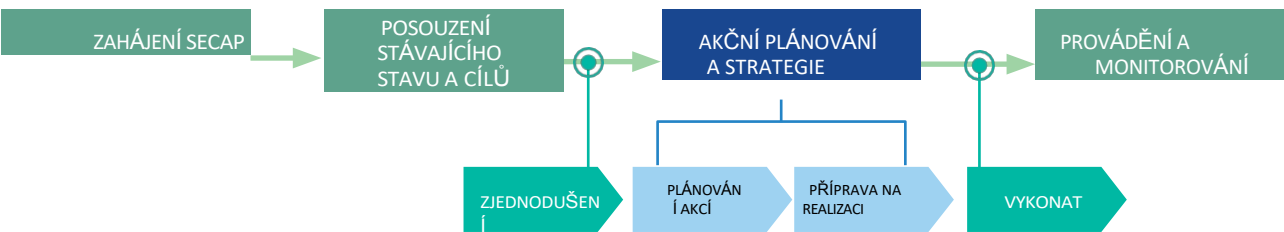
5.1.1 Plánovací akce

Vycházejíce z poznání místního kontextu by obce měly vypracovat soudržný, vyvážený, ambiciózní a dosažitelný akční plán. Opatření obsažená v SECAP musí být v souladu s cíli, které si obec stanovila pro jednotlivé pilíře (zmírňování, přizpůsobování a energetická chudoba). Celkově by měl SECAP zahrnovat jak krátkodobá (2-5 let), tak dlouhodobá (6 a více let) opatření, která budou vycházet z dosavadních zkušeností, avšak s ohledem na stanovenou vizi. To by obcím umožnilo strategické plánování výběrem a stanovením priorit různých typů opatření, počínaje variantami bez re- gretů nebo s nízkými náklady, rozdělením opatření, která znamenají soustavné úsilí nebo náklady, a možností přezkoumávat a upravovat případné problémy. Z tohoto důvodu je důležité mít informace o hlavních charakte- ristikách každé akce, tj. době trvání, požadovaných zdrojích, očekávaných výsledcích, souvisejících rizicích atd. Pro účinné řešení problémů souvisejících s klimatem a energetikou je zásadní kombinace měkkých a tvrdých opatření. Měkká opatření podporují změnu chování a zapojení komunity, zatímco tvrdá opatření zajišťují potřebnou infrastrukturu a systémy.

Pro vytvoření komplexního portfolia opatření by obec měla podniknout následující kroky:

- Vyhodnotit potenciální dopad každého opatření a posoudit jeho přínos k dosažení cílů, jako jsou úspory energie, snížení emisí skleníkových plynů, ochrana zranitelných skupin obyvatelstva před klimatickými riziky, minimalizace škod na budovách a úspory výdajů na energie pro zranitelné rodiny;
- Proveďte důkladné posouzení rizik, abyste předvíдали pozitivní i negativní nezamýšlené důsledky každého opatření na komunitu, ekonomiku a životní prostředí, například s ohledem na dopady na kvalitu ovzduší, znečištění vody, poptávku po energii, dostupnost bydlení a náklady pro domácnosti s nízkými příjmy;
- Vypracujte finanční plán odhadem nákladů spojených s každou akcí a určením potenciálních zdrojů financování;
- Zjistěte podporu veřejnosti tím, že zjistíte míru přijetí a potenciálního odporu vůči každé navrhované akci v komunitě;
- Posoudit potenciální narušení, která mohou vzniknout v důsledku realizace jednotlivých opatření, zejména u rozsáhlých infrastrukturních projektů, a zmírnit tak případné nepříznivé dopady;
- Zajistit strategické sladění vyhodnocením slučitelnosti každého opatření s dlouhodobou vizí a cíli obce a zaručit, že veškeré úsilí přispěje k dekarbonizaci, odolnosti a zmírnění energetické chudoby.

Obrázek 7. Krok akčního plánování: plánování a provádění akcí

Zdroj: MŠMT ČR Vypracování SVS

U každého ze tří pilířů je třeba zvážit následující aspekty:

- **Opatření ke zmírnění emisí skleníkových plynů:** pro dosažení plánovaného snížení emisí skleníkových plynů by měla být řešena všechna relevantní odvětví produkující emise. Každé opatření by mělo obsahovat odhad úspor energie, výroby energie z obnovitelných zdrojů a celkového snížení emisí pro každé odvětví produkující emise. V *odvětvích souvisejících s energetikou* se jedná především o opatření zaměřená na snížení spotřeby energie a jejich obsahu emisí skleníkových plynů; například zvýšením energetické účinnosti, zvýšením podílu obnovitelných zdrojů energie a optimalizací nebo řízením poptávky pomocí inteligentních technologií nebo změn chování. V této souvislosti by měla být dodržována zásada "energetická účinnost především" (rámeček 8).

Na druhou stranu, pro snížení emisí spojených s odvětvími nesouvisejícími s energetikou (tj. odpady nebo zemědělství, lesnictví a jiné využívání půdy (AFOLU)) lze plánovat strategie, jako je snižování množství odpadů, udržitelné zemědělství a zalesňování. V odvětví odpadů by měla být v souladu s rámcovou směrnicí o odpadech²⁰ upřednostněna opatření podporující předcházení vzniku odpadů.

Dalšími příklady opatření ke snížení emisí skleníkových plynů spojených s odvětvími nesouvisejícími s energetikou jsou programy kompostování, agrolesnické postupy a investice do zelené infrastruktury.

Rámeček 8. Zásada energetické účinnosti na prvním místě

Zásada "energetická účinnost na prvním místě" (vycházející z revidované směrnice o energetické účinnosti) je vůdčí koncepcí v energetické politice a plánování, která upřednostňuje energetickou účinnost jako primární strategii pro dosažení energetické udržitelnosti. Tato zásada vychází z myšlenky, že snížení spotřeby energie prostřednictvím účinných technologií, postupů a chování je často nákladově nejefektivnějším a pro životní prostředí nejpříznivějším způsobem uspokojování energetické poptávky. Podle směrnice by se proto tato zásada měla uplatňovat ve všech relevantních scénářích a politických, plánovacích a velkých investičních rozhodnutích prostřednictvím odpovídajících analýz nákladů a přínosů.

Následující schéma (obrázek 8) poskytuje přehled o tom, jak přistupovat k opatřením na zmírnění dopadů.

Obrázek 8. Plánování zmírňujících opatření: přehled s příklady opatření

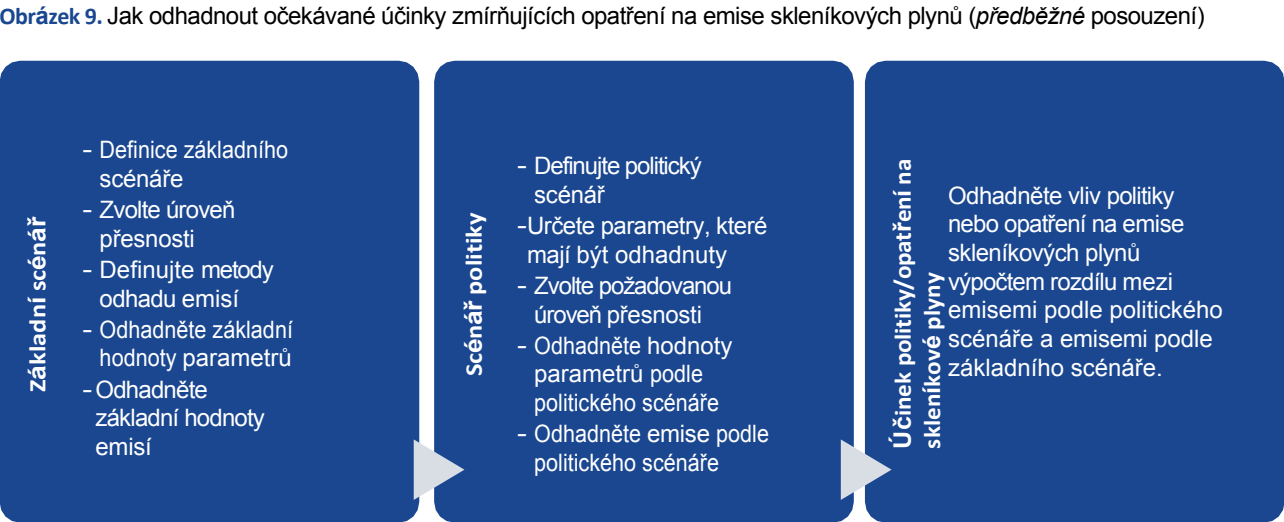
MITIGACE			
POSOUZENÍ ZMÍRNĚNÍ DOPADŮ		CÍL	OPATŘENÍ HLAVNÍ ZAMĚŘENÍ
ZÁKLADNÍ INVENTURA EMISÍ (BEI)		CO?	JAK?
ENERGIE SOUVISEJÍCÍ	POPTÁVKA A		Např. obálka budovy, obnovitelná energie pro vytápění prostor, energetický management, certifikace, energetické uhlíkové daně.
	DODÁVKY		
ZÁSOBOVÁNÍ ENERGETIKOU		CÍL SNÍŽENÍ EMISÍ SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ JEDNOTKA: % tCO2 ekv.	Např. fotovoltaické panely, větrné elektrárny, komunity využívající obnovitelné zdroje energie, povinnosti dodavatelů energie, prosazování norem, územní plánování.
OSTATNÍ ODVĚTVÍ (NESOUVISEJÍCÍ S ENERGETIKOU)			
			Např. regenerace měst, územní plánování, postupy nakládání s odpady.

Zdroj: Vypracování SVS

20 Více informací je k dispozici na webových stránkách Evropské komise o městských odpadních vodách.

Při vytváření portfolia zmírňujících opatření by obec měla provést *předběžné* posouzení, tj. měla by odhadnout jejich účinnost při dosahování požadovaného cíle snížení emisí skleníkových plynů. Za tímto účelem by měla stanovit základní scénář, který by popisoval, jak by se emise skleníkových plynů vyvíjely v cílovém roce, pokud by nebyla provedena posuzovaná opatření (tj. včetně již probíhajících politik a opatření, která jsou v platnosti).

akce). Poté by měl vypracovat politický scénář, který by ilustroval podmínky, které by pravděpodobně nastaly při realizaci posuzovaných opatření, a odhadnout emise podle politického scénáře. Nakonec by měla vypočítat očekávané budoucí účinky jednotlivých opatření na emise skleníkových plynů odečtením základních emisí od emisí podle politického scénáře. Tento postup je shrnut na obrázku 9.

Zdroj: Vypracování SVS na základě "Protokolu o skleníkových plynech - Standard politiky a opatření" (WRI, 2014).

— **Adaptační opatření:** Potenciální dopady spojené se změnou klimatu vyplývají z rizik, která jsou kombinací nebezpečí, expozice, zranitelnosti a mohou být také ovlivněna adaptační kapacitou²¹. Obce by měly zahrnout opatření zaměřená na všechna relevantní vysoce riziková nebezpečí identifikovaná v hodnocení rizik a zranitelnosti (RVA) v rámci SECAP. Tato opatření by měla být v souladu se stanovenými adaptačními cíli. Obrázek 10 uvádí některé příklady, jak mohou opatření přispět k dosažení tří příkladů cílů, které souvisejí s extrémním teplem, povodněmi, respektive hromadnými pohyby (sesuvy půdy). Jak je patrné, k dosažení každého adaptačního cíle lze použít více než jednu akci a typy akcí se mohou lišit, včetně měkkých (např. správa) i tvrdých (např. infrastruktura) akcí.

21 Definice těchto pojmů jsou uvedeny v rámečku 7.

Obrázek 10. Plánování adaptačních opatření: přehled s příklady opatření

ADAPTACE			
POSOUZENÍ ADAPTACE	CÍL(E)		HLAVNÍ ZAMĚŘENÍ AKCE
POSOUZENÍ RIZIK A ZRANITELNOSTI. (RVA)	CO?		JAK?
EXTRÉMNÍ TEPLOTA	ZVÝŠIT ODOLNOST	Např. snížit riziko onemocnění z horka v oblasti v obci o 60 % do roku 2030	Např. zřítit systém včasného varování před vlnou veder, provádět osvětové kampaně, zajistit chladicí centra (např. ve veřejných budovách), zlepšit návrh budov/rekonstrukce.
EXTRÉMNÍ ZIMA			
PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY		Např. do roku 2025 ochránit alespoň 80 % zemědělské půdy v oblasti ohrožené povodněmi.	Např. navrhnout a naplánovat protipovodňová opatření (hráze, valy, protipovodňové zdi...), rozvíjet zemědělské postupy odolné vůči klimatu, rozvíjet systém varování před povodněmi, zavádět přírodní protipovodňová opatření (mokřady, záplavová území atd.).
POVODNĚ A ZVYŠOVÁNÍ HLADINY MOŘÍ			
SUCHA A NEDOSTATEK VODY			
BOUŘKY	JEDNOTKA: ZÁVISÍ NA CÍLI	Např. zlepšit odvětví dopravy snížením rizika uzavření silnic v důsledku sesuvů půdy o 80 % do roku 2029.	Např. provádění opatření ke zmírnění sesuvů (stabilizace svahů, opěrné zdi, zlepšení odvodnění atd.), modernizace silniční infrastruktury, používání materiálů odolných proti sesuvům, vypracování plánů pro případ nouze, prosazování stavebních předpisů a nařízení.
POHYB HMOTY			
DIVOKÉ POŽÁRY			
CHEMICKÉ ZMĚNY			
BIOLOGICKÁ NEBEZPEČÍ			

Zdroj: Zpracování SVS

— **Opatření v oblasti energetické chudoby:** Pro řešení celého rozsahu energetické chudoby a její komplexnosti mohou obce využít více nástrojů a přijmout různé přístupy, aby se zaměřily na konkrétní projevy energetické chudoby v místním kontextu. Navrhovaná opatření musí být v souladu s výsledky předchozích kroků, v souladu s makrooblastmi a ukazateli, které definují místní energetickou chudobu v obci, a se stanoveným cílem. Také v tomto případě může být při rozhodování o opatřeních, která mají být realizována, relevantní zásada "energetická účinnost na prvním místě" (rámeček 8). Jak je znázorněno na obrázku 11, struktura použitá pro prezentaci opatření zde sleduje kategorizaci do makrooblastí intervence použitou pro hodnocení energetické chudoby (kapitola 4.1.3).

V tomto pilíři lze navrhnout mnoho typů opatření. Iniciativy v oblasti energetické chudoby se zaměřují na cílenou podporu obyvatelstva ohroženého neuspokojením základních energetických potřeb, od fyzických a technologických opatření až po změny znalostí a chování. Opatření v oblasti energetické účinnosti plánovaná především v rámci pilíře

v rámci pilíře zmírňování změny klimatu mohou rovněž nepřímo řešit energetickou chudobu. Opatření v oblasti energetické chudoby se od opatření ke zmírnění dopadů změny klimatu liší svým zaměřením na konkrétní energeticky zranitelné skupiny, mezi něž patří například domácnosti s nízkými příjmy, ženy a starší lidé.

Mezi příklady patří například:

- budování klimatických přístřešků, které nabízejí dostupné možnosti chlazení pro zranitelné skupiny obyvatel, zejména pro ty, kteří jsou během extrémních veder vysoce ohroženi;
- provádění přizpůsobených politik, které zvyšují energetickou účinnost a cenovou dostupnost v obytných a městských prostorech prostřednictvím financování podpory na zlepšení energetické účinnosti, což umožní domácnostem s nízkými příjmy, aby si modernizaci mohly dovolit;
- podpora komunit využívajících obnovitelné zdroje energie v oblastech s vysokým podílem osob ohrožených energetickou chudobou;
- snížení nebo zrušení poplatků za veřejnou dopravu.

Obrázek 11. Plánování opatření v oblasti energetické chudoby: přehled s příklady opatření

ENERGETICKÁ CHUDOBA		
POSOUZENÍ ENERGETICKÉ CHUDOBY	CÍLE	HLAVNÍ ZAMĚŘENÍ AKCE
MAKROOBLAST	CO?	JAK?
KLIMA	ŘEŠENÍ ENERGETICKÉ CHUDOB Y V ROCE 2030 + SPECIFICKÝ CÍL (SPECIFICKÉ CÍLE) JEDNOTKA: ZÁVISÍ NA CÍLI (CÍLECH)	Např. finanční podpora na přizpůsobení se extrémnímu počasí; rozšíření městských přístřešků/zeleně. Např. certifikace budov; energetické komunity; mechanismy financování založené na příjmech. Např. bezplatná veřejná doprava; tranzitní jízdenky založené na příjmech; aplikace inteligentní mobility zaměřená na zranitelné osoby Např. místní energetické úřady, energetické poukázky a granty, komunity využívající obnovitelné zdroje energie. Např. místní definice vlastní spotřeby energie; minimální standardy energetické účinnosti pro pronájmy. Např. aplikace související s klimatem a/nebo inteligentní mobilitou; školení a kampaně související se spotřebou energie.
ZAŘÍZENÍ/BYDLENÍ		
MOBILITA		
SOCIOEKONOMICKÉ		
POLITICKÝ A REGULAČNÍ RÁMEC		
ÚČAST/ZVYŠOVÁNÍ POVĚDOMÍ		

Zdroj: Vypracování SVS

- **Integrovaná opatření:** přijetím holistického přístupu mohou obce maximalizovat účinnost svých opatření a vytvářet synergie mezi různými pilíři nebo cíli. Tento integrovaný přístup může vést k vícenásobným účinkům (koefektům) v jiných odvětvích / ohroženích / makrooblastech, nebo dokonce v jiných pilířích, a také ke spolupřínosům, kdy jediné opatření řeší více problémů, čímž se zvyšuje účinnost a dopad. Je však nutná pečlivá analýza interakcí mezi opatřeními, aby bylo možné identifikovat potenciální vedlejší přínosy a minimalizovat nezamýšlené důsledky (kompromisy). Zapojení různých zúčastněných stran, včetně veřejnosti, obecních úřadů a dalších relevantních aktérů, je zásadní pro zajištění toho, aby jejich hlasy byly vyslyšeny a jejich obavy řešeny. To v konečném důsledku vytváří komplexnější a udržitelnější strategii, která podporuje blaho celé komunity.

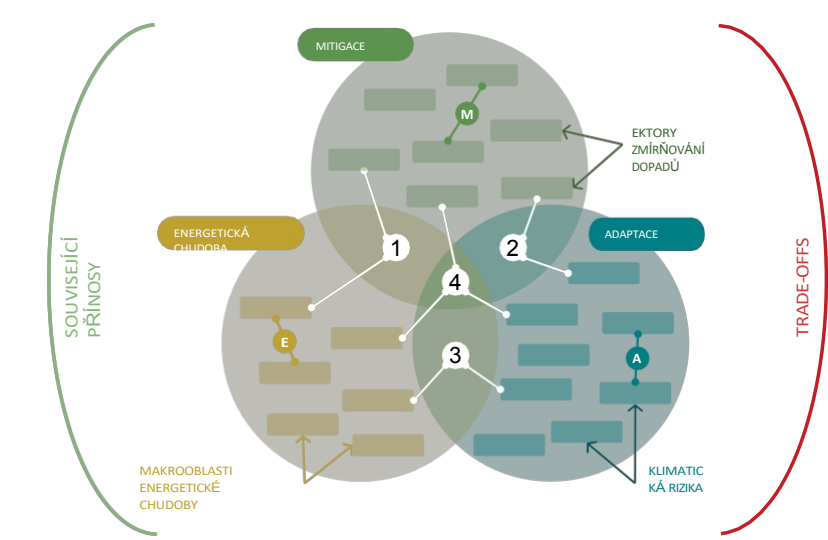
Jak je patrné z obrázku 12, obce mohou plánovat vzájemně provázané akce, které mají souběžné účinky v rámci téhož pilíře. Opatření se mohou týkat například:

- Dva nebo více *sektorů zmírňování*⁽²²⁾ (např. systém dálkového vytápění, který integruje výrobu tepla s průmyslovými procesy, viz "M");
- Dvě nebo více *klimatických rizik*⁽²³⁾ (např. projekt stabilizace terénu, který integruje zalesňování a může řešit hromadný pohyb a povodně, viz "A");
- Dvě nebo více *makrooblastí energetické chudoby*⁽²⁴⁾ (např. možnosti udržitelné mobility pro domácnosti s nízkými příjmy, viz "E").

Rovněž lze usilovat o souběžné účinky řešením dvou pilířů najednou (viz "1", "2" nebo "3" na obrázku níže) nebo všech pilířů (např. modernizace obytných budov pro nízkopříjmové skupiny obyvatel s energeticky účinnými a klimaticky odolnými prvky, viz "4"). Ve všech případech je třeba sledovat vedlejší přínosy a kompromisy.

22 Odvětví zmírňování dopadů: obytné budovy, obecní budovy, veřejné osvětlení, průmysl, doprava, odpady a odpadní vody, AFOLU, výroba elektřiny a výroba tepla/chladi.
23 Adaptační nebezpečí: extrémní teplo, extrémní chlad, silné srážky, povodně/zvýšení hladiny moře, masové pohyby, lesní požáry, bouře, sucho a nedostatek vody, chemické změny a biologická nebezpečí.
24 Makrooblasti energetické chudoby: klima, mobilita, zařízení a bydlení, socioekonomické.

Obrázek 12. Plánování integrovaných opatření

Zdroj: Vypracování SVS

Pro zajištění úspěšné realizace těchto opatření je nezbytné vypracovat jasný plán, který vyčlení potřebné zdroje a zapojí zúčastněné strany, stanoví realistický časový plán jejich zavedení a vyhodnotí jejich dopad. Obce mají kapacitu na podporu a mobilizaci realizace a monitorování různých typů opatření.

opatření, včetně fyzických a technologických, ekonomických a finančních, správních a regulačních a opatření v oblasti znalostí a změny chování. Zajištěním vhodné kombinace typů opatření mohou obce aktivizovat různé zúčastněné strany a podporovat opatření v oblasti klimatu i v odvětvích, kde obce nemají přímou kontrolu.

Kromě toho může uspořádání akcí do portfolia, které zahrnuje řadu podrobných listů, pomoci zefektivnit proces a usnadnit monitorování a hodnocení. Pro standardizaci procesu lze použít šablonu pro zachycení příslušných informací, jako je například šablona uvedená v doplňkovém dokumentu č. 4 o plánování akcí a strategiích, která může obcím sloužit jako užitečný nástroj pro organizaci a sledování jejich pokroku.

5.1.2 Příprava na provádění a monitorování

Zásadní význam má udržování příznivého prostředí po celou dobu realizace opatření, které podporuje jeho zavádění. To zahrnuje regulační rámec, strukturu správy a zapojení příslušných zúčastněných stran a / nebo veřejnosti. Pro úspěšnou realizaci opatření může být nezbytné získat podporu i od jiných úrovní státní správy. Doporučuje se počítat s možnými poruchami v průběhu realizace opatření, které by vyžadovaly, aby obec v případě potřeby znovu upravila cestu k dosažení očekávaných cílů.

Pro přípravu realizace a monitorování opatření se doporučuje stanovit na úrovni opatření příslušné ukazatele, které umožní měřit i) dopad opatření, ii) nasazení opatření a iii) potenciální (spolu)přínosy nebo kompromisy. Sledováním pokroku s přiměřenou frekvencí může obec posoudit, zda pokrok odpovídá očekáváním, nebo zda je třeba provést modifikace či úpravy plánu. Kromě toho lze sledováním pokroku na úrovni opatření pochopit, jak si obec stojí na své cestě k opatřením v oblasti klimatu, a přispět k celkovému monitorování procesu, jak je vysvětleno v oddíle 6.

Podrobný návod je uveden v doplňujícím dokumentu č. 4 "[Jak plánovat zmírnění změny klimatu, přizpůsobení se změně klimatu a energetické opatření ke chudobě.](#)"

5.2 Určení a zajištění odpovídajícího financování

Obce se často potýkají s problémy při zajišťování finančních prostředků potřebných k dosažení svých cílů v oblasti klimatu, které mohou vyžadovat značné investice do projektů energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie, jakož i do infrastruktury pro přizpůsobení se změně klimatu.

Pro zajištění úspěšné realizace SECAP je nezbytné jít nad rámec definice klimatických a energetických opatření a posoudit jejich finanční dopady. To zahrnuje odhad celkových investičních a neinvestičních nákladů, identifikaci dostupných zdrojů financování a zmapování předběžné strategie financování k odstranění případných nedostatků ve financování.

Schopnost získat přístup k různým mechanismům, modelům a nástrojům financování je zásadní pro zajištění stability a kontinuity procesu a pro zajištění přechodu na nízkouhlíkové, odolné a udržitelné městské systémy.

Na podporu klientských a energetických opatření je k dispozici široká škála nástrojů, včetně osvědčených přístupů i inovativnějších nebo komunitních řešení. Tyto nástroje se liší zdroji financování, smluvní strukturou, mírou sdílení rizik a zapojením soukromých nebo veřejných aktérů a nabízejí obcím více možností, které odpovídají jejich specifickým potřebám a typům projektů.

Mezi **tradiční nástroje** patří veřejné financování, jako jsou granty, daňové pobídky a zvýhodněné půjčky, které podporují obce při pokrytí počátečních nákladů na udržitelné projekty. Soukromé možnosti financování, jako jsou tradiční dluhopisy, leasing a dodavatelské financování, pomáhají obcím pořídit energeticky účinnou infrastrukturu bez velkých počátečních investic. Tyto mechanismy jsou nezbytné pro zahájení a financování počátečních fází projektů energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie.

Inovativní nástroje, jako jsou smlouvy o energetické účinnosti (EPC) a společnosti poskytující energetické služby (ES- CO), umožňují obcím realizovat opatření v oblasti energetické účinnosti bez počátečních nákladů, které se splácejí prostřednictvím úspor. Obce mohou například získávat prostředky na financování svých opatření v oblasti klimatu prostřednictvím zelených dluhopisů nebo zelených půjček. Smíšené financování kombinuje veřejné a soukromé investice, čímž snižuje rizika a umožňuje realizaci rozsáhlejších projektů, které jsou tak finančně schůdnější.

Alternativní nástroje se zaměřují na komunitní financování, jako je crowdfunding a energetická družstva, která zapojují místní obyvatelstvo do financování projektů v oblasti obnovitelné energie nebo energetické účinnosti. Sdružené zadávání veřejných zakázek a financování automobilů umožňují spolupráci mezi obcemi, podniky a veřejností, což umožňuje financování a realizaci rozsáhlých projektů udržitelnosti při současném sdílení rizik a odměn.

Každý z těchto mechanismů nabízí jedinečné výhody a příležitosti a umožňuje obcím přizpůsobit své finanční strategie jejich specifickým potřebám a projektům. Díky exploraci těchto nástrojů mohou obce lépe pochopit, jak využít dostupné zdroje k zajištění odpovídajícího financování ve všech fázích procesu SECAP.

Rámeček 9. Rámec zelených dluhopisů v Östersundu

V listopadu 2017 zřídil Östersund (Švédsko) rámec zelených dluhopisů pro financování projektů s výrazným přínosem pro životní prostředí. Swedbank při jeho zřízení působila jako poradce obce. Östersund stále častěji vydává zelené dluhopisy s pětiletou splatností na financování projektů zaměřených na snižování emisí skleníkových plynů, přizpůsobování se změně klimatu a zvyšování odolnosti. Projekty realizovaly městské jednotky, energetická společnost Jämtkraft a městská bytová společnost Östersundshem AB. Rámec byl v roce 2023 aktualizován, aby odrážel nejnovější tržní trendy a osvědčené postupy (např. [taxonomii EU](#)).

K roku 2023 město uvolnilo zelené dluhopisy za 5 975 milionů švédských korun (536 milionů EUR) na celkové snížení/vynechání 441 323 t CO₂ekv. ročně. Tyto prostředky byly přiděleny na projekty týkající se obnovitelných zdrojů energie (78 %), energeticky účinných budov (18 %), udržitelné dopravy (2 %) a vodního hospodářství (2 %).

Rámec je v souladu se [zásadami zelených dluhopisů](#) (dále jen "ZD"), dobrovolnými pokyny k postupu vypracovanými Mezinárodní asociací kapitálových trhů, a jeho čtyřmi základními složkami: i) čistý podíl výnosů na financování nebo refinancování ekologických způsobilých projektů; ii) proces hodnocení a výběru projektů řízený specializovanou skupinou, výborem pro zelené dluhopisy, iii) správa výnosů na úrovni portfolia a iv) pravidelné a transparentní podávání zpráv investorům a zúčastněným stranám. Rámec dále přezkoumává nezávislá firma CICERO, která poskytla druhé stanovisko, aby potvrdila jeho soulad s platnými zásadami.

Informace, výroční zprávy a dokumenty jsou k dispozici na [webových stránkách města](#).

Podrobné pokyny jsou uvedeny v doplňkovém dokumentu č. 5 "[Finanční nástroje pro zmírňování změny klimatu, přizpůsobení se této změně opatření v oblasti a energetické chudoby](#)."

Další zdroje o financování Paktu starostů a primátorů - Průvodce financováním v Evropě "[Možnosti financování](#)".

5.3 Přijetí a předložení SECAP

Jakmile je SECAP připraven, musí projít formálním schválením obecní radou nebo obdobným administrativním orgánem.

Obce, které se k Paktu připojí, se rovněž zavazují podávat zprávy o akčním plánu a jeho plnění ve stanovených lhůtách. Otevřené a transparentní podávání zpráv o místních opatřeních v oblasti klimatu podporuje důvěru, důvěryhodnost a odpovědnost a umožňuje důkladnou analýzu a agregaci. Tím se zdůrazňuje zásadní úloha obcí při řešení změny klimatu, posiluje se jejich úsilí o prosazování a zvyšuje se jejich schopnost zajistit si financování a finanční podporu (Globální pakt starostů a primátorů 2023).

Minimální časový rámec pro podávání zpráv je následující:

- SECAP musí být předložen do dvou let od oficiálního přistoupení k iniciativě;
- Monitorovací zprávy o provádění opatření musí být předloženy každé dva roky;
- Monitorovací zprávy spolu s aktuálními inventurami emisí skleníkových plynů musí být předkládány každé čtyři roky.

Pokyny k podávání zpráv o SECAP a jeho provádění jsou k dispozici na internetových stránkách Paktu starostů a primátorů - Evropa²⁵.

25 [Webové stránky Paktu starostů a primátorů - Evropa o podávání zpráv](#)

6. Realizace a monitorování SECAP

Podrobné strategie provádění s milníky a ukazateli

Sledování a hlášení pokroku

6.1 Podrobné prováděcí strategie s milníky a ukazateli

Realizační fáze SECAP je nejkritičtější fází procesu. Vyžaduje pečlivé plánování, koordinaci a realizaci, aby se zajistilo, že opatření budou řádně provedena a že bude dosaženo požadovaných výsledků. Provádění SECAP vyžaduje značný čas, úsilí a finanční prostředky. Je nezbytné zajistit, aby strategie implementace byla realistická, dosažitelná a v souladu s cíli plánu a aby byla pravidelně přezkoumávána a aktualizována s ohledem na případné změny nebo problémy, které se mohou v průběhu procesu implementace objevit. V této fázi by obce měly věnovat pozornost možným neočekávaným překážkám a důsledkům. Kromě toho mohou realizaci plánu zpochybnit časové změny v politické, sociální a/nebo ekonomické oblasti. Proto je zapotřebí solidní, podrobný a důsledný plán řízení projektu.

Úspěšná realizace SECAP do značné míry závisí na důslednosti a pevnosti postupu, který byl vytvořen v zahajovací fázi (oddíl 3): v realizační fázi je i nadále rozhodující trvalý politický závazek, mobilizace lidských zdrojů a zapojení zúčastněných stran a veřejnosti.

Klíčovým faktorem pro zajištění realizace SECAP je průběžné zapojení všech obecních orgánů a odborů. Odpovědnost za řízení projektu by měla být přidělena všem příslušným odborům a orgánům obce, čímž bude zajištěna horizontální spolupráce. Klíčové role by pokud možno neměly být spojeny pouze s "politickými" pozicemi (nestálé pozice s pravidelnou obměnou), aby se zajistilo, že změny na některých administrativních pozicích nebudou představovat problém pro pokračování plánu. Podobně,

pokud dojde ke změnám v sektorech/oblastech/osobách zapojených do plánu, je třeba dobře zdokumentovat a zpřístupnit podrobné informace o vývoji plánu, včetně metodických přístupů a sběru dat.

Nedílnou součástí realizace SECAP by mělo být vždy monitorování a informování o pokroku v rámci tří pilířů SECAP. Obec by měla rozhodnout o klíčových ukazatelích v oblasti zmírňování, přizpůsobování a energetické chudoby pro monitorování pokroku (podrobnosti v oddíle 6.2).

A konečně, ačkoli se zapojení zúčastněných stran a jejich společenská podpora mohou v průběhu realizace měnit, je třeba pravidelně informovat veřejnost a ostatní zúčastněné strany o výsledcích a přínosech.

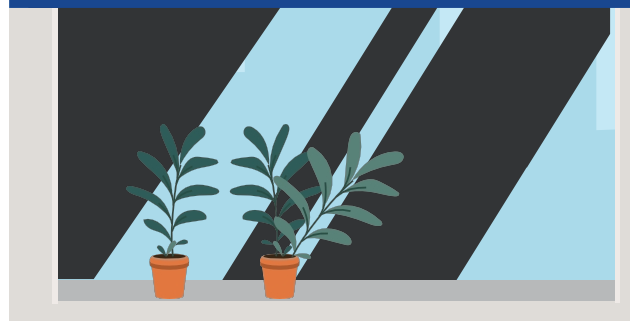
Několik tipů pro zavedení SECAP do praxe:

- Přijměte přístup k řízení projektu: kontrola časového harmonogramu, finanční kontrola, plánování, analýza odchylek a řízení rizik. Používejte postup řízení kvality, určete klíčové milníky a výsledky.
- Rozdělte strategii implementace na jednotlivé části a jasně zvolte odpovědné role. Zajistěte odpovídající školení zaměstnanců a osob přímo zapojených do implementace.
- Zavedení specifických postupů a procesů zaměřených na implementaci jednotlivých částí SECAP. Systém kvality je užitečným nástrojem, jak zajistit, aby postupy byly v souladu s cíli.
- Předvídejte budoucí události a zohledněte negociační a administrativní kroky, které musí obec při zahájení projektu dodržet. Veřejné projekty obvykle vyžadují čas na získání povolení a schválení. V takovém případě může být vhodná přesná strategie včetně pohotovostního plánu, zejména na začátku fáze realizace SECAP.

- Stanovte a používejte ukazatele pro sledování a monitorování plánu, tj. zaměřte se na parametry související s dosažitelným nasazením opatření. Mohou zahrnovat podíl opatření, která dodržují své termíny, podíl celkově realizovaných opatření, procento odchylek od rozpočtu nebo procento snížení emisí v souvislosti s již realizovanými opatřeními. V ideálním případě je k tomu připojen plán budoucích iterací a úprav plánu SECAP, např. na základě výsledků monitorování, získaných zkušeností nebo nových problémů.
- Identifikujte potenciální překážky a problémy (včetně finančních potřeb) a vypracujte strategie pro jejich řešení, včetně odporu ke změnám, nedostatku zdrojů a protichůdných priorit.
- Naplánujte následné kroky se zúčastněnými stranami, stanovte si harmonogram schůzek, abyste je informovali a zapojili do realizace. Na těchto schůzkách mohou vzniknout zajímavé nápady nebo mohou být zjištěny možné budoucí sociální překážky.
- Motivujte tým a nabídněte mu školení a podporu. Interní zaměstnanci jsou důležitými zúčastněnými stranami.
- Pravidelně informujte obecní radu (nebo obdobný orgán) a politiky, abyste si zajistili jejich angažovanost a strategické vedení.

Rámeček 10. Běžné chyby, kterých je třeba se vyvarovat ve fázi realizace

- Nedostatek jasných cílů a úkolů;
- Nedostatečné zapojení zúčastněných stran;
- Nedostatečné plánování a řízení projektu;
- Neschopnost monitorovat a vyhodnocovat pokrok;
- nedostatečné plánování pro nepředvídané události;
- Nepřizpůsobení se měnícím se podmínkám;
- nedostatečné školení a podpora členů týmu;
- špatná komunikace se zúčastněnými stranami a veřejností.

6.2 Monitorování a vykazování pokroku

Důležitou součástí procesu implementace SECAP je monitorování pokroku. Slouží k pravidelnému vyhodnocování výsledků realizovaných procesů, stavu postupu opatření a pokroku při plnění stanovených cílů (Bertoldi P. (eds) 2018a).

Prostřednictvím dobře zavedeného a spolehlivého procesu monitorování mohou obce odpovědět na následující otázky:

- Jsme na dobré cestě k dosažení našich klimatických a energetických cílů?
- Jaké nedostatky bránily účinnosti politik/opatření?
- Jak můžeme zlepšit účinnost a kvalitu výsledků?
- Jaké jsou potenciální výzvy, které musíme ad- dressovat?

Monitorovací procesy proto pomáhají obcím identifikovat a napravovat zpoždění, nedostatky nebo nedostatečné výkony, které by jinak mohly být odhaleny příliš pozdě nebo by dokonce mohly zůstat nepovšimnuty, a také rozpoznat úspěšné postupy, které lze opakovat. Obce mohou také uvažovat o možných zlepšeních a změnách procesu s cílem zvýšit jeho účinnost. Monitorovací proces navíc poskytuje také příležitost posoudit dopady změn v místním kontextu a obecní struktuře, které byly vyvolány zavedením procesu SECAP (Pakt starostů a primátorů - Úřad Evropa 2020). Monitorování vypovídá o místních opatřeních v oblasti klimatu a umožňuje pochopit, zda je obec na cestě k dosažení cíle, a identifikovat faktory, které ovlivňují výsledky.

Přístup CoM poskytuje rámec pro stanovení jasných a měřitelných cílů, které jsou v úzkém souladu s vizí a strategií obcí, a pro výběr klíčových ukazatelů výkonnosti. S ohledem na proces SECAP budou obce sledovat změny ve své obecní struktuře, personální kapacity vyčleněné na realizaci plánu, vynaložený rozpočet a celkový pokrok při plnění cíle. Prostřednictvím procesu monitorování obce vyhodnocují vývoj své spotřeby a výroby energie a emisí skleníkových plynů, případné změny rizik a zranitelnosti a hodnocení energetické chudoby, a to podle stejných přístupů jako v případě počátečních hodnocení. Budou také hodnotit pokroky a výsledky svých opatření v každém konkrétním pilíři:

— zmírňování dopadů

Signatáři připravují monitorovací inventury emisí (MEI) podle stejného přístupu a metod jako BEI. Pravidelné sestavování inventur skleníkových plynů umožňuje sledovat a monitorovat celkový pokrok při plnění cíle (cílů) snižování emisí. Kromě toho je třeba kontrolovat stav realizace opatření, aby bylo zřejmé, zda nedošlo ke zpoždění nebo zrušení opatření a zda dokončená opatření dosáhla očekávaných výsledků. Toto hodnocení také pomůže identifikovat překážky a problémy, kterým se daří čelit, a zhodnotit silné a slabé stránky plánu.

— Adaptace

V aktualizované verzi hodnocení rizik a zranitelnosti lze zaznamenat změny v míře dopadu a intenzitě identifikovaných klimatických nebezpečí a v identifikovaných zranitelných sektorech a zranitelných skupinách obyvatelstva. Kromě toho je důležité pravidelně vyhodnocovat pokrok plánovaných opatření a kontrolovat skutečné výsledky ve srovnání s cíli, které byly stanoveny při vypracování plánu. Na základě výsledků monitorování může být také nutné upravit či odložit některá opatření nebo vypracovat nová (Evropská agentura pro životní prostředí 2016).

V porovnání s ostatními pilíři KoM jsou pro proces monitorování přizpůsobování se změně klimatu specifické dva prvky: i) časové rámce mohou být nepravidelné, protože k posouzení pokroku opatření mohou být zapotřebí delší období; ii) přirozená nejistota událostí souvisejících se změnou klimatu může ovlivnit RVA, opatření a dílčí výsledky monitorování, což vyžaduje pravidelné aktualizace s využitím údajů o pozorovaných změnách, pokud jsou k dispozici (UNFCCC 2023). Adaptační opatření se často zaměřují na pre- venci a tyto dva klíčové prvky mohou významně ovlivnit vhodnost a načasování původně plánovaných opatření. To zdůrazňuje význam zahnutí očekávaných krátkodobých a dlouhodobých výstupů do opatření, výběru vhodných ukazatelů pro sledování pokroku opatření a stanovení kvantifikovaných adaptačních cílů, které odpovídají identifikovaným nebezpečím.

— Energetická chudoba

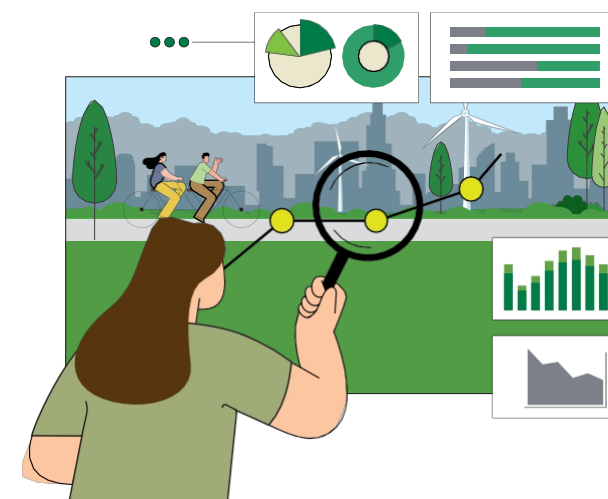
Metodické základy pilíře energetické chudoby doporučují určit ukazatele, které jsou považovány za důležité pro sledování, již ve fázi hodnocení. Proto je proces monitorování založen na

ukazatele označené ke sledování, u nichž mohou signatáři uvést zamýšlenou předpokládanou cílovou hodnotu. Změny hodnot vybraných ukazatelů a jejich porovnání s předpokládanou cílovou hodnotou umožňují efektivně sledovat pokrok ve zmírňování energetické chudoby a vyhodnocovat výsledky přijatých opatření. Akce lze také doladit a upravit tak, aby se znovu sladily s původními cíli a vrátily se na správnou cestu. Pokud dojde ke změnám, které změní kontext, umožňuje rámec opětovnou fázi hodnocení, kdy lze určit a začlenit další ukazatele, aby byla zajištěna trvalá relevance.

V případě významných změn ve stávajících plánech mohou signatáři pracovat na ovlivněných částech svého SECAP a znovu jej předložit, ideálně poté, co aktualizovaný plán přijme obecní zastupitelstvo.

Monitorování by mělo být považováno obecní radou a obecní správou za příležitost k přehodnocení strategie a opatření SECAP s ohledem na dosažený pokrok, nové dostupné znalosti a odborné poznatky, změněný regulační kontext a nejnovější technologické nebo finanční možnosti pro projekty udržitelné energie a/nebo pro adaptační opatření. Díky procesu monitorování může být SECAP aktuální a odrážet změny a proměny, ke kterým v obci dochází, a stát se tak dynamickým dokumentem.

A konečně, monitorovací činnost může posílit důvěru zúčastněných stran tím, že prokáže odpovědnost a transparentnost, a může posílit komunikaci s veřejností prostřednictvím pravidelných aktualizací o pokroku, výzvěch, příležitostech a nových potřebách.

7. Koordinované možnosti a podpora pro malé obce

Společné programy SECAP

Koordinátoři dohody podporující procesy SECAP

7.1 Společné SECAP

Vypracování SECAP může být vnímáno jako časově i zdrojově náročné úsilí, zejména malými a středně velkými obcemi, které představují velký podíl obcí v rámci KoM EU.

Obce často upozorňují na problémy spojené s:

- omezené kapacity nebo zdroje na vypracování SECAP, včetně sběru a analýzy příslušných údajů pro inventury emisí skleníkových plynů, posouzení rizik a zranitelnosti a posouzení energetické chudoby;
- Nedostatečná kapacita pro zapojení zúčastněných stran, která je nutná k zahájení činnosti v soukromém sektoru;
- Omezený přístup k financování a prostředkům na realizaci opatření;
- požadavky na podávání zpráv jsou vnímány jako příliš zatěžující.

Spojením sil se sousedními obcemi mohou obce překonat některé z těchto problémů a využít příležitosti k vytvoření úspor z rozsahu a k dosažení regionální synergie při tvorbě i realizaci SECAP, například k navrhování a realizaci společných opatření (např. nadobecní plánování veřejné dopravy).

Existují dva přístupy k vypracování společného SECAP (viz také tabulka 8):

- **Společná možnost SECAP 1.** Tato varianta je velmi podobná standardnímu SECAP a vyžaduje, aby se obce zavázaly k dosažení cílů snižování emisí a dalších cílů. Jejím hlavním rozdílem oproti standardnímu SECAP je možnost obcí zahrnout jedno nebo více opatření vypracovaných společně s jinými obcemi, a sdílet tak přínosy v podobě snížení emisí skleníkových plynů ze společných opatření mezi všichni obce, které se společného plánu účastní.
- **Společná možnost SECAP 2.** Tato varianta umožňuje obcím zavázat se ke společnému cíli snížení emisí skleníkových plynů na základě výsledků společné inventury emisí skleníkových plynů, která zahrnuje celé území zúčastněných obcí. Tato varianta umožňuje obcím podávat společné zprávy Výboru regionů. V porovnání s možností 1 tato možnost znamená silnější míru integrace (a tedy větší koordinační úsilí) a je považována za vhodnější pro velmi malé obce, které by jinak nebyly schopny se samy přihlásit k závazkům CoM EU.

Tabulka 8. Hlavní rysy standardního SECAP, společného SECAP varianta 1 a společného SECAP varianta 2

	Standardní SECAP	Společný SECAP - varianta 1	Společný SECAP - možnost 2
Cíl snížení emisí	Individuální	Individuální	Společný
Soupis emisí	Individuální	Individuální	Sdílené
Příprava akčního plánu	Individuální	Sdílené	Sdílené
Schválení akčního plánu	Rada obce schvaluje plán	Rada každé obce schvaluje společný plán	Každá obecní rada schvaluje společný plán
Předložení akčního plánu	Individuální podávání zpráv	Individuální podávání zpráv	Společné podávání zpráv

Zdroj: MŠMT ČR Zpracování SVS

Rámeček 11. Příklad: Společný SECAP varianta 2 - klastr "Dora 5 Laghi", Itálie

Klastr "Dora 5 Laghi" sdružuje sedm měst v italském Piemontu (Chiaverano, Borgofranco d'Ivrea, Burolo, Lessolo, Montalto Dora, Quassolo a Quincinetto) s celkovým počtem 13 057 obyvatel v roce 2022 a představuje příklad společné varianty SECAP 2. Plán stanoví společný cíl snížení emisí o 56,9 % do roku 2030 ve srovnání s úrovní v roce 2000. Za tímto účelem zahrnuje soubor územních (společných) opatření a obecních (individuálních) opatření. Pokud jde o zmírňování dopadů, mezi územními opatřeními SECAP uvádí komunikační a osvětové kampaně, energetický stůl, jmenování energetického manažera, zvýšení cyklistické a pěší infrastruktury, zvýšení počtu dobíjecích míst pro elektronická vozidla, zřízení společenství pro obnovitelné zdroje energie atd.

Akce zaměřené na zlepšení energetické účinnosti veřejných budov nebo pouličního osvětlení se vykazují jako akce obcí. Pokud jde o přizpůsobení se změně klimatu, územní opatření zahrnují informovanost obyvatel a připravenost na klimatická rizika, společné zásahy na ochranu území a opatření k přizpůsobení se klimatické hrozbě sucha. Mezi adaptační opatření obcí patří stabilizace svahů a sanace sesuvů, zásahy do hydraulického systému a lesní hospodářství. SECAP uznává, že je důležité zajistit účinnou koordinaci plánu, a proto jasně popisuje řízení, jmenuje koordinátora, poradní výbor, pracovní skupinu a technický výbor a popisuje způsob jejich spolupráce.

7.2 Koordinátoři dohody podporující procesy SECAP

Ačkoli se k CoM mohou jako signatáři připojit pouze obce, iniciativa také oficiálně uznává úlohu koordinátorů úmluvy²⁶, tj. národních, regionálních a subregionálních orgánů veřejné správy, které se zavazují poskytovat strategické vedení, finanční a technickou podporu signatářům úmluvy v rámci své geografické působnosti. Národní

a orgány na nižší než celostátní úrovni uznávají obce jako klíčové partnery pro dosažení cílů v oblasti klimatu a energetiky, které jim ukládají právní předpisy EU nebo vnitrostátní právní předpisy. V této souvislosti představuje podpora zapojení obcí do Paktu starostů a primátorů příležitost pro národní a nižší orgány lépe přizpůsobit přístupy místním potřebám a realizovat opatření v oblasti klimatu přímo na místě, blíže k veřejnosti a zúčastněným stranám.

²⁶ <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/coordinators>

V některých zemích, zejména v Itálii, Španělsku a Belgii, byli koordinátoři pro oblast klimatu nápomocni při podpoře účasti obcí v iniciativě, zejména malých a středních, které někdy nemají dostatek prostředků na přípravné práce, jež jsou nezbytné pro důkladné plánování opatření v oblasti klimatu. Koordinátoři Dohody proto převzali některé úkoly, jako je sběr dat pro vypracování inventur emisí skleníkových plynů, vytvoření geografických informačních systémů na podporu hodnocení rizik a zranitelnosti na místní úrovni, vývoj nástrojů pro odhad potenciálního dopadu

akce nebo příprava vzorového dokumentu SECAP. Obce tak byly zbaveny technických úkolů náročných na zdroje a mohly se soustředit na strategičtější aspekty, jako je zapojení veřejnosti a zúčastněných stran do přípravy vhodného balíčku opatření k dosažení svých klimatických záměrů a cílů.

Díky podpoře, kterou poskytli koordinátoři Paktu, mohou obce vypracovat podobné, harmonizovanější SECAP, což může rovněž usnadnit agregaci projektů a následně i přístup k financování.

Rámeček 12. Příklad: Provincie Vlámské Brabantsko, Belgie

Provincie Vlámské Brabantsko, která je od roku 2012 koordinátorem Paktu, si stanovila cíl snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů o 55 % a do roku 2040 se stát klimaticky neutrální. V této souvislosti je přistoupení obcí k Paktu prvním krokem k dosažení tohoto ambiciózního cíle. Provincie poskytla všem koordinovaným obcím příslušnou odbornou podporu, aby zajistila dobrou kvalitu jejich SECAP, a to i díky dostupnosti několika nástrojů, které poskytla vlámská regionální vláda. Podpora ze strany provincie se týkala především:

- vypracování inventury emisí skleníkových plynů a RVA, včetně sběru dat na míru;
- řízení procesů, zapojení místního obyvatelstva a cílových skupin a pořádání seminářů;
- úprava a předložení SECAP v souladu s požadavky na podávání zpráv.

Provincie vypracovala svou metodiku inventarizace emisí skleníkových plynů, která je v souladu s přístupem EU CoM, s využitím nástroje vyvinutého společností VITO jménem vlámské vlády. Díky použití společného nástroje a pokynů jsou základní rok, zdroje informací, parametry a výpočty, které stojí za odhadem emisí, společné pro všechny signatáře. Provincie vedla signatáře k určení nejvhodnějšího souboru opatření potřebných k dosažení jejich cíle snížení emisí v sektorech budov a dopravy, případně včetně zemědělství, průmyslu a výroby energie.

V souvislosti s adaptací na změnu klimatu bylo hodnocení rizik a zranitelnosti vypracováno na základě informací dostupných na klimatickém portálu pro Vlámsko, který obsahuje údaje o klimatické situaci (historické/aktuální a scénáře do roku 2100), klimatických nebezpečích (horko, povodně, zvyšování hladiny moří a sucho) a dopadech klimatu (<https://klimaat.vmm.be>) a na klimatickém portálu Vlámské agentury pro životní prostředí. Provincie zajistila, aby každý SECAP obsahoval opatření v souladu s výsledky RVA, zaměřená na nejvýznamnější vysoce riziková nebezpečí a řešící sektory s nejvyšší mírou zranitelnosti.

Každý dokument SECAP obsahoval konkrétní bod týkající se víceúrovňové správy a popisoval, jak bude probíhat místní správa při provádění akčního plánu. Rovněž byla zdůrazněna organizační podpora a struktura potřebná k vypracování plánu.

Koordinátor také podporoval obce v procesu zapojení zúčastněných stran, zapojení místního obyvatelstva a cílových skupin a pořádání workshopů. Koordinátor rovněž identifikoval finanční nástroje, které by mohly být k dispozici pro realizaci opatření SECAP.

8. Závěry

Evropský pakt starostů a primátorů pro klima a energetiku (CoM EU) představuje významnou iniciativu, která zapojuje místní komunity do společného závazku řešit klimatické výzvy. Tím, že podporuje navrhování a provádění účinných strategií a opatření v oblasti klimatu na městské úrovni, umožňuje obcím, aby se aktivně zapojily do tří pilířů: snižování emisí skleníkových plynů, přizpůsobování se změně klimatu a zmírňování energetické chudoby na svém území.

Akční plán pro udržitelnou energii a klima (SECAP) představuje klíčový nástroj, který nastiňuje, jak obce hodlají své závazky proměnit v konkrétní opatření. Prostřednictvím integrovaného a komplexního SECAP mohou obce přispět k plnění nadnárodních cílů v oblasti klimatu, jako je právo EU v oblasti klimatu a Pařížská dohoda, a zároveň zlepšit zdraví, pohodu a kvalitu života svých obyvatel. Dobře strukturované, soudržné a ambiciózní SECAP mohou místním komunitám pomoci uvolnit nové ekonomické příležitosti a stimulovat inovace.

Tato příručka se zabývá zásadními aspekty tvorby, provádění a monitorování SECAP ve všech fázích procesu. Tato příručka poskytuje komplexní návod krok za krokem a také příklady a společné postupy, a podporuje tak obce v EU při budování nízkouhlíkové, odolné a inkluzivní společnosti, která hraje klíčovou roli při podpoře kultury udržitelnosti v jejich komunitách.

Podrobné technické pokyny jsou uvedeny v pěti doplňujících dokumentech této příručky:

1. Jak připravit inventuru emisí skleníkových plynů
2. Jak vypracovat hodnocení rizik a zranitelnosti
3. Jak vypracovat posouzení energetické chudoby
4. Jak plánovat opatření na zmírnění dopadů, přizpůsobení se a energetickou chudobu?
5. Finanční nástroje pro zmírňování, přizpůsobování a opatření v oblasti energetické chudoby

Seznam zkratek a definic

Zkratky	Definice
BEI	Základní inventura emisí
CO2	Oxid uhličitý
CO2 ekv.	ekvivalent CO ₂
CoM	Pakt starostů a primátorů pro klima a energetiku
CoM EU	Evropský pakt starostů a primátorů pro klima a energetiku
ES	Evropská komise
EPOV	Hodnocení energetické chudoby
EU	Evropská unie
GCoM	Globální pakt starostů a primátorů pro klima a energetiku
GHG	Skleníkové plyny
JRC	Společné výzkumné středisko
RVA	Hodnocení rizik a zranitelnosti
SEAP	Akční plán pro udržitelnou energii
SECAP	Akční plán pro udržitelnou energii a klima

Seznam rámečků

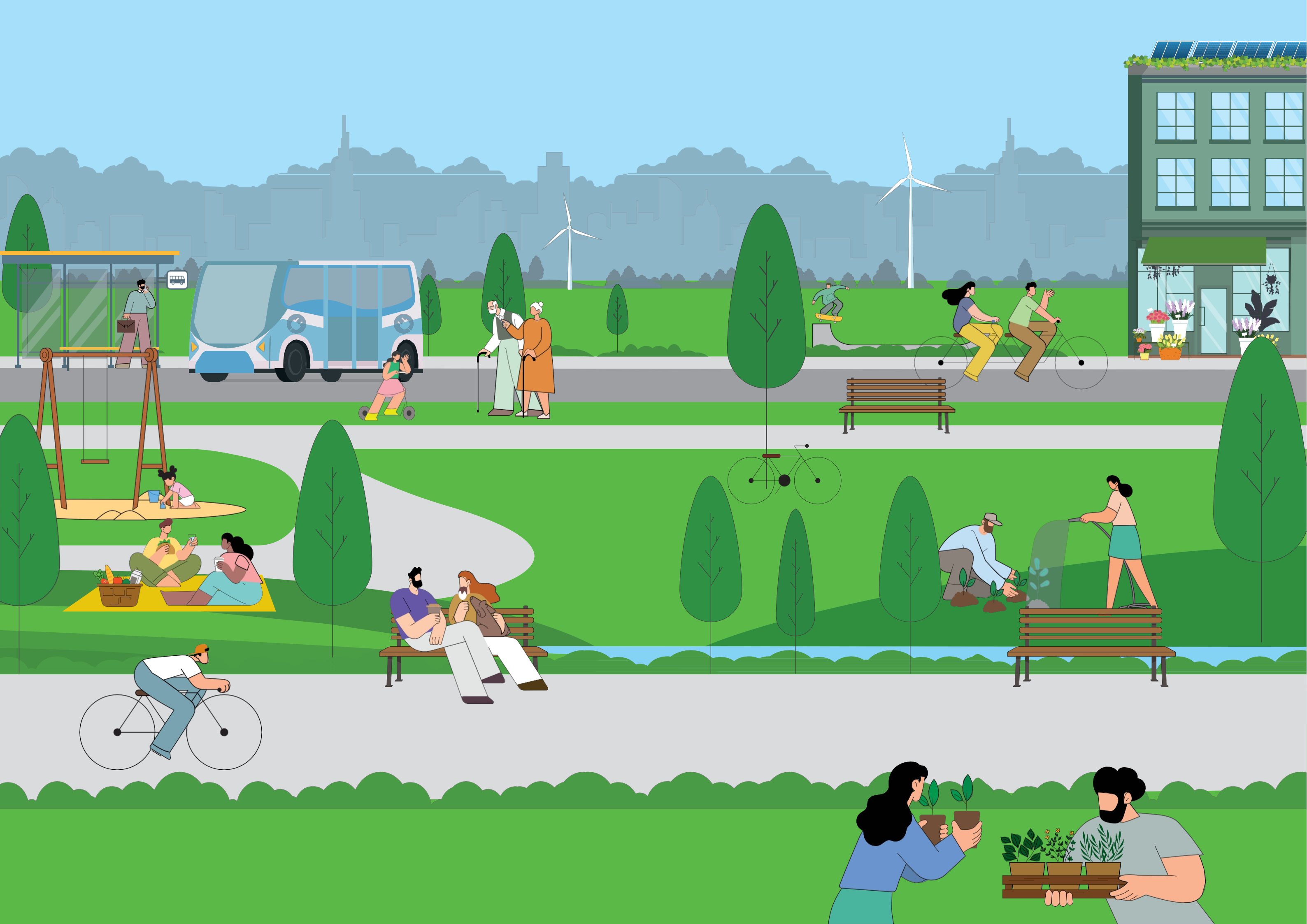
Rámeček 1. Definice klíčových pojmů	11
Rámeček 2. Mohou akční plány v klimatu vypracované v rámci jiných iniciativ být oblasti nebo projektů považovány za platné jako SECAP v kontextu KoM EU?.....	19
Rámeček 3. Návrhy, jak zajistit místní politický závazek	26
Rámeček 4. Příklad: Pracovní skupina pro klima ve Florencii	28
Rámeček 5. Příklad: Záhřebské partnerství více zúčastněných stran za účelem odstranění energetické chudoby	34
Rámeček 6. Příklad: Nový model řízení v Barceloně, který zahrnuje spravedlnost	37
Rámeček 7. Definice klíčových pojmů souvisejících s tímto oddílem	40
Rámeček 8. První zásada energetické účinnosti	50
Rámeček 9. Rámec zelených dluhopisů v Östersundu	56
Rámeček 10. Obvyklé chyby, kterých je třeba se vyvarovat ve fázi implementace	60
Rámeček 11. Příklad: Společná varianta SECAP 2 - klastr "Dora 5 Laghi", Itálie	64
Rámeček 12. Příklad: Provincie Vlámské Brabantsko, Belgie	65

Seznam číselných údajů

Obrázek 1. Cesta Paktu starostů a primátorů do roku 2050	12
Obrázek 2. Struktura příručky CoM 2025	14
Obrázek 3. Tři pilíře programu SECAP	18
Obrázek 4. Příklady odvětvového zaměření činností v jednotlivých pilířích	20
Obrázek 5. 10 klíčových prvků SECAP	22
Obrázek 6. Příklad organizační struktury	27
Obrázek 7. Krok plánování akcí: plánování a provádění akcí	49
Obrázek 8. Plánování zmírňujících opatření: přehled s příklady opatření	50
Obrázek 9. Jak odhadnout očekávané účinky zmírňujících opatření na emise skleníkových plynů (předběžné posouzení)	51
Obrázek 10. Plánování adaptačních opatření: přehled s příklady opatření	52
Obrázek 11. Plánování opatření v oblasti energetické chudoby: přehled s příklady opatření	53
Obrázek 12. Plánování integrovaných opatření	54

Seznam tabulek

Tabulka 1. Přehled struktury a dokumentů Příručky 2018 a 2025	15
Tabulka 2. Hlavní kroky v procesu vypracování SECAP	23
Tabulka 3. Příklad kategorizace zúčastněných stran pomocí modelu Quintuple Helix	31
Tabulka 4. Příklady technik zapojení komunity	32
Tabulka 5. Možný nástin plánu zapojení zúčastněných stran (pouze pro ilustraci)	33
Tabulka 6. Hlavní nové předpisy "Fit for 55", které mají vliv na obce	43
Tabulka 7. Příklad adaptačních cílů	47
Tabulka 8. Hlavní rysy standardního SECAP, společného SECAP varianta 1 a společného SECAP varianta 2	64

Věda pro politiku

Společné výzkumné středisko (JRC)
poskytuje nezávislé, na důkazech založené
poznatky a vědu, které podporují politiky
EU s cílem pozitivně ovlivnit společnost

Vědecké centrum EU
Joint-research-centre.ec.europa.eu

Publications Office
of the European Union